

ဝနဝါသီ အရှင်ဝါသေဋ္ဌာဘိဝံသ

အစိုးရဓမ္မာစရိယ

သာသနဇောတိပါလဓမ္မာစရိယ

ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မပါလဓမ္မာစရိယ

ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မပါလဂန္ထဝါစကာစရိယ

ပရိယတ္တိသာသနဟိတဂဏဝါစကာအာစရိယ

ခုဒ္ဒကနိကာယဝိနယဝိသာရဒ

ပိဋကတ္တယပါရဂူ

ပဉ္စနိကာယဏှဝပိဋကတ္တယပါရဂူ

၏

“ဟေဇ္ဈင်တရား နေ့စဉ်ပွား”

တရားတော်

ဓမ္မဒါန အလှူရှင်များ

ဒေါ်သိတာဝင်း

6 - STONE GATE JRVINE
C.A., 92602, U.S.A

ဦးချစ်ဆွေ + ဒေါက်တာ အေးအေးသက်

5315 WELLAND AVE., TEMPLE CITY
C.A., 91780, U.S.A

ဒေါက်တာ တင်မာထွန်း

450, 76th ST, BROOKLYN
N.Y., 11209 U.S.A

မာတိကာ

၁။ နိဒါန်း		(က)
၂။ ပဏာမနှင့် ပဋိညာဉ်		(ဃ)
၃။ ဘာကြောင့် ဗောဇ္ဈင် (၇) ပါး ဟောသလဲ		၁
၄။ ဘုန်းကံကြောင့်သာ ပေါ်ပေါက်လာ		၄
၅။ နှိုင်းယှဉ်၍သာ သိစရာ		၇
၆။ တရားဆေးသောက် ရောဂါပျောက်		၁၂
၇။ နိဗ္ဗာန်လိုငြား ဗောဇ္ဈင်ပွား		၁၆
၈။ မာရ်စစ်သည်ကို ချေမှုန်းပါ		၂၀
၉။ သတိကြီးစွာ ရှုပွားပါ		၂၅
၁၀။ အရေးကြီးတာ သတိပါ		၃၀
၁၁။ ကိစ္စတိုင်းတွင် သတိယှဉ်		၃၅
၁၂။ သတိရှေ့သွား ပညာပွား		၄၀
၁၃။ မေးပါများ တရားရ		၄၆
၁၄။ သန့်သန့်ရှင်းရှင်း နှလုံးသွင်း		၅၂
၁၅။ ကုဋေညီမျှစွာဖြင့်		၅၈

၁၆။	မပိုမယုတ် အားထုတ်လိုက်ပါ		၆၁
၁၇။	သဒ္ဓါပညာ ညီမျှပါ		၆၆
၁၈။	သတိတရား အစောင့်ထား		၇၀
၁၉။	ပညာမဲ့လျှင် ဝေးစွာကြည့်		၇၂
၂၀။	ဝီရိယဖြစ်ရန် အကြောင်းဖန်		၇၅
၂၁။	ပီတိပွားကြောင်း နည်းလမ်းကောင်း		၈၃
၂၂။	ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင် ပွားလိုလျှင်		၉၀
၂၃။	သမာဓိဖြစ်စရာ အကြောင်းအရာ		၉၄
၂၄။	ဥပေက္ခာပွားစရာ အဖြာဖြာ		၁၀၄
၂၅။	လက်တွေ့နှင့်သာ ယှဉ်ကြည့်ပါ		၁၁၀
၂၆။	ဒေသနာနိဂုံး		၁၁၈
၂၇။	ဗောဇ္ဈင်ရတနာ ဓာတ်လုံးဆောင်မယ်		၁၁၂

နိဒါန်း

ဤအရှင်သည် ၁၃၆၉-ခုနှစ်က အမေရိကန်ပြည်
ထောင်စု နယူးယော့ခ်မြို့တွင် ဝါဆိုခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ ဝါဆို
နေစဉ် အခွင့်သာလျှင် သာသလို နယူးယော့ခ်၊ နယူးဂျာစီ၊
ဝါရှင်တန်၊ ဖိလဒါးဖီးယား၊ ဘော့စ်တွန်၊ လော့စ်အိန်
ဂျယ်လိစ်၊ ဆန်ဖရန်စစ္စကို၊ ဒေးလီးစီတီး၊ ဟာ့မွန်းဘေး၊
အစရှိသော မြို့ကြီးများသို့ လှည့်လည်ပြီး တရားဟော
တရားပြကိစ္စဖြင့် သာသနာပြုခဲ့ပါသည်။

လော့စ်အိန်ဂျယ်လိစ်မြို့သို့ လေးကြိမ်တိုင်တိုင်
ရောက်ရှိခဲ့ပါသည်။ ဝါဆိုရာ နယူးယော့ခ်မြို့မှ လော့စ်အိန်
ဂျယ်လိစ်မြို့သို့ လေယာဉ် ငါးနာရီကြာစီးရပါသည်။ ခရီး

ဝေးပင်ဝေးသော်လည်း ‘သာသနာအရေး ဒို့အရေး’ ဟု သဘောထားပြီး ကျရာတာဝန်ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

စာရူသူတို့ လက်ဝယ်ရောက်ရှိလာသော ‘ဗောဇ္ဈင် တရား နေ့စဉ်ပွား’ အမည်ရှိ စာအုပ်ကား ကယ်လီဖိုးနီးယားပြည်နယ်၊ လော့စ်အိန်ဂျယ်လိစ်ကောင်တီ ရေးဗား ဆိုဒ်မြို့ သန္တိသစ္စာဓမ္မရိပ်သာ၌ ဟောကြားခဲ့ပြီးသော လုပ်ငန်းစဉ်တရားတော်ကို ပြန်လည်တည်းဖြတ် ပြုပြင်ကာ ရေးသားထားခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုသန္တိသစ္စာဓမ္မရိပ်သာ၌ ဗောဇ္ဈင်(၇)ပါး တရားတော်ကို ဟောကြားခဲ့ရာ ယောဂီ ဒေါ်သီတာဝင်းနှင့် ဒေါက်တာအေးအေးသက်တို့က ဤတရားမျိုးကို အများသူငါ ပေးသိစေချင်ကြောင်း စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေပေးပါမည်အကြောင်း လျှောက်ထားတောင်းပန်လာကြပေသည်။ သဒ္ဓါထက်သန်သူတို့၏ တောင်းပန်လျှောက်ထားမှုကို လေးစားသောအားဖြင့် ဤအရှင်လည်း စာအုပ်ဖြစ်မြောက်အောင်ရေးသားမည်ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံကတိပေးခဲ့ပါသည်။

မျက်မှောက်ခေတ်ကာလတွင် လူအများသည် စားဝတ်နေရေး စီးပွားရေး လူမှုရေးအစရှိသည့် အရေးကိစ္စများကာ ဝိုင်းဝိုင်းလည်လျက်ရှိပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤ

(၁)

ကျမ်းစာအုပ်ကို ရေးရာဝယ်- (၁) တို့တောင်းသောအချိန်
အတွင်းမှာ ဖတ်ရှုနိုင်ရမည်။ (၂) လိုရင်းကို တိုတိုရှင်းရှင်း
နှင့် သိနားလည်နိုင်ရမည်။ (၃) လုပ်ငန်းသဘောပါဝင်ရ
မည်ဟူသော မူသုံးချက်ကို ချမှတ်ခဲ့ပါသည်။

ဤစာအုပ်မူကြမ်းကို နယူးယော့ခ်ပြည်နယ်၊ ဘရူ
ကလင်မြို့ "Tun, Pediatrec Centre" ၌ ရေးသားခဲ့ပါ
သည်။ ဤစာမူကြမ်းရေးသားနေစဉ် ပစ္စည်းလေးပါးဖြင့်
တစ်မျိုး၊ ဝေယျာဝစ္စဖြင့်တစ်ဖုံ လစ်ဟင်းမှုမရှိရလေ
အောင် အနီးကပ်ကူညီဆောင်ရွက်ပေးသော ဒေါက်တာ
တင်မာထွန်းအား အထူးပင် ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

ဝနဝါသီ အရှင်ဝါသေဌာဘိဝံသ

ပဏာမ နှင့် ပဋိညာဉ်

- အတိတ်သာသနာတော်နှစ် (၂၅၅၁)ခုနှစ်၊
- လူတို့ဝေါဟာ ကောဇာသတ္တရာဇ် (၁၃၆၉)ခုနှစ်၊
- ခရစ်နှစ်(၂၀၀၇)ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ (၂၉)ရက်
- အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ကယ်လီဖိုးနီးယားပြည်နယ်
လော့စ်အိန်ဂျယ်လိစ်ကောင်တီ၊ ရေးဟားဆို့ဒ်မြို့။

“သန္တိသစ္စာဓမ္မရိပ်သာ” အတွင်း၌ ကျင်းပဆင်ယင်အပ်
သော အလုပ်ပေးတရားစခန်း၌ ဟောကြားအပ်သည့်

“ ဗောဇ္ဈင် (၇) ပါး တရားတော် ”

ဒီတရားတော်ကို မဟောမိ မနာမိ ရှေးဦးစွာ တရား
ပိုင်ရှင်ဖြစ်တော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကို

ရှေးဦးစွာ ရှိခိုးကြည်ညိုကြပါစို့။ တရားနာပရိသတ်အပေါင်း
သူတော်ကောင်းတို့အားလုံး လက်အုပ်ချီထားကြ။

မာရ် အာဠာဝကံ ဟတ္ထိ၊

အင်္ဂုလိံ စိဉ္စမာဏဝိကံ။

ကုဋဒန္တ နာဂဉ္စ၊

ဗကံ အဇိနိံ တေဇသာ။

ဇိနော = ဒေဝပုတ္တ စသည်အပြား မာရ်ငါးပါးကို တုတ်
ဓားမဆောင် ကြိုးမနှောင်ဘဲ အောင်တော်မူသော
မြတ်စွာဘုရားသည်၊

မာရ် = လက်ရုံးပေါင်း တစ်ထောင်ကို ပြည့်စုံအောင်
ဖန်ဆင်း၍ မုန်ယစ်ခြင်းလွန်စွာဖြင့် ဂိရိမေခလာ
နတ်ဆင်ကို ကိုယ်တိုင်ပင် တက်စီး၍ အသီးသီးသော
ဗိုလ်ပါ အဖြာဖြာသောလက်နက်ဖြင့် ဟစ်ကြွေးလျက်
လာပြီးလျှင် မျက်မာန်ကြီး ဒေါသဇောနှင့် ရွှေဗောဓိ
ရိပ်ခွင် နန်းပလ္လင်မြတ်မဟာကို ရနိုင်မည်ထင်မှတ်၍
ချဉ်းကပ်ကာ စစ်ပြုမှားသော မိုးနတ်သား မာရ်နတ်
မင်းကိုလည်းကောင်း၊

အာဠာဝကံ - ကြမ်းတမ်းသောစိတ်မာန်ဖြင့် ငါ့ဘုံပျံဆောင်
ရဝေဝယ် စံနေလင့်သလောဟုဒေါသဇောလျှံတက်၍

ညဉ့်သုံးယံကုန်ခန်းအောင် ကိုယ်စွမ်းကို အားကိုးကာ
ကိုးဖြာကိုးချက် ကိုးလက်နက်ဖြင့် စစ်ဘက်နိုင်စွာ
နတ်အာဠာဝက အမည်ရသည့် ယက္ခစွယ်ပြူး ထို
ဘီးလူးကိုလည်းကောင်း၊

ဟတ္ထိနာဂံ-ကြွကြွမာန်ဟုန် ယစ်သည်မုန်ဖြင့် သံစုံရိုက်
ထစ်ကျူးမည်ဟစ်သား နတ်စစ်မိုးကြိုး လောင်မီးမျိုး
သို့ ဆိုးသွမ်းယုတ်ကြမ်း ညစ်ညမ်းလှစွာ နာဠာဂီရိ
ဟတ္ထိမာတင် မင်းစီးဆင်ကိုလည်းကောင်း၊

အင်္ဂုလီ- အင်္ဂုလီမာလဉ္စ- လက်ညှိုးတစ်ထောင်ကို မြည့်စုံ
အောင် ဖြတ်မည်ဟု မှတ်ရည်ကာ ရွယ်တိုးလျက် မြိုင်
တောရိုး တောင်ခေါင်းတွင် ခိုဝင်အောင်း၍ လူ
အပေါင်း တွေ့သမျှကို ထက်လှသော သန်လျက်ဓား
ဖြင့် လက်ဖျားကိုဖြတ်ယူကာ ပန်းပမာ တစီတလျှင်
လည်ပင်းတွင် ဆင်ခြင်းကြောင့် အင်္ဂုလီမာလ နာမ
တွင်ပြီး ခိုးသူကြီးကိုလည်းကောင်း၊

ဝိဇ္ဇမာဏဝိကံ-ပရိသတ်လေးဖော်ကို တရားတော် ဟော
မိန့်၍ နှစ်သိမ့်ကြည်ညိုဖွယ် စံပယ်စဉ်ကာလ သန္ဓေရ
ကိုယ်ဝန်ဆောင်ဖွားနီးယောင် သဏ္ဌာန်လို စီမံကာ
ပြုလုပ်၍ စုတ်စုတ်ကြီး စွပ်စွဲခြင်းကြောင့် သတင်း

တော်ပုပ် လာဘ်ကြီးယုတ်အောင် ဟုတ်လေယောင်
ဆိုမြည်လာသော စိဉ္ဇမာဏ မိန်းမယုတ်ကို လည်း
ကောင်း၊

ကုဋေန္တ - ဝါဒတစ်ထောင် နှုတ်ရဆောင်၍ မာန်စောင်
ကြားကြား တစ်ဖက်သားကို စကားချုပ်ချယ် နှိပ်နယ်
ချင်လှ စိတ်နေကြွသည့် သစ္စကပရိဗိုဇ်ကိုလည်း
ကောင်း၊

နာဂဉ္ဇ - ကြီးမားသော အဆိပ်အတောက် ကဲမောက်
သောစည်းစိမ်၊ ဂုဏ်ရှိန်သတ္တိ နာဂိဒွိဒြပ်ရဖြစ်ခြင်း
ကြောင့်မြတ်စွာဘုရားကိုပင် သေးသေးထင်၍ ရွှေစင်
ဗဟိုမြင်းမိုရ်တောင်လုံး ပါးပျဉ်းဖုံးလျက် ကိုယ်လုံး
ခုနစ်ထပ် ရစ်ပတ်ကာ မပြုအပ် မပြုရာ ကြံစည်ကာ
ပြုမိမှားသော နန္ဒောပနန္ဒ နဂါးမင်းကိုလည်းကောင်း၊

ဗကဉ္ဇ - မှားယွင်းသော မိစ္ဆာဉာဏ်ဖြင့် ဖောက်ပြန်
ကာ ယူစွဲလျက် ပြောင်းလဲစုတေခြင်းမရှိ ပကတိနိဓူ
ဓူဝဧကန် ဟု သန်မာသော နှလုံးသားကြောင့် သူတစ်
ပါးတို့ ဟောပြောခြင်းငှာ ခက်ခဲလှစွာသော ဗက
အမည်ရှိ မိုးဩဇာကိုလည်းကောင်း၊

(၉)

အင်္ဂါနိ - တန်ခိုးစက်ရှိန် ဂုဏ်မဟိန်ဖြင့် ချိုးနှိမ်ပယ်
ထွင် ရှင်းလင်းစင်၍ အောင်မြင်တော်မူလေပြီ။

တေဇသာ - ရှစ်ခါရှစ်တန် အောင်ပွဲခံ၍ အောင်လံထူပြီး
မြတ်စောထီး၏ ကြီးသောရွှေစက် ထက်သော
အာဏာ ဂုဏ်တေဇာ အစွမ်းအားဖြင့်၊

မေ - အောင်ပွဲလိုငြား ဘုရားတပည့်တော်အား၊

ဇယမင်္ဂလံ - ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ ရှိသမျှဒဏ် ခပ်သိမ်းရန်
တို့၏ မကျန်မကြွင်း အောင်ခြင်းမင်္ဂလာသည်၊

ဟောတု - စင်စစ်မဆွေ ဖြစ်ပါစေသတည်း။

သာဓု သာဓု သာဓု

အားလုံးသက်သာသလို ထိုင်ပြီး နာကြားကြပါ
သူတော်ကောင်းတို့။ ဘုန်းကြီး အခုဟောမှာက ဗောဇ္ဈင်
(၇) ပါး တရားတော်ပါ။ ဗောဇ္ဈင်(၇)ပါး တရားကို
တကယ်ပွားများမယ်ဆိုရင် ဒီတစ်ဘဝတည်းနဲ့တောင်
အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရနိုင်ရောက်နိုင်ပါတယ်။

ဘာကြောင့် ဗောဇ္ဈင် [၇] ပါး ဟောသလဲ

‘ဗောဇ္ဈင်’ ဆိုတဲ့ ပါဠိဝေါဟာရကို ‘ဗောဇ္ဈင်’ လို့ ခေါ်ဝေါ်နေကြတာပါ။ ‘ဗောဇ္ဈင်’ ဆိုတာ နိဗ္ဗာန်ကို သိခြင်း ၏အကြောင်းလို့ အနက်အဓိပ္ပါယ် ရပါတယ်။ နိဗ္ဗာန်ကို သိတာမြင်တာဟာ အရိယမဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာနဲ့ သိတာ ပါ။ ဘုန်းကြီး နယူးယော့ခ်မြို့မှာရှိနေစဉ် အမျိုးသမီး ယောဂီတစ်ဦးက ဒီကိစ္စနဲ့ပတ်သက်ပြီး မေးလျှောက်ဖူး ပါတယ်။ တရားကို အတော်လိုက်စားတဲ့ ယောဂီအမျိုး သမီးပါပဲ။ သူ - - မေးပုံက-

“အရှင်ဘုရား၊ အရိယမဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာကသာ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်နိုင်တယ်၊ ကိလေသာကို ပယ်နိုင်တယ် မဟုတ်လားဘုရား၊ အဲဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို သိခြင်းရဲ့ အကြောင်း (ဗောဇ္ဈင်) ကို ဟောရင် ‘ပညာ’တစ်မျိုးတည်း ကိုပဲဟောရင် ပြီးပါလျက်နဲ့ မြတ်စွာဘုရားက ဘာဖြစ်လို့

ဗောဇ္ဈင်တရား (၇)ပါးတောင် ဟောထားတာလဲ ဘုရား”
 တဲ့။ တော်တော်ကောင်းတဲ့ မေးခွန်းပါပဲ။ တရားနဲ့ ပတ်
 သက်လာရင် မရှင်းလင်းတာရှိရင် မေးသာမေးကြပါ။ ဒါမှ
 အမှန်သိမှာပါ။ ဘုန်းကြီးလည်း သူနားလည်အောင် ရှင်းပြ
 လိုက်ပါတယ်။

အရိယမဂ်ပညာ (အရိယမဂ်ဉာဏ်)က ကိလေသာ
 တွေကို ပယ်သတ်တယ် နိဗ္ဗာန်ကို မြင်တယ်ဆိုတော့ ပညာ
 တစ်ခုတည်းနဲ့ပဲ ကိလေသာကိုပယ်သတ်မှု၊ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်မှု
 ကိစ္စပြီးတယ်လို့ ထင်စရာပါပဲ။ စင်စစ်အားဖြင့်တော့ ပညာ
 တစ်ခုတည်းနဲ့ ကိလေသာတွေကို မပယ်သတ်နိုင်ပါဘူး။
 လောကဥပမာနဲ့ပြောရရင် လွှဲနဲ့ သစ်ပင်ကို ဖြတ်လှဲတဲ့
 အခါ လွှဲဟာ မိမိဘာသာ သစ်ပင်ကို ဖြတ်လှဲမှု မပြုနိုင်
 ပါဘူး။ လူရဲ့စွမ်းအားကို အကူအညီရမှသာ ဖြတ်လှဲနိုင်
 ပါတယ်။ အဲဒီနည်းတူ ပညာဟာလည်း သတိ၊ ဝီရိယ၊
 သမာဓိ အစရှိတဲ့ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေနဲ့ ကင်းပြီးတော့
 ကိလေသာကို မပယ်သတ်နိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို
 သိရခြင်းရဲ့အကြောင်း ဗောဇ္ဈင်တရားကို (၇) ပါး ဟော
 ကြားတော်မူရပါတယ်။ ကိလေသာကို ပယ်သတ်နိုင်တဲ့
 မဂ်ဉာဏ်ရခြင်းရဲ့အကြောင်း ဗောဇ္ဈင်တရားကို (၇) ပါး
 ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

နည်းနည်းထပ်ချဲ့ပြီး ပြောရရင် လူတစ်ယောက်
ဟာ သစ်ပင်တစ်ပင်ကို လွှဲနဲ့ဖြတ်တဲ့အခါ ဖြတ်ရမယ့်
နေရာကိုလည်း မှတ်သားရပါတယ်။ ဖြတ်တောက်မှု လုံ့လ
ပယောဂလည်း ရှိရပါတယ်။ အခြားပြဿနာတွေနဲ့ ရင်
ဆိုင်နေရလို့ စိတ်ညစ်နေရရင် တစ်ကိုယ်လုံး ပူလောင်
နေပြီး ဂနာမငြိမ် ယောက်ယက်ခတ်နေရင်လည်းကောင်း
ကောင်းမွန်မွန် ဖြတ်တောက်နိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။
ဒါကြောင့် စိတ်ဓာတ်တွေက ရွှင်ပြနေမှု၊ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ
ငြိမ်းအေးနေမှုလည်း ရှိရပါမယ်။

ဟိုဟာလုပ်ချင် ဒီဟာလုပ်ချင်နဲ့ စိတ်မတည်ငြိမ်
ရင်လည်း ကောင်းကောင်းမွန်မွန် ဖြတ်နိုင်မှာ မဟုတ်ပါ
ဘူး။ ဒါကြောင့် စိတ်တည်ငြိမ်နေမှုလည်း ရှိရပါမယ်။
သစ်ပင်ဖြတ်နေစဉ် အရေးတကြီး အခြားကိစ္စတွေ ပေါ်
ပေါက်လာတဲ့အခါ အဲဒီကိစ္စတွေဆီ စိတ်ရောက်နေရင်
လည်းဖြတ်နိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ပေါ်ပေါက်
လာတဲ့ အခြားကိစ္စတွေကိုလည်း လျစ်လျူရှုရပါဦးမယ်။
အဲဒါမှ သစ်ပင်ကို အလွယ်တကူ ဖြတ်နိုင်မှာပါ။ အဲဒီ
နည်းတူ ပညာနဲ့ ကိလေသာတွေကို ပယ်သတ်ဖြတ်
တောက်တဲ့ သူတော်ကောင်းအဖို့ ဝီရိယ၊ သတိ၊ ပီတိ၊
ပဿဒ္ဓိ၊ သမာဓိ၊ ဥပေက္ခာ တရားတို့လည်း ပါဝင်ရတယ်
ဆိုတာကို ယောဂီတို့ သဘောပေါက်လိုက်ပါ။

ဘုန်းကံကြောင့်သာ ပေါ်ပေါက်လာ

လောကမှာ စကြာမင်း ပေါ်ပေါက်လာတဲ့အခါ
စကြာမင်းရဲ့ ဘုန်းကံကြောင့် -

(၁) စကြာရတနာ

(၂) ဆင်ရတနာ

(၃) မြင်းရတနာ

(၄) ပတ္တမြားရတနာ

(၅) မိဖုရားရတနာ

(၆) သူဌေးကြီးရတနာ

(၇) သားတော်ကြီးရတနာဆိုပြီး ရတနာ (၇)ပါး

ဟာလည်း ပေါ်ပေါက်လာရပါတယ်။

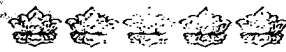
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ သုံးလောကထွတ်ထား သဗ္ဗညုမြတ်
စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းတော်မူတဲ့ ခေတ်အခါမှာဆိုရင်လည်း
မြတ်စွာဘုရား ဘုန်းတော် ကံတော်ကြောင့် - - -

- (၁) သတိသမ္ပောဇ္ဈင်
- (၂) ဓမ္မဝိစယသမ္ပောဇ္ဈင်
- (၃) ဝီရိယသမ္ပောဇ္ဈင်
- (၄) ပီတိသမ္ပောဇ္ဈင်
- (၅) ပဿဒ္ဓိသမ္ပောဇ္ဈင်
- (၆) သမာဓိသမ္ပောဇ္ဈင်

(၇) ဥပက္ခောသမ္ပောဇ္ဈင် - - ဆိုပြီး ဗောဇ္ဈင်
ရတနာ(၇) ပါးလည်း ထင်ရှားပေါ်လာပါတယ်။ ဒါက
တော့ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်
ပါဠိတော်မှာ ဟောထားတဲ့ တရားစကားပါပဲ။

စကြာမင်းရဲ့ ရတနာ (၇) ပါးထဲမှာ ပထမဦးဆုံး
ဖြစ်ပေါ်လာတာကတော့ စကြရတနာပါပဲ။ စကြရတနာ
ပေါ်ပေါက်လာပြီးတဲ့နောက်မှ ဆင်ရတနာ၊ မြင်းရတနာ
အစရှိတဲ့ ရတနာတွေ ပေါ်ပေါက်လာရပါတယ်။ ထိုနည်း
တူ ဗောဇ္ဈင်ရတနာ (၇)ပါးမှာလည်း သတိသမ္ပောဇ္ဈင်
ရတနာဟာ ပထမဦးဆုံး ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ ဓမ္မဝိစယ
အစရှိတဲ့ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေကတော့ နောက်မှ ပေါ်

ပေါက် လာပါတယ်။ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်ဟာ ဓမ္မဝိစယ အစ
 ရှိတဲ့ ကျန်တဲ့ ဗေဇ္ဈင် (၆)ပါးတို့ရဲ့ ရှေ့သွားဖြစ်တာကြောင့်
 ကြေရတနာနဲ့ တူပါတယ်။ သတိဟာ ကုသိုလ်တရား
 တူသမျှတို့ရဲ့ ပြီးစီးအောင်မြင်မှုကို ရှာဖွေတွေ့ရှိ တတ်
 ပါတယ်။ သတိတရားနဲ့ ရှာဖွေတွေ့ရှိပြီးမှ ပညာအစရှိတဲ့
 တရားတွေက ထိုးထွင်းသိမှု အစရှိတဲ့ မိမိတို့ရဲ့ ဆိုင်ရာ
 ကိစ္စတွေကို ဆောင်ရွက်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတိ
 သမ္ပောဇ္ဈင်ကို ဟောဇ္ဈင်တရား အားလုံးရဲ့ ရှေ့သွား ခေါင်း
 ဆောင်ပဲလို့ ယောဂီတို့အနေနဲ့ နားလည်ထားကြပါ။

နှိုင်းယှဉ်၍သာ သိစရာ

ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်ကိုတော့ ဆင်ရတနာနဲ့ တူကြောင်း ဖော်ပြထားပါတယ်။ စကြာမင်းရဲ့ ရတနာ(၇)ပါးထဲမှာ ဆင်ရတနာဟာ ကိုယ်ထည်အားဖြင့် ကြီးမားတယ်။ မြင့်လည်းမြင့်တယ်။ ပြန့်ကျယ်မှုလည်းရှိတယ်။ ထိုနည်းတူ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်တရားဟာလည်း ဘုရားပစ္စေကဗုဒ္ဓါအစရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ မစွန့်အပ်တဲ့တရား၊ လက်သုံးပြုအပ်တဲ့ ကြီးမားတဲ့တရား၊ ရှိရှိသမျှတရားအပေါင်းထဲမှာ အကြီးအကဲသဖွယ်ဖြစ်တဲ့တရား၊ အဆင့်အတန်းမြင့်တဲ့တရား၊ ကြီးမားကျယ်ပြန့်တဲ့တရားဖြစ်တာကြောင့် ဆင်ရတနာနဲ့တူပါတယ်။

ဟုတ်လည်း ဟုတ်ပါတယ်။ ဗောဇ္ဈင်တရားဟာ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ လောကထက် လွန်မြတ်တဲ့ လောကုတ္တရာ တရားအထူးကို ဖြစ်ပေါ်စေတတ်တာကြောင့် မြင့်မြတ်တဲ့တရားပါပဲ။ လောကုတ္တရာတရားကို ရဖို့ရာ ပညာက အကြီးအကဲ အဓိကနေရာကနေ ကျင့်ကြံအားထုတ်နေရပါတယ်။ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ သိတတ်တဲ့ သဘောသတ္တိရှိတဲ့ တရားဖြစ်လို့လည်း ကျယ်ပြန့်ပါတယ်။

ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်ကိုတော့ မြင်းရတနာနဲ့ တူကြောင်း ဖော်ပြထားပါတယ်။ စကြာဝတေးမင်း အသုံးပြုတဲ့မြင်းဟာ လျင်မြန်စွာ ပြေးစွမ်းနိုင်ပါတယ်။ ထိုနည်းတူ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်ဖြစ်ပွားနေတဲ့ ယောဂီဟာ ဘဝများစွာ သံသရာက မိမိစိတ်အစဉ်မှာ အနုသယအနေနဲ့ ကိန်းဝပ်ပြီး တည်ရှိနေတဲ့ ကိလေသာတွေကို လျင်လျင်မြန်မြန် ပယ်သတ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင် ရတနာကို မြင်းနဲ့တူတယ်လို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်ရတနာကတော့ စကြာမင်းရဲ့ မိဖုရား ရတနာနဲ့တူပါတယ်။ စကြာမင်းရဲ့ မိဖုရားရတနာဟာ အတွေ့အထိ အင်မတန်နူးညံ့တယ်။ အင်မတန် အေးတဲ့ ချမ်းတဲ့ အချိန်မှာဆိုရင် သူ့ရဲ့ ကိုယ်အတွေ့ဟာ ပူနွေး

နွေးသဘောရှိပါတယ်။ အင်မတန်ပူအိုက်တဲ့ အချိန်မှာကျတော့ အေးမြတဲ့သဘော ရှိပါတယ်။ စကြာမင်းရဲ့ မိဖုရားရတနာဟာ စကြာမင်းရဲ့ ပူအိုက်မှု တုန်ချမ်းမှုတွေကို ငြိမ်းအေးစေတတ်ပါတယ်။ ပဿဒ္ဓိ သမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ယောဂီတို့ရဲ့ စိတ်စေတသိက်တွေဟာလည်း ကိုယ်စိတ်ပူလောင်မှုတွေကို ငြိမ်းအေးစေတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ငြိမ်းအေးစေတတ်တဲ့ ဂုဏ်သဘောအားဖြင့် တူညီနေတာကြောင့် ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်ကို စကြာဝတေးမင်းရဲ့ မိဖုရားရတနာနဲ့ တူညီကြောင်း ဥပမာပြု ဖော်ပြထားပါတယ်။

သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်ရတနာကတော့ စကြာမင်းရဲ့ သူဌေးကြီး ရတနာနဲ့ တူပါတယ်။ စကြာမင်းရဲ့ သူဌေးကြီးရတနာဟာ မင်းကြီးအတွက် အလိုရှိတိုင်း အလိုရှိတိုင်း သောဓဏမှာ လိုအပ်ရာရာ ဥစ္စာဓနကိုပေးပြီး မင်းကြီးရဲ့ စိတ်ပျံ့လွင့်မှုကို ပယ်ဖျောက်ပေးပါတယ်။ အဲဒီနည်းတူ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်ရတနာဟာလည်း အလိုရှိရာ အလိုရှိရာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှုဖြင့် ဈာန်တရား၊ မဂ်တရား၊ ဖိုလ်တရားတွေကို ဖြစ်ပေါ်စေတတ်ပါတယ်။ ဈာန်မဂ်ဖိုလ်တရားတွေကို ရရှိစေခြင်းအားဖြင့် စိတ်ပျံ့လွင့်မှုကို ဖယ်ရှားပြီး စိတ်တည်ကြည်မှုကို ပြုတတ်ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် သမာဓိ သမ္မောဇ္ဈင်ရတနာကို စကြာမင်းရဲ့ သူဌေးကြီး

ရတနာနဲ့တူကြောင်း ထုတ်ဖော်ဟောကြားပါတယ်။

ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်ကိုတော့ စကြဝတေးမင်းရဲ့ သားတော်ကြီး ရတနာနဲ့တူကြောင်း ဥပမာ ပြထားပါတယ်။ စကြဝတေးမင်းရဲ့သားတော်ကြီး ရတနာဟာ ခမည်းတော် မင်းကြီးရဲ့ ကိစ္စကြီးငယ်အားလုံးကို ပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးပါတယ်။ အဲဒီလို သားတော်ကြီး ရှိနေတော့ မင်းကြီးဟာ အစစအရာရာမှာ ကြောင့်ကြဗျာပါရ ကင်းပြီး နေနိုင်ပါတယ်။ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်ပွားနေတဲ့ ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာလည်း ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်ရဲ့သတ္တိကြောင့် စိတ် စေတသိက်တွေ တွန့်ဆုတ်ခြင်းလည်းမရှိ၊ ယုံလွင့်ခြင်းလည်း မရှိဘဲ အလယ်အလတ်သဘော ကျရောက်သွားပါတယ်။ ကြောင့်ကြပူပန်မှုတွေ ကင်းသွားပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်ကို စကြဝတေးမင်းရဲ့ သားတော်ကြီး ရတနာနဲ့တူကြောင်း နှိုင်းယှဉ်ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

စကြဝတေးမင်းဟာ စကြရတနာအစရှိတဲ့ ရတနာ (၇)ပါး ရှိနေလို့ အစစအရာရာ ပြည့်စုံပြီး ကြောင့်ကြမဲ့ နေနိုင်သလို ဗောဇ္ဈင်ရတနာ(၇)ပါး နေ့စဉ် ပွားများနေတဲ့ သူတော်ကောင်းဟာလည်း မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်နဲ့ ပြည့်စုံပြီး ဒုက္ခတွေအားလုံးငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာမြတ်ကို လွယ်လင့် တကူ မျက်မှောက်ပြုနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ယောဂီ

တို့အနေနဲ့ ဗောဇ္ဈင်သုတ်တရားတော်ဟာ ဒုက္ခတွေအား
လုံးငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ပေးတတ်တဲ့ တရားပဲလို့
နားလည်ထားကြပါ။ အများအားဖြင့် ဗောဇ္ဈင်သုတ်ဟာ
မကျန်းမမာ နေထိုင်မကောင်းတဲ့အခါ ရွတ်ဆိုရတဲ့ ဂါထာ
ပဲလို့ထင်နေကြပါတယ်။ နေထိုင်မကောင်းတဲ့အခါ ရွတ်ဆို
ရတယ်ဆိုတာထက် နေထိုင်မကောင်းတဲ့အခါ ဗောဇ္ဈင်သုတ်
တရားတော်အတိုင်း နှလုံးသွင်းလို့ ရောဂါပျောက်ကင်း
တယ်လို့ပြောရင် ပိုပြီးမှန်ကန်ပါတယ်။

တရားဆေးသောက် ရောဂါပျောက်

မြတ်စွာဘုရား သက်တော်ထင်ရှားရှိတော်မူစဉ် အခါတစ်ပါးမှာ အရှင်မဟာကဿပ ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး နေထိုင်မကောင်းဖြစ်တော်မူတော့ မြတ်စွာဘုရားက ‘ချစ်သား ကဿပ ဗောဇ္ဈင်တရား(၇)ပါးကို အကြိမ်ကြိမ် ပွားများမှု ပြုမယ်ဆိုရင် ထူးကဲတဲ့ဉာဏ်အမြင်ကို ရရှိလိမ့်မယ်။ သစ္စာတရားကို အကြွင်းအကျန်မရှိ သိမြင်လိမ့်မယ်။ ဒုက္ခခပ်သိမ်း ချုပ်ငြိမ်းရာမှန် အေးနိဗ္ဗာန်ကို ဉာဏ်နဲ့ရောက်နိုင်လိမ့်မယ်’ စသည်ဖြင့် ဟောပြောတော်မူလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီတရားတော်ကို နာကြားပြီး အရှင်မဟာကဿပဟာ ရောဂါတွေအားလုံး ပျောက်ကင်းသွားပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့

ဗောဇ္ဈင်တရား နာကြားပြီး ရောဂါတွေ ပျောက်ကင်းသွား
တာလဲဆိုတော့ အရှင်မဟာကဿပဟာ တရားတော် နာယူ
နေစဉ်။ ။

‘ငါဟာ ရဟန်းဖြစ်ပြီး ခုနစ်ရက်မြောက်နေ့မှာ
သစ္စာလေးပါးမြတ်တရားကို ထိုးထွင်းသိမြင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီ
လို သစ္စာတရားကို သိတဲ့အခါ ဒီဗောဇ္ဈင်တရားတွေကို
ငါ့ စိတ်အစဉ်မှာ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာခဲ့တယ်’လို့ သတိ
ပြုမိပါတယ်။ အဲဒီလို သတိပြုမိရာကနေ ‘မြတ်စွာဘုရားရဲ့
သာသနာတော်ဟာ ကိလေသာအပူတွေကို ငြိမ်းအေး
စေတတ်တဲ့ သာသနာပါလား’လို့ မှတ်ချက်ချမိပြီး သွေး
သားတွေ ကြည်လင်လာပါတယ်။ သန့်ရှင်းလာပါတယ်။
အဲဒီအခါ ဖြစ်ပေါ်နေဆဲရောဂါတွေဟာ ပိန်းကြာရွက်ပေါ်
က ရေတွေ လျောကျသွားသလို ချက်ချင်းပဲ ပျောက်ကင်း
သွားပါတယ်။

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် နေထိုင်မကောင်းတဲ့အခါ
မှာလည်း မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ကြွရောက်ပြီး
ဗောဇ္ဈင်သုတ်တော်ကို ဟောကြားပေးပါသေးတယ်။
အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်လည်း ဗောဇ္ဈင်သုတ်ကို နာကြားပြီး
ရောဂါတွေ ပျောက်ကင်းသွားခဲ့တယ်။ မြတ်စွာဘုရား
ကိုယ်တော်တိုင် ရောဂါဖိစီးပြီး မကျန်းမမာဖြစ်တော်မူ

နေတဲ့အခါမှာ အရှင်စုန္ဒထေရ် ကြွရောက်ပြီး ဗောဇ္ဈင်
 သုတ်ကို ရွတ်ဖတ်ပူဇော်ပေးတော့ မြတ်စွာဘုရားလည်း
 ရောဂါတွေ ပျောက်ကင်းသွားခဲ့ပါတယ်။ ဗောဇ္ဈင်တရားကို
 အထွတ်အထိပ်ရောက်အောင် ပွားများ ကျင့်ကြံခဲ့ဖူးတဲ့
 ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ ဗောဇ္ဈင်သုတ္တန်ကို နာကြားလိုက်ရုံ
 ကလေးနဲ့ သွေးသားတွေ ကြည်လင်သန့်ရှင်းပြီး ရောဂါတွေ
 ပျောက်ကင်းသွားတာပေါ့။ ယောဂီတို့လည်း တကယ်တမ်း
 လက်တွေ့ကျင့်ကြံ ပွားများပြီးတော့ ဗောဇ္ဈင်သုတ်ကို ရွတ်
 ဖတ်သရဇ္ဈာယ်မယ်၊ နာကြားမယ်ဆိုရင် ဒီလိုအကျိုးတွေ
 ရရှိလာမှာပါ။

ဗောဇ္ဈင်တရားကို လက်တွေ့ကျကျလည်း မပွား
 များ၊ ဗောဇ္ဈင်ဆိုတာ ဘာမှန်းလဲ မသိတဲ့သူအဖို့မှာတော့
 ဗောဇ္ဈင်တရားကို နာပင်နာသော်လည်း ဘာမှအကျိုးထူး
 မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဗောဇ္ဈင်သုတ်ကို ရွတ်ဆိုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ
 ဗောဇ္ဈင်တရားကို ဂယနဏ သိရှိနားလည်ပြီး ယုံကြည်မှု
 သဒ္ဓါတရားလည်း ရှိရပါမယ်။ နာကြားသူရဲ့အပေါ်မှာ
 မေတ္တာတရား၊ ကရုဏာတရား စင်စင်ကြယ်ကြယ်ထားပြီး
 တော့လည်း ရွတ်ရပါမယ်။ နာမည်ထင်ပေါ်လိုစိတ်၊
 လာဘ်လာဘ ရလိုစိတ်တွေ မထားရပါဘူး။ ဌာန်ကရိုဏ်း
 ကျကျနန ပီပီပြင်ပြင်လည်း ရွတ်တတ်ရပါမည်။

နာကြားသူအနေနဲ့လည်း ရွတ်ဖတ် ဟောကြားပေး
 တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို လေးစားယုံကြည်မှုရှိရပါမယ်။ အမိအဘကို
 သတ်ခြင်း၊ ရဟန္တာကို သတ်ခြင်း၊ သက်တော်ထင်ရှား
 မြတ်စွာဘုရားကို သွေးစိမ်းတည်အောင် သွေးခြေဥအောင်
 ပြုလုပ်ခြင်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူကို မစွန့်ခြင်းဆိုတဲ့ မကောင်းမှု
 ကံတွေက လွတ်ကင်းနေရပါမယ်။ ရွတ်ဖတ်သူနဲ့ နာကြား
 သူ အသီးသီး ရှိသင့်ရှိထိုက်တဲ့ ဂုဏ်အင်္ဂါတွေ ရှိမှသာ
 ဗောဇ္ဈင်သုတ်ရဲ့အကျိုးကို ခံစားရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ရှိသင့်
 ရှိထိုက်တဲ့ ဂုဏ်တွေနဲ့ ပြည့်စုံရင် ဗောဇ္ဈင်သုတ်ကို နာကြား
 နေရင် စိတ်ဓာတ်တွေ လန်းဆန်းပြီး သွေးသားတွေလည်း
 ကြည်လင်လာပါလိမ့်မယ်။ သွေးသားတွေ ကြည်လင်လာ
 တော့ ရောဂါတွေ ပျောက်ကင်းသွားမယ်ပေါ့။ နေ့စဉ်မှန်မှန်
 ဗောဇ္ဈင်တရားကို ပွားများနေသူအဖို့မှာတော့ ပီတိပဿဒ္ဓိ
 တရားတွေရဲ့အရှိန်ကြောင့် ရောဂါတွေဖြစ်ခွင့် မရပါဘူး။
 ဖြစ်ပေါ်လာရင်လည်း တစ်ခဏချင်း ပျောက်ကင်းသွား
 နိုင်ပါတယ်။

နိဗ္ဗာန်လိုငြား ဟေဇ္ဈင်ပွား

ယောဂီတို့အနေနဲ့ ဒီဟေဇ္ဈင်တရားတော်ဟာ ရောဂါ ပျောက်ကင်းရုံသာမဟုတ်၊ ဒုက္ခမှန်သမျှ ငြိမ်းအေးစေတတ်တယ်ဆိုတာကိုသိပြီး တကယ်ပွားများရမှာပါ။ ဘုန်းကြီးတို့ ယောဂီတို့ဟာ အခုဘဝမှာ ကိုယ်စီကိုယ်ငှခန္ဓာကိုယ်တွေ ရရှိထားကြပါပြီ။ ဒီခန္ဓာဟာ သူ့အလိုလို ဖြစ်ပေါ်လာတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အကြောင်းရှိလို့ ဖြစ်ပေါ်လာတာပါ။ ခန္ဓာရဲ့အကြောင်းကတော့ လောဘ ဒေါသ မောဟ အစရှိတဲ့ ကိလေသာတွေပါပဲ။ အခုဘဝမှာပဲ ဒီ ကိလေသာတွေကို အကုန်မပယ်နိုင်သေးရင် နောက်ထပ် ပြီးတော့ ခန္ဓာအသစ်တွေ ရရှိဦးမှာပါပဲ။ ကိလေသာ

မကုန်သေးသရွေ့ ခန္ဓာ ရနေဦးမယ်ဆိုတော့ အဲဒီလို ခန္ဓာတွေ ဆက်ခါဆက်ခါ ဖြစ်နေတာကိုပဲ သံသရာလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဘယ်လောက်ပဲ ရာထူးအာဏာဂုဏ်ရှိန် မြင့်မားစေဦးတော့ သံသရာထဲမှာပဲ နေကြရတာပါ။

သံသရာထဲမှာနေရတာ ဒုက္ခနဲ့ပဲ တွေ့ကြုံကြရပါတယ်။ သုခနဲ့တွေ့ကြုံရတယ်လို့မရှိပါဘူး။ အသိမှား အမှတ်မှား အယူအဆမှားတွေကြောင့်သာ ဒုက္ခကို သုခလို့ ပြောနေကြတာပါ။ ခန္ဓာရထားတာဟာ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရတာ ပါပဲ။ အိုဒုက္ခ နာဒုက္ခ စိုးရိမ်ပူဆွေး ငိုကြွေးရတဲ့ဒုက္ခ အစ ရှိတဲ့ ဒုက္ခမှန်သမျှဟာ ခန္ဓာမှာပဲ စုပုံကျရောက်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့်ခန္ဓာနဲ့ဒုက္ခ၊ ဒုက္ခနဲ့ခန္ဓာ ခွဲခြားလို့ မရပါဘူး။ အတိတ်က ခန္ဓာလည်း ဒုက္ခ၊ ပစ္စုပ္ပန် ခန္ဓာလည်း ဒုက္ခ၊ အနာဂတ်ခန္ဓာလည်း ဒုက္ခပါပဲ။ ခန္ဓာရနေသမျှ ဒုက္ခကနေ မလွတ်ပါဘူး။ ဒုက္ခနယ်က လွတ်ချင်ရင် ခန္ဓာငြိမ်းအောင် ကျင့်ရမှာပါ။ အဲဒီခန္ဓာဒုက္ခတွေကို ပယ်ဖျောက်တတ်တဲ့ တရားဟာ ဗောဇ္ဈင်တရားပါပဲ။

မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်မှာဆိုရင် မြတ်စွာဘုရား က ဗောဇ္ဈင်တရား (၇)ပါးကို အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန် ပွား များကြမယ်ဆိုရင် ဝဋ်ဒုက္ခတွေအားလုံး ချုပ်ငြိမ်းသွားမယ် လို့ဟောတော်မူထားပါတယ်။ ကိလေသာရှိနေရင် သံသရာ

ဝဋ်ဆင်းရဲထဲမှာ ကျင်လည်ရဦးမှာပါ။ ကိလေသာ တရားဟာ သတ္တဝါတွေရဲ့စိတ်အစဉ်ကို ပူပန်စေတတ် ညစ်နွမ်းစေတတ်ပါတယ်။ ဗောဇ္ဈင်တရားကတော့ ကိလေသာတွေကို ပယ်သတ်တတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝဋ်ဆင်းရဲကနေ လွတ်မြောက်ချင်တဲ့သူမှန်သမျှဟာ ဗောဇ္ဈင်တရားကို မပွားမဖြစ် ပွားကိုပွားများရပါလိမ့်မယ်။ ဗောဇ္ဈင်ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရရဲ့ အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း ယောဂီတို့ သိထားဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်ရခြင်းရဲ့အကြောင်းကို ပါဠိလို ဗောဇ္ဈင်္ဂလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဗောဇ္ဈင်္ဂဆိုတဲ့ ပါဠိစကားကနေ ဗောဇ္ဈင်ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရဖြစ်ပေါ်လာတာပါ။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဗောဓိဆိုတဲ့ စကားလုံးရယ် အင်္ဂဆိုတဲ့စကားလုံးရယ် (၂) ခုပေါင်းစပ်ပြီးတော့ ဗောဇ္ဈင်္ဂလို့ ခေါ်လာတာပါ။ ‘ဗောဓိ’ ဆိုတာ နိုးကြားမှု သိမှုလို့ အဓိပ္ပါယ်ရပါတယ်။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များဟာ လောကုတ္တရာ မဂ်တရားရတဲ့ အခိုက်မှာ -

- (၁) သတိ
- (၂) ဓမ္မဝိစယ
- (၃) ဝီရိယ
- (၄) ပီတိ

(၅) ပဿဒ္ဓိ

(၆) သမာဓိ

(၇) ဥပေက္ခာ... ဆိုတဲ့ တရား(၇)မျိုး ဖြစ်ပေါ်လာတာကြောင့် ကိလေသာအစဉ်ဆိုတဲ့ အိပ်ပျော်ခြင်းကနေ နိုးကြားလာပါတယ်။ သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို ထိုးထွင်းပြီးတော့ သိတော်မူလာကြပါတယ်။ နိဗ္ဗာန်ကို ကိုယ်တွေ့ဉာဏ်မြင် သိတော်မူလာကြပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် အခုပြောခဲ့တဲ့ တရား(၇)ပါးဟာ ကိလေသာဆိုတဲ့ အိပ်ပျော်ခြင်းကနေ နိုးကြောင်း၊ သစ္စာတရားကို သိမြင်ကြောင်း၊ နိဗ္ဗာန်ကို ကိုယ်တိုင်သိမြင်ရခြင်းရဲ့ အကြောင်းတရားဖြစ်လို့ “ဟောဓိ+အင်္ဂံ = ဟောဇ္ဈင်” လို့ ခေါ်ပါတယ်။

မာရ်စစ်သည်ကို ချေမှုန်းပါ

ပရိတ်ကြီး (၁၁)သုတ်မှာပါတဲ့ ဗောဇ္ဈင်သုတ် အစ နိဒါန်းဖိုင်းမှာ ‘မာရသေနာပမဒ္ဒနေ= မာရ်စစ်သည်တွေကို ကုန်စင်အောင် နှိမ်နင်းချေမှုန်းတတ်တဲ့တရား’လို့ မိန့်တော် မူထားပါသေးတယ်။ မာရ်စစ်သည်ဆိုတာ သမာဓိဂုဏ် မြောက်အောင် တင်စားပြီးတော့ ပြောဆိုတဲ့စကားပါ။ သတ္တဝါတွေကို အိုနာသေ ဒုက္ခတွေနဲ့ ကြုံတွေ့ရအောင် နှိပ်စက်သတ်ဖြတ်တတ်တဲ့ တရားတွေကို မာရ်စစ်သည်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ သူတော်ကောင်းတရားတွေကို စိတ်အစဉ်မှာ ဖြစ်ခွင့်မရအောင် နှိပ်စက်ဖျက်ဆီးတဲ့အတွက်ကြောင့် လည်း “မာရသေန= မာရ်စစ်သည်” လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဗောဇ္ဈင် (၇) ပါး တရားတွေကို ပွားများသိမြင်ပြီးမှသာ သတ္တဝါတွေဟာ ဘဝသုံးသွယ် ဒုက္ခနယ်ကနေ လွတ်မြောက် နိုင်ကြပါတယ်။

အဲဒီလို လွတ်မြောက်သွားကြတဲ့ သူတွေသာ ပဋိသန္ဓေ တည်နေမှု အိုမှု နာမှု သေမှုတွေ ကင်းစင်ရာမှန် မြတ်နိဗ္ဗာန်ကို ဆိုက်ရောက်တော် မူနိုင်ကြတယ်လို့ မိန့်တော်မူထားပါတယ်။ ဗောဇ္ဈင်တရားကို သမ္မောဇ္ဈင်လို့လည်း ခေါ်ပါတယ်။ ‘ သံ ’ ဆိုတဲ့ ပါဠိစကားဟာ ချီးမွမ်းဖွယ်ကောင်းတယ်လို့ အနက်အဓိပ္ပါယ်ရပါတယ်။ ဒီလိုဆိုရင် သမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာ ချီးမွမ်းဖွယ်ဖြစ်တဲ့ သစ္စာတရားကို သိမြင်ကြောင်း၊ ကိလေသာဆိုတဲ့ အိပ်ပျော်ခြင်းကနေ နှိုးထကြောင်းတရားလို့ အဓိပ္ပါယ်ဆောင်ပါတယ်။ လက်တွေ့ကျတဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်နဲ့ တိုက်ဆိုင်ကြည့်ရင် ဒီအဓိပ္ပါယ်ဆောင်ပါတယ်။ လက်တွေ့ကျတဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်နဲ့ တိုက်ဆိုင်ကြည့်ရင် ဒီအဓိပ္ပါယ်မှန်ကန်ကြောင်း သေသေချာချာ သိလာမှာပါ။

သမ္မောဇ္ဈင်တရား(၇)ပါးမှာ သတိသမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာ သတိတည်းဟူသော ကောင်းမြတ်တဲ့သစ္စာတရားကို သိမြင်နိုင်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကိုသိမြင်နိုင်တဲ့ အကြောင်းတရားလို့ အနက်အဓိပ္ပါယ်ရပါတယ်။ စင်စစ်တော့ သတိသမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာ သတိတရားကို ပြောတာပါပဲ။ သတိတရားဟာ အာရုံပေါ်မှာ ကပ်တည်ခြင်း၊ မမေ့ မပျောက်ခြင်း လက္ခဏာ ရှိပါတယ်။ ယောဂီတို့အနေနဲ့ တစ်စုံတစ်ခုကို မေ့သွားတယ်ဆိုရင် အဲဒီအာရုံဟာ သတိတရားနဲ့ ကင်း

ကွာနေလို့ပါ။ သတိနဲ့မကင်းကွာဘူး၊ ကပ်တည်နေတယ် ဆိုရင် အဲဒီအာရုံကို မမေ့ပါဘူး။ အာရုံကို လွတ်ထွက် မသွားရလေအောင် ဆွဲဆောင်ထားနိုင်တဲ့ သဘောရှိပါတယ်။ ကျောက်ခဲများကို ရေထဲချလိုက်တဲ့အခါ ရေထဲ သက်ရောက် ဝင်သွားသလို အာရုံထဲ သက်ရောက်ဝင် သွားခြင်း သဘောရှိပါတယ်။

သတိတရားဖြစ်ပေါ်လာရင် ကုသိုလ်တရား၊ အကု သိုလ်တရား၊ အပြစ်ရှိတဲ့တရား၊ အပြစ်မရှိတဲ့တရား၊ ယုတ် ညံ့တဲ့တရား၊ မြင့်မြတ်တဲ့တရား၊ ညစ်ညူးတဲ့တရား၊ သန့်ရှင်းတဲ့တရား ဆိုတာကို အမှတ်ရ သိရှိလာပါတယ်။ မေ့ပျောက် မသွားစေရပါဘူး။ မှီဝဲသင့်တဲ့တရား မမှီဝဲသင့် တရားဆိုတာကိုလည်း အမှတ်ရစေပါတယ်။ အစည်း အပွားမဲ့တဲ့တရား၊ အစည်းအပွားဖြစ်ထွန်းစေတတ်တဲ့ တရား၊ ကျေးဇူးမဲ့တဲ့တရား၊ ကျေးဇူးပြုတဲ့တရား ဆိုတာကို လည်း အမှတ်ရစေနိုင်ပါတယ်။ အစည်းအပွားမဲ့တဲ့တရား၊ ကျေးဇူးမဲ့တဲ့တရားတွေကို ပယ်ရှားပြီး အစည်းအပွားဖြစ် ထွန်းစေတတ်တဲ့တရား ကျေးဇူးပြုတတ်တဲ့ တရားတွေကို သိမ်းပိုက် ယူဆောင်တတ်ပါတယ်။ သတိရှိနေလို့ ဒီလို သဘောတွေ ဖြစ်ပေါ်လာတာပါ။

သတိတရားဟာ မေ့လျော့မှုကို ပယ်ရှားတတ်ပါ တယ်။ မမေ့မလျော့ စွဲမြဲစေတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတိ

အားကောင်းတဲ့ ယောဂီများဟာ အရှုခံဖြစ်တဲ့ နာမ်တရားတွေဆီ မိမိရဲ့စိတ်က ဦးတည်ပြီးနေတော့တာပါပဲ။ သတိတရားဟာ စိတ်အစဉ်မှာ အကုသိုလ်တရားတွေ ဖြစ်ခွင့်မရအောင်၊ သဒ္ဓါပညာအစရှိတဲ့ ကုသိုလ်တရားတွေ ဖြစ်ပေါ်လာရအောင် စောင့်ကြပ်ပေးပါတယ်။ မြို့အဝင် ဂိတ်ပေါက်မှာ စောင့်တဲ့လူလိုပေါ့။ ဂိတ်ပေါက်စောင့်တဲ့လူဟာ မြို့ထဲဝင်လာသမျှလူတွေကို လူကောင်းလူဆိုး စိစစ်ပြီး ကောင်းတဲ့လူကိုသာ ဝင်ခွင့်ပေးတယ်။ မကောင်းတဲ့လူကို ဝင်ခွင့်မပေးပါဘူး။ အဲဒီလိုပဲ သတိတရားကလည်း မျက်စိနား နှာ လျှာ ကိုယ် စိတ်ခေါ်တဲ့ တံခါး ခြောက်ပေါက် (ဒွါရ ခြောက်ပါး) ကနေ လောဘ ဒေါသ မောဟ အစရှိတဲ့ အကုသိုလ်တရားတွေ ဝင်ခွင့် မရလေအောင်၊ သဒ္ဓါ ပညာ အစရှိတဲ့ ကုသိုလ်တရားတွေ ဝင်လာရလေအောင် စောင့်ကြပ်ပေးနေပါတယ်။

ဇနီးမယား သမီးသားကို သတိရတာ၊ ကိုယ်ချစ်ခင်
တဲ့သူကို သတိရတာ၊ ကိုယ်မှန်းတီးတဲ့သူက ပြောသွားတဲ့
စကားကို ပြန်ပြီးအမှတ်ရနေတာတွေဟာ တကယ်စင်စစ်
တော့ သတိမဟုတ်ပါဘူး။ အမှတ်သညာကောင်းမှုပါပဲ။
 တရားအားထုတ်တဲ့ ယောဂီတို့အနေနဲ့ သတိအားကောင်းလာရင် အရှုစိတ်ဟာ ပစ္စုပ္ပန် ပေါ်ဆဲ ရုပ်နာမ်ဓမ္မတွေ
 အပေါ်မှာပဲ တည့်တည့်မတ်မတ်ရှိနေပါတယ်။ သတိဆိုတဲ့

တရားက မိမိရဲ့စိတ်ကို ပစ္စုပ္ပန်အာရုံမှာ တည့်မတ်အောင် ကပ်ပေးတဲ့ သဘောရှိလို့ပါပဲ။ တကယ်သတိပဋ္ဌာန် အလုပ် ကို လက်တွေ့ကျကျ အားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီအတွက်မှာ တော့ သတိဟာ အရေးပါဆုံးပါပဲ။ ခန္ဓာမှာ ဖြစ်ဆဲဖြစ်ခိုက် တရားကို ရှုပွားတယ်ဆိုတာ သတိမပါလို့ ဖြစ်ကိုမဖြစ် ပါဘူး။

သတိအားနည်းနေရင် ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ် တရားတွေကို ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့် မသိနိုင်ပါဘူး။ ပေါ်ပြီး နောက်ပိုင်းမှသိတာမျိုးနဲ့လည်း ကြုံရပါတယ်။ တစ်ခါတစ် လေ ပေါ်လာမယ့်အာရုံကို ကြိုတင်ပြီး စောင့်နေ ရှာဖွေနေ တာမျိုးလည်းရှိပါတယ်။ အဲဒါသတိအားနည်းနေလို့ပါ။ ပစ္စုပ္ပန်ပေါ်ခိုက်မှာ တည့်တည့်မတ်မတ် မရှုရင် အရှုခံရုပ် နာမ်ရဲ့ သဘောကို မမြင်နိုင်ပါဘူး။ ပုံသဏ္ဌာန်အကောင် အထည် အမည်ပညတ်တွေဖုံးပြီးတော့ နေတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုပညတ်တွေ ဖုံးနေရင် အရှုခံအာရုံနဲ့ အရှုဉာဏ်နဲ့ လည်း မကွဲတော့ပါဘူး။ ရုပ်တရား နာမ်တရားတွေရဲ့ လက္ခဏာကိုလည်း သေသေချာချာ သိရမှာမဟုတ်ပါဘူး။ လက္ခဏာမမြင်ရင် ဝိပဿနာဘာဝနာ ပွားတာမဟုတ် ပါဘူး။ အလဟဿ အချိန်တွေ ကုန်သွားတာ နှမြောဖို့ ကောင်းပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် ယောဂီတို့အနေနဲ့ သတိ တရား ကြီးကြီးမားမားထားနိုင်အောင် ကြိုးစားကြပါ။

သတိကြီးစွာ ရှုပွားပါ

သတိသမ္ပောဇ္ဈင် အားကောင်းတဲ့အကြောင်းတရားတွေရှိပါတယ်။ သတိသမ္ပောဇ္ဈင် ပေါ်စေချင်ရင် အကြောင်းမှန် နည်းလမ်းမှန်အားဖြင့် နှလုံးသွင်းရမယ်လို့ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်မှာ ရှင်တော်ဗုဒ္ဓ ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။ မိမိလိုလားနှစ်သက်တဲ့ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် အကျိုးစီးပွားချမ်းသာရဲ့ အကြောင်းကို အကြောင်းမှန်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ အနိစ္စခန္ဓာ၊ ဒုက္ခခန္ဓာ၊ အနတ္တခန္ဓာ၊ အသုဘခန္ဓာကို နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တ၊ သုဘအနေနဲ့ မြင်နေတယ် ရှုနေတယ်ဆိုရင် ကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့ အကြောင်းမဟုတ်ပါဘူး။ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ ကိုယ်လိုလားတဲ့ အကြောင်းလည်း

မဟုတ်တာကြောင့် မသင့်တင့်တဲ့အကြောင်း မမှန်တဲ့ လမ်း စဉ်ပါပဲ။

ခန္ဓာအရှိန်ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ အသုဘအနေနဲ့ မြင်အောင်ရှုရင်တော့ ကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့အကြောင်းမှန် လမ်းမှန် ပါပဲ။ ကိုယ်လိုလားတဲ့ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ လောကုတ္တရာ ချမ်းသာရခြင်းရဲ့ အကြောင်းမှန် လမ်းမှန်လည်း ဟုတ်ပါတယ်။ ယောဂီတို့အနေနဲ့ အရှုခံဖြစ်တဲ့ ရှုပ်သဘော နာမ် သဘောတွေကို မလွတ်တမ်း ရှုမှတ် နေမယ်ဆိုရင် သတိ တရားဟာ ပိုပြီးတော့ အားကောင်းလာမှာပါ။ ရှေးရှေး သတိကို အကြောင်းခံပြီး နောက်နောက် သတိတရားတွေ လည်း ပိုပြီးတော့ အားကောင်းလာပါလိမ့်မယ်။ ရှေးရှေး သတိတရားဟာ နောက်နောက် သတိတရားရဲ့အကြောင်း ဖြစ်ပါတယ်။ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်ဖြစ်ဖို့ရာ ယောဂီတို့ရဲ့ သတိ ဟာ အဓိကဖြစ်တဲ့အကြောင်း ပါပဲ။

လောကဥပမာနဲ့ပြောရရင် သတိကင်းနေတဲ့စိတ် ဟာ အိမ်ခြေရာခြေမရှိတဲ့ လူနဲ့တူပါတယ်။ နေစရာ အိမ် ခြေရာခြေ မရှိတော့ ဦးတည်ရာကိုသွားတတ်ပါတယ်။ ကြုံ သလို နေတတ်ပါတယ်။ တွေ့ရာလူနဲ့ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံ တတ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုလူမျိုးရဲ့ဘဝဟာ ခိုင်ခံ့မှု လုံခြုံမှု ငြိမ်းချမ်းမှု မရှိပါဘူး။ ထိုနည်းတူ သတိကင်းမဲ့နေတဲ့

စိတ်ဟာလည်း တွေးမိတွေးရာ တွေးနေတတ်ပါတယ်။
 ဘယ်အာရုံရယ်လို့ တိတိကျကျမရှိပါဘူး။ အိမ်ခြေရာခြေ
 မရှိတဲ့လူဟာ အများသူငါရဲ့ လေးစားမှု ကင်းမဲ့နေတာ
 ကြောင့် ဂုဏ်သိက္ခာမရှိသလို သတိကင်းမဲ့တဲ့ စိတ်ဟာ
 လည်း ကာယကံ ဒုစရိုက်၊ ဝစီကံ ဒုစရိုက်၊ မနောကံ
 ဒုစရိုက်အမှုတွေကို ဖြစ်ပွားစေတတ်တာကြောင့် မိမိသည်
 ပင် မိမိကိုယ်ကို လေးစားမှု ရှိသေမှု ကင်းစေတတ်ပါတယ်။
 ဘယ်မှာ ဂုဏ်သိက္ခာ ရှိတော့မှာလဲ။ ဒါကြောင့် သတိ
 တရားဟာ အရေးကြီးတယ်လို့ ဘုန်းကြီးက ယောဂီတို့ကို
 ခဏခဏ ပြောနေရတာပါ။

သတိရဲ့အာရုံဖြစ်တဲ့ ဗောဓိပက္ခိယတရား(၃၇)ပါး၊
 လောကုတ္တရာတရားကိုးပါးတို့ဟာလည်း သတိသမ္ပောဇ္ဈင်
 ဖြစ်ကြောင်းတွေပါပဲ။ ဗောဓိပက္ခိယဆိုတာ မဂ်ဉာဏ် ဖို့
 ဉာဏ်ရဖို့ အခြွေအရံ အကြောင်းတရားတွေကို ပြောတာ
 ပါ။ အဲဒီတရားတွေကတော့- သတိပဋ္ဌာန်တရား(၄)ပါး

- သမ္မပ္ပဓာန်တရား..... (၄)ပါး
- ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား (၄)ပါး
- ဣန္ဒြေတရား..... (၅)ပါး
- ဗိုလ်တရား..... (၅)ပါး
- ဗောဇ္ဈင်တရား (၇)ပါး

မဂ္ဂင်တရား (၈)ပါးတို့ပါပဲ။

ယောဂီတို့ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွားများတဲ့အခါ မှာ အရှုခံ ရုပ်သဘော၊ နာမ်သဘောကို သတိတရားနဲ့ ရှုမှတ်နေပါတယ်။ ထို့အတူ သမ္ပပ္ပဓာန်၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်၊ ဣန္ဒြေ အစရှိတဲ့တရားတွေ ယောဂီတို့ရဲ့ စိတ်အစဉ်မှာဖြစ်နေတဲ့ အခါမှာလည်း သတိတရားက အမှတ်ရ အောက်မေ့နေပါတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ဗောဓိပက္ခိယတရားတွေဟာ သတိရဲ့ အကြောင်းပါပဲ။ မဂ်တရား (၄)ပါး၊ ဖိုလ်တရား (၄)ပါး နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ လောကုတ္တရာတရားတွေကိုတော့ အရိယ ပုဂ္ဂိုလ်များအနေနဲ့ သတိတရားနဲ့ တိုက်ရိုက်အောက်မေ့ အမှတ်ရနိုင်ပါတယ်။

ပုထုဇဉ်များကတော့ ဆရာကောင်း သမားကောင်း တွေ ထံကနေ တဆင့်ကြားရလို့ဖြစ်စေ၊ စာပေတွေဖတ် ရှုပြီးတော့ဖြစ်စေ၊ မဂ်ဉာဏ်ဆိုတာ ဒီလို၊ ဖိုဉာဏ်ဆိုတာ ဒီလို၊ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာဒီလို စသည်ဖြင့် အနုမာနဉာဏ်နဲ့ မှန်း ဆပြီးတော့ အောက်မေ့ အမှတ်ရနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဗောဓိပက္ခိယတရား (၃၇)ပါး၊ လောကုတ္တရာတရား(၉) ပါးတို့ဟာ သတိဖြစ်ပေါ်စေကြောင်း တရားလို့ ဘုန်းကြီးက ပြောတာပါ။ နောက်ပြီးတော့ သတိပဋ္ဌာန် ဘာဝနာတရား ရဲ့ အာရုံဖြစ်တဲ့ . . .

(၁) ကာယ = ရုပ်အပေါင်း

(၂) ဝေဒနာ = စိတ်ထဲမှာဖြစ်တဲ့ ခံစားမှု

(၃) စိတ္တ = ဖြစ်ဆဲ စိတ်အမျိုးမျိုး

(၄) ဓမ္မ = မြင်ဆဲကြားဆဲ စသည်မှာ ဖြစ်ပေါ်

နေဆဲ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာ. . .

အဲဒီတရားတွေဟာ သတိတရားဦးစီးပြီး အောက်မေ့
အမှတ်ရ ရှုပွားနေရတဲ့တရားဖြစ်လို့၊ အဲဒီအရှုခံအာရုံတွေ
ကို ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့်လည်း သတိတရားတွေ တိုးပွား အား
ကောင်း လာပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊
ဓမ္မဆိုတဲ့ အရှုခံတရားလေးပါးဟာလည်း သတိဖြစ်ကြောင်း
တရားတွေလို့ ဘုန်းကြီးကပြောတာပါ။

အရေးကြီးတာ သတိပါ

ကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်းရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတွေကို ပယ်ရှားပြီး၊ ကုသိုလ်ဖြစ်စေတတ်တဲ့ သင့်လျော်ရာအာရုံကို မှီဝဲမယ်ဆိုရင်လည်း သတိတရား ဖြစ်ပေါ်အားကောင်း လာမယ်လို့ အဋ္ဌကထာမှာ မိန့်တော်မူထားပါသေးတယ်။ ဥပမာအားဖြင့်- ပစ္စည်းဝတ္ထုတစ်ခုခုကို လှူတော့မယ်ဆိုရင် အဲဒီ ဒါနစေတနာရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ဟာ မပေးရက်လို့ ဝန်တိုမှု မစ္ဆရိယ၊ ပစ္စည်းဥစ္စာရဲ့အပေါ်မှာ ကပ်ငြိနှမြောမှု လောဘ၊ ကံနဲ့ကံရဲ့အကျိုးကို မယုံကြည်မှု အဿဒ္ဓိယတို့ ဖြစ်နေမယ်ဆိုရင် ဒါနကုသိုလ် မဖြစ်နိုင်တော့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတွေကို ပယ်ခွာပေးရပါတယ်။

ဆန့်ကျင်ဘက်တရားကိုသာ မဟုတ်သေးပါဘူး။

ဆန့်ကျင်ဘက်ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း ရှောင်ခွာပေးရပါတယ်။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုတော့မယ်ဆိုရင် မပြုဖြစ်အောင် နည်းမျိုးစုံနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ပြု အနှောင့်အယှက်ပေးနေတဲ့သူ ဒုစရိုက်လုပ်ငန်းဘက်ကိုပါအောင် ဖြားယောင်းသွေးဆောင်တဲ့သူရှိနေရင် တဖြည်းဖြည်း မိမိရဲ့စိတ်ဟာ ကောင်းမှုကုသိုလ် မပြုဖြစ်ဘဲ အလဟဿ အချိန်ကုန်သွားတတ်ပါတယ်။ ကုသိုလ်တရားမှာ ဝါသနာပါတဲ့သူ၊ အလှူအတန်းရက်ရောတဲ့သူ၊ တရားလိုက်စားသူတွေနဲ့ ပေါင်းသင်းမိရင်တော့ မိမိရဲ့ကောင်းမြတ်တဲ့ လုပ်ငန်းကို ကူညီအားပေးလာပါလိမ့်မယ်။ အဲဒါကြောင့် မေ့လျော့တဲ့သူကို ရှောင်ကြဉ်မမေ့ မလျော့ဘဲ ကုသိုလ်တရားမှာ တကယ်စိတ်ဝင်စားတဲ့သူကို မှီဝဲပေါင်းသင်းမှသာ မိမိစိတ်အစဉ်မှာ သတိတရားအားကောင်းလာမှာပါ။

‘သတိသမ္ပဇဉ်’ ဆိုတဲ့ စကားကို ဘုန်းကြီး မကြာမကြာ ပြောနေတဲ့အတွက်ကြောင့် ယောဂီတို့အနေနဲ့ နား ယဉ်နေပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီဝေါဟာရစကားရပ်မှာ သတိဆိုတာ အမှတ်ရမှုကို ပြောတာပါ။ သမ္ပဇဉ်ဆိုတာကတော့ ပညာပါပဲ။ အမှတ်ရမှု သတိနဲ့ပညာဆိုတဲ့ သမ္ပဇဉ်ဟာ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်ဖြစ်ဖို့ အလွန်ပဲ အရေးပါတဲ့အကြောင်းပါပဲ။ လိုရင်းကို နားလည်အောင်ပြောရရင် သတိပဋ္ဌာန်

တရားကို တကယ်ပွားများနေရင် သတိနဲ့ပြည့်စုံတဲ့ သူတစ်ယောက် ဖြစ်လာတော့တာပါပဲ။ အရှုခံဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို ရုပ်နာမ်သဘောသိအောင်၊ တကယ်ရုပ်နာမ်သဘောမျှ ရှိတယ်ဆိုတာသိအောင် ရှုပွားနေရမှာပါ။ အဲဒီလို ရှုပွားနေရင် သတိတရားတွေ တဆင့်ထက် တဆင့်ရင့်သထက်ရင့်လာမှာပါ။ ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်တရားကျင့်ကြံပွားများနေမှုဟာ သတိသမ္ပောဇ္ဈင် ဖြစ်ခြင်းရဲ့ အကြောင်းပဲလို့ ပြောရခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ တကယ်တမ်း လက်တွေ့ကျကျ နည်းလမ်းမှန်မှန်ကန်ကန်နဲ့ သတိပဋ္ဌာန်ဘာဝနာပွားများနေတဲ့ ယောဂီဟာ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်သာမက ဗောဇ္ဈင်တရား(၇)ပါးလုံး ပြည့်စုံလာပါလိမ့်မယ်။

ယောဂီတို့ အခုလို ဝိပဿနာတရားတွေကို ကြိုးကြိုးစားစား ပွားများနေမယ်ဆိုရင် ဗောဇ္ဈင်တရား(၇)ပါးလုံး ပြည့်စုံလာမှာပါ။ ဝိပဿနာဆိုတာကလည်း သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပြောတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ယောဂီတို့အနေနဲ့ ပေါ်ရာပေါ်ရာ ရုပ်ခန္ဓာကိုဖြစ်စေ၊ နာမ်ခန္ဓာကိုဖြစ်စေ ပေါ်တဲ့အတိုင်း ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့်သိအောင် ရှုနေရင် ဗောဇ္ဈင်(၇)ပါးနဲ့ ပြည့်စုံသွားပါလိမ့်မယ်လို့ နားလည်ပြီး ယုံယုံကြည်ကြည်နဲ့ အားထုတ်ကြပါ။ အခုလို ရှုမှတ်ပွားများလို့ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အားကောင်းလာပြီး အရိယ

မဂ်ဉာဏ်ဆိုက်သွားပြီဆိုရင် ဗောဇ္ဈင်တရားတွေလည်း အပြည့်အဝ ဖြစ်ပေါ်လာမှာပါ။ အရဟတ္တမဂ်အထိ ဆိုက်ရောက်သွားရင်တော့ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေ အထွတ်အထိပ်ရောက် ပြည့်စုံသွားမှာပါ။

အခုလောလောဆယ် ပွားများအားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီတွေမှာ ဝိပဿနာဉာဏ်အခိုက်မှာ ကိလေသာတွေကို တဒင်္ဂပဟာန်နဲ့ ပယ်ထားပါတယ်။ မဂ်ဉာဏ်အထိ ဆိုက်ရောက်သွားတဲ့အခါမှာတော့ ဆိုင်ရာကိလေသာတွေကို ဆိုင်ရာမဂ်တရားနဲ့ အကြွင်းမဲ့ပယ်လိုက်ရတယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ်က နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံမပြုနိုင်သေးပါဘူး။ နိဗ္ဗာန်ကို စိတ်နဲ့ မှန်းဆရည်ရွယ်တောင့်တပြီးတော့ အားထုတ်နေကြတာပါ။ မဂ်ဉာဏ်ဆိုက်တဲ့ အခိုက်မှာတော့ နိဗ္ဗာန်ကို တိုက်ရိုက်အာရုံပြုပြီး မြင်တော့တာပါပဲ။ ဝိပဿနာဉာဏ်ပွားများမှ မဂ်ဉာဏ်ဆိုက်မှာပါ။ ဝိပဿနာဉာဏ်ဆိုတာကလည်း သတိမပါဘဲ ဖြစ်မလာပါဘူး။ ဒါကြောင့် သတိနဲ့ သမ္မဇာဉ်ဟာ အလွန်ကျေးဇူးများတဲ့ တရားတွေလို့ ဟောတော်မူတာပါ။ ယောဂီတို့ ရှေ့တိုးတဲ့အခါ နောက်ဆုတ်တဲ့ အခါတွေမှာလည်း သတိသမ္မဇာဉ် ရှိရပါလိမ့်မယ်။

ရှေ့တိုးရင် တိုးတဲ့အခိုက် ပစ္စုပ္ပန်တည်တည် သိအောင် သတိထားလိုက်ပါ။ အဲဒီအခါ မိမိခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ လေးလံတဲ့သဘောကလေးတွေ၊ ရှေ့ကိတွန်းကန်တဲ့သဘော

ကလေးတွေ ဖြစ်ပေါ်လာတာကို အမှန်အတိုင်း သိအောင်
ဆင်ခြင်ရပါလိမ့်မယ်။ ရှုပွားရပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီသဘော
ကလေးတွေကို သိတာဟာ ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာ
တာပါပဲ။ လေးလံသဘော တွန်းကန်သဘော ကလေးတွေ
ဟာ ပေါ်ပြီးတာနဲ့ ချုပ်ပျောက်သွားတာ တွေရပါလိမ့်မယ်။
အဲဒီလိုတွေတာဟာ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်နေတာပါပဲ။
သတိမပါရင် ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပေါ်မလာပါဘူး။
ဒါကြောင့် သတိတရားဟာ မရှိမဖြစ် သိပ်ကိုအရေးကြီး
ပါတယ်။

ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား ပွားများအားထုတ်နေစဉ် ယောဂီ
တို့အဖို့ စိတ်ပျံ့လွင့်တာတွေ စိတ်ဓာတ်ကျဆင်းပြီး ပျင်းရိ
တာတွေလည်း တချို့ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်ပါတယ်။ အဲဒါတွေ
ဟာ ဝိပဿနာဉာဏ်ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် အဟန့်အတား
တွေပါပဲ။ အဲဒီအဟန့်အတားတွေကိုလည်း သတိနဲ့သမ္မာဇာဉ်
က ပယ်ဖျောက်ပေးပါတယ်။ ဘာဝနာဉာဏ်တွေကိုလည်း
တိုးပွား အားကောင်းလာအောင် သတိနဲ့သမ္မာဇာဉ်က ပြု
လုပ်ပေးပါတယ်။ ယောဂီတို့အနေနဲ့ ဘယ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုပဲ
အားထုတ်သည်ဖြစ်စေ သတိနဲ့သမ္မာဇာဉ် မပါလို့ မဖြစ်ပါ
ဘူး။ ဒါကြောင့် သတိနဲ့သမ္မာဇာဉ်ကို သတိသမ္မောဇ္ဈင်ဖြစ်ဖို့
ရာ အရေးအကြီးဆုံးတရားလို့ ဆိုချင်ပါတယ်။

ကိစ္စတိုင်းတွင် သတိယှဉ်

မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တန်မှာ ရှေ့တိုးသည်ဖြစ်စေ၊
နောက်ကိုဆုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ ရှေ့တည့်တည့်ကို ကြည့်သည်
ဖြစ်စေ၊ ဘေးကိုစောင်းကြည့်သည်ဖြစ်စေ၊ လက်တွေ့ ခြေ
တွေ ကွေးသည်ဖြစ်စေ၊ ဆန့်သည်ဖြစ်စေ၊ အဝတ်အစား
ပန်းကန်ခွက်ယောက်တို့ကို ကိုင်တွယ်သည်ဖြစ်စေ၊ စားတဲ့
အခါ သောက်တဲ့အခါမှာပဲဖြစ်စေ၊ ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်
စွန့်တဲ့အခါမှာပဲဖြစ်စေ၊ သွားမှု၊ ရပ်မှု၊ ထိုင်မှု၊ လျောင်းမှု၊
အိပ်မှု၊ နိုးကြားမှု၊ စကားပြောဆိုမှုပြုတဲ့ အခါမှာပဲဖြစ်စေ
သတိသမ္ပဇ်ပါရမယ်လို့ ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ တရား
အားထုတ်မှုမရှိတဲ့ လူသာမန် တစ်ယောက်အဖို့မှာတော့

ငါရှေ့တိုးတယ်၊ ငါနောက်ဆုတ်တယ်စသည်ဖြင့် သာမန် အသိလောက်ပဲ ရှိပါတယ်။ အတွင်းကျကျ ပရမတ်သဘော ကို မသိပါဘူး။ သတိကြီးကြီးထားပြီး အလုပ်လုပ်မှသာ ပရမတ်သဘောကို သိလာမှာပါ။ အဲဒါကြောင့် သတိ သမ္မောဇ္ဈင်ဟာ ဗောဇ္ဈင် (၇)ပါးထဲမှာ အရေးအကြီးဆုံးလို့ ဘုန်းကြီးက ပြောတာပါ။

သတိမေ့လျော့တတ်သူကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်းဟာ လည်း သတိသမ္မောဇ္ဈင်ဖြစ်ဖို့ရာ အကြောင်းတစ်ခုပါပဲ။ တရားအားထုတ်မှု လုံးဝမရှိဘဲ ဒုစရိုက်အမှုတွေပွား ကာမ ဂုဏ်တွေလိုက်စားမှု အားကြီးတဲ့သူကို သွားပေါင်းမိရင် သူရဲ့မကောင်းတဲ့ အမှုအရာတွေဟာ ကိုယ့်ဆီ ကူးစက် လာတတ်ပါတယ်။ ငါးပိပုပ်ကို သန့်ရှင်းစင်ကြယ်တဲ့ ငှက်ပျောဖက်နဲ့ ထုပ်လိုက်ရင် ငှက်ပျောဖက်မှာ ငါးပိပုပ်နဲ့ စွဲသွားသလိုပေါ့။ သတိကင်းမဲ့ တရားအားမထုတ်ဘဲ မေ့လျော့ပေါ့ဆတဲ့သူကို သွားပေါင်းမိတော့ ကိုယ့်မှာ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး သတိတရားတွေ ဖြစ်နိုင်တော့မှာလဲ။

သတိကြီးမားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို မှီဝဲပေါင်းသင်း ချဉ်းကပ် ဆက်ဆံခြင်းဟာ သတိသမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်ပေါ်ဖို့ အကြောင်း တစ်ရပ်ပါပဲ။ သူ့ထံကနေ သတိနဲ့နေတတ်တဲ့ အလေ့အကျင့် ဟာလည်း ကိုယ့်ထံ ကူးစက်လာပါတယ်။ သတိကြီးမားစွာ

နေတတ်ဖို့ နည်းလမ်းတွေလည်း ရလာပါတယ်။ သူ့ရဲ့နေပုံ ထိုင်ပုံကျင့်ကြံပုံကို အတုခိုးပြီး ကိုယ်လည်း သူ့လိုဖြစ်အောင် ကြိုးစားလာပါတယ်။ စံပယ်ပန်းကို ငှက်ပျောဖက်နဲ့ ထုပ် လိုက်တဲ့အခါ ငှက်ပျောဖက်မှာ စံပယ်ပန်းနဲ့ စွဲငြိသွားသလို ပေါ့။ နေအရုဏ်တက်လာခြင်းဟာ နေထွက်ခြင်းရဲ့ ရှေ့ပြေး နိမိတ်ဖြစ်သလို သတိတရားလက်ကိုင်ထားတဲ့ သူတော် ကောင်းကို ပေါင်းသင်ခြင်းဟာလည်း သတိအစရှိတဲ့ သမ္မောဇ္ဈင်တရားတွေဖြစ်ဖို့ရာ ရှေ့ပြေးနိမိတ်ပါပဲ။ မဟာ ဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်မှာ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုပဲ ဟော ကြားတော် မူထားပါတယ်။

မိမိကိုယ်တိုင်ကလည်း သွားတဲ့အခိုက် လာတဲ့ အခိုက် ရပ်တဲ့အခိုက် ထိုင်တဲ့အခိုက် လျောင်းတဲ့အခိုက် စသည်ဖြင့် နေရာတကာတိုင်းမှာ သတိသမ္မောဇ္ဈင်ဖြစ်ဖို့ရာ စိတ်ဝင်စားမှု ရှိနေရပါမယ်။ အဲဒီလို စိတ်ဝင်စားမှုရှိနေရင် မဖြစ်ပေါ်သေးတဲ့ သတိတရားတွေ ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ဖြစ်ပေါ်ပြီးတဲ့ သတိတရားတွေကိုလည်း မပျောက်မပျက် မလျော့နည်းစေဘဲ ကြီးမားလာအောင် ကြိုးစားအားထုတ် နေမယ်ဆိုရင်လည်း သတိသမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်ပေါ်လာမှာပါ။

လောကီရေးလုပ်ငန်းတွေမှာလည်း သတိဟာ အရေး

တကြီး လိုအပ်ပါတယ်။ လောကီကိစ္စတွေမှာတော့ သတိ
ဆိုတာ အမှတ်ရမှု မမေ့မလျော့မှုကို ပြောတာပါ။ တစ်နည်း
အားဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်တတ်တဲ့
တရားပါပဲ။ သတိမေ့လျော့မှုကြောင့် မီးလောင်ပြီး ဆုံးရှုံး
သွားတာ၊ သတိမေ့ပြီး အိမ်နောက်ဘက်တံခါး မပိတ်မိလို့
သူခိုးအခိုးခံရတာ၊ ကိုယ့်ဆီကနေ သူတစ်ပါး ကြွေးယူသွား
တာသတိမရလို့ ဆုံးရှုံးနစ်နာတာ၊ မေ့လျော့ပြီး မိမိကိစ္စမှ
တစ်ပါး ကိုယ်နဲ့မဆိုင်တဲ့ကိစ္စတွေမှာ ဝင်စွက်မိလို့ ကဲ့ရဲ့
ရှက်ချခံရတာ၊ အပျော်အပါးလိုက်စားမှုလွန်ကဲပြီး စီးပွားရေး
ကိစ္စမှာ ဆုံးရှုံးသွားတာ၊ သူတစ်ပါးတွေရဲ့ အကဲ့ရဲ့ အစွပ်စွဲ
ခံရတာ၊ ရာထူးအဖြုတ်ခံရတာ စသည်ဖြင့် ပြောလို့မကုန်
နိုင်ပါဘူး။

ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေး၊ ရပ်ရေး၊ ရွာ
ရေး တွေမှာလည်း သတိမေ့လျော့လို့ မဖြစ်ပါဘူး။ သတိ
ရှိမှလည်း ပညာဆိုတာ ဖြစ်ပေါ်လာမှာပါ။ သတိမေ့လျော့
ပေါ့ပေါ့ဆဆ နေတတ်တဲ့သူဟာ ပညာရေးမှာရော စီးပွား
ရေးမှာပါ ဆုတ်ယုတ် ပျက်ပြားတတ်ပါတယ်။ မိမိမှာ နေ
စရာ အိမ်မရှိတဲ့သူဟာ သုသာန်ဇရပ်မှာ နေလိုနေ၊ အိမ်
ကြိုအိမ်ကြားမှာ နေလိုနေ၊ ပလက်ဖောင်းပေါ်မှာ အိပ်လို
အိပ်နဲ့ ခြေသလုံးအိမ်တိုင် ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ

အန္တရာယ်ရှိတယ်ထင်ရင် ဟိုနေရာရွှေ့လိုက်၊ ဟိုနေရာမှာ
မလုံခြုံဘူးထင်ရင် ဒီနေရာရွှေ့လိုက်နဲ့ သူ့မှာအလုပ်ရှုပ်
နေပါတယ်။ ရာသီဥတုဒဏ်၊ ပိုးမွှားတိရစ္ဆာန်ရဲ့ဒဏ်၊
လူဆိုးတွေရဲ့ဒဏ်ကနေ လုံခြုံမှု မရှိပါဘူး။ အိမ်အတည်
အကျ မရှိတဲ့သူကို ပတ်ဝန်းကျင်က အထင်သေးသလို
သတိမရှိတဲ့စိတ်နဲ့ နေရင်လည်း ကိုယ့်ကိုယ်ကိုပြန်ပြီး
အထင်သေးစရာ ဖြစ်လာပါတယ်။ ပေါက်ကရဲတွေ ကြံ
တတ် တွေးတတ်ပါတယ်။ အကုသိုလ်တွေ အဖြစ်များတတ်
ပါတယ်။ စိတ်ထင်တိုင်း လုပ်မိပြောမိလို့ ပြဿနာအမျိုးမျိုး
နဲ့လည်း ရင်ဆိုင်ရတတ်ပါတယ်။ ဒီလောက်ဟောလိုက်ရင်
ယောဂီတို့အနေနဲ့ သတိတရားဟာ လောကီရေးကိစ္စမှာရော
ဓမ္မရေးကိစ္စမှာပါ အရေးပါတဲ့တရားဆိုတာ သိနိုင်လောက်
ပါပြီ။

သတိရှေ့သွား ပညာပွား

သတိသမ္ပောဇ္ဈင်ပြီးတော့ ဓမ္မဝိစယသမ္ပောဇ္ဈင် အကြောင်းကို ဆက်ပြီးဟောရပါဦးမယ်။ ပစ္စုပ္ပန်ပေါ်ခိုက် ရုပ်ခန္ဓာ နာမ်ခန္ဓာရဲ့အပေါ်မှာ သတိမြဲနေရင် သတိ သမ္ပောဇ္ဈင် ဖြစ်နေပါပြီ။ သတိသမ္ပောဇ္ဈင် ဖြစ်ပေါ်လာရင် ကျန်တဲ့သမ္ပောဇ္ဈင်တရားတွေလည်း လွယ်လင့်တကူ ဖြစ် နိုင်ပါတယ်။ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်ဟာ ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ ယှဉ် နေတာကြောင့် သတိဖြစ်လာရင် ပညာလည်း ဖြစ်လာပါ တယ်။ သတိတရားက စိတ်ကို ရုပ်အာရုံ နာမ်အာရုံမှာ ကပ်ပြီးတည်နေအောင် ဆောင်ရွက်ပေးပါတယ်။ အဲဒီလို ဆောင်ရွက်မှုကြောင့်ပဲ ပညာဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။

အဲဒီပညာဟာ အရှင် ရုပ်အာရုံ နာမ်အာရုံကို စိစစ်
မှု ပြုလုပ်ပါတယ်။ အဲဒီလို စိစစ်လာတာဟာ ဓမ္မဝိစယ
သမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်လာတာပါပဲ။ ပစ္စုပ္ပန် ထင်ရှားဖြစ်ခဲ့က်
ရုပ်တရား နာမ်တရားကို ပညာနဲ့သုံးသပ်မှုကြောင့်ပဲ အနိစ္စ
လက္ခဏာ ဒုက္ခလက္ခဏာ၊ အနတ္တလက္ခဏာ ထင်ရှားလာ
ပါတယ်။ သတိမပါဘဲ ထင်ရှားမလာပါဘူး။ ဒါကြောင့်
မြတ်စွာဘုရားက သတိသမ္မောဇ္ဈင်ရဲ့ အခြားမဲ့မှာ ဓမ္မဝိစယ
သမ္မောဇ္ဈင်ကို ဟောတော်မူရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဓမ္မဝိစယ
သမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာ တရားကိုယ်အားဖြင့် ရုပ်နာမ်တရား
တွေကို စိစစ်တတ်တဲ့ ပညာပါပဲ။ သစ္စာတရားတွေကို
သိမြင်ဖို့အကြောင်း တရားတွေကို စိစစ်တာပါ။

ဒီတရားက အနိစ္စ၊ ဒီတရားက ဒုက္ခ၊ ဒီတရားက
အနတ္တ၊ ဒါက ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း၊ ဒါက ဒုက္ခချုပ်ကြောင်း၊
ဒါက ဒုက္ခချုပ်ရာ စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ စိစစ်ဆင်ခြင်
တတ်တဲ့ပညာပါ။ အဲဒီလို စိစစ်မှုကြောင့်ပဲ ပညာအား
ကောင်းလာရတာပါ။ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်ဟာ အရှင်
ရုပ်သဘော၊ နာမ်သဘောတွေကို ထင်ထင်ရှားရှား ဉာဏ်နဲ့
မြင်ရလေအောင် ထွန်းပြခြင်းကိစ္စ ရှိပါတယ်။ ညဉ့်နက်
သန်းခေါင် မှောင်နေတဲ့အချိန်မှာ အနီးအနားမှာရှိတဲ့ အရာ

ဝတ္ထုကိုတောင် မမြင်နိုင်ပါဘူး။ အလင်းရောင်ရလာမှ သဲသဲ
ကွဲကွဲ မြင်တွေ့ရပါတယ်။

ယောဂီတို့ရဲ့ စိတ်အစဉ်မှာလည်း မောဟအမှောင်
ကြီး ပိတ်ဆီးနေတဲ့အတွက်ကြောင့် ဘဝများစွာမှာ ရုပ်နာမ်
ကိုလည်း မမြင်၊ ရုပ်နာမ်ရဲ့လက္ခဏာကိုလည်းမမြင်၊ သစ္စာ
တရားကိုလည်း မမြင်ရဘဲ ပညာမျက်စိ ကန်းခဲ့ရပါတယ်။
ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတဲ့ ပညာအလင်းရောင် ပေါ်လာမှ
ရုပ်နာမ်တရားတွေကိုရော၊ ရုပ်နာမ်ရဲ့ လက္ခဏာတွေကိုရော
ကောင်းကောင်းကြီး မြင်တွေ့ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ယောဂီ
တို့ကို အမှောင်ခွင်းပြီး အလင်းဆောင်ကြဖို့ ဘုန်းကြီးက
တိုက်တွန်းပါတယ်။ တရားနဲ့ဝေးတဲ့ လူမိုက်တွေကတော့
ပလောင်ထင်းပြီး ပလင်းထောင်နေကြပါတယ်။ အသက်
တမ်းတိုလှတဲ့ လူ့ဘဝမှာ သာသနာနဲ့ တွေ့နေရပါလျက်နဲ့
မေ့မေ့လျော့လျော့ပေါ့ပေါ့ဆဆ နေသွားကြရင် အားကိုး
စရာ မရဘဲ မိမိအတွက် ရင်လေးစရာကြီးပါ။

မေ့မေ့လျော့လျော့ ပေါ့ပေါ့ဆဆနဲ့နေသွားရင် ဓမ္မ
ဝိစယသမ္မောဇ္ဈင် ဘယ်သွားဖြစ်တော့မှာလဲ။ မောဟလွန်
ကဲပြီး တွေဝေနေရင် အမှန်တရားကို ဘယ်သွားသိကြ
တော့မှာလဲ။ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်ကတော့ အမှန်ကို ဖော်
ပြတတ်ပါတယ်။ ယောဂီတို့ နေ့စဉ်နေ့စဉ် သတိနဲ့ နေသွား

တတ်ရင် သတိပဋ္ဌာန်လုပ်ငန်းစဉ်မှာ စိတ်ဝင်စားမှု စိတ်
တည်ကြည်မှု အားကောင်းလာပါလိမ့်မယ်။ စိတ်တွေ
တည်ကြည်လာတော့ အမှန်သိမှုပညာ (ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်)
ဖြစ်လာတာပေါ့။ အဲဒီဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့
အခါ အရှုခံ ရုပ်နာမ်တရားတွေမှာ ပုံသဏ္ဌာန်အကောင်
အထည်တွေကင်းပြီး သဘောတရားသက်သက် သိမြင်လာ
ပါတယ်။ အဲဒါကို ပညတ်ကွာတယ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။
အရှုဉာဏ်နဲ့ တွေ့မြင်ရတဲ့သဘောတွေဟာလည်း ဖြစ်ပြီး
ပျက်တတ်တဲ့ ပြောင်းလဲတတ်တဲ့ လက္ခဏာရှိတာကို
ကိုယ်တိုင် သိမြင်လာပါတယ်။ ရုပ်နာမ်တွေရဲ့ ဖြစ်ဆဲ
ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်မှုလက္ခဏာကို သိမြင်လာပါတယ်။ ပျက်စီး
သွားတဲ့အခိုက် ပျက်မှုလက္ခဏာကို သိမြင်လာပါတယ်။

ယောဂီတို့အနေနဲ့ မဖြစ်သေးတဲ့ ဓမ္မဝိစယ
သမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ဖြစ်ပေါ်ပြီးတဲ့ ဓမ္မဝိစယ
သမ္မောဇ္ဈင်တွေ အားကောင်းလာအောင် ကြိုးစားရပါမယ်။
‘ဒီတရားက အပြစ်မကင်းဘူး၊ ဒီတရားက အပြစ်ကင်း
တယ်၊ ဒါက ယုတ်ညံ့တဲ့တရား၊ ဒါက မြင့်မြတ်တဲ့တရား၊
ဒါက မည်းညစ်တဲ့တရား၊ ဒါက ဖြူစင်တဲ့တရား၊ ဒီတရား
က ဒီသဘောရှိတယ်၊ ဟိုတရား ဒီသဘောရှိတယ်’ စသည်
ဖြင့် သင့်တင့် မှန်ကန်တဲ့ အကြောင်းအားဖြင့် နှလုံးသွင်းမှု
ပြုတဲ့သူများဟာ မဖြစ်ပေါ်သေးတဲ့ ဓမ္မဝိစယ သမ္မောဇ္ဈင်

တွေလည်း ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ ဖြစ်ပေါ်ပြီးတဲ့ ဓမ္မဝိစယ သမ္မောဇ္ဈင်တွေလည်း ပိုမိုပြည့်စုံ ပြီးမြောက်လာပါတယ်။

အဲဒီလိုမြတ်စွာဘုရား ဟောညွှန်ကြားမှုရှိတာ ကြောင့် ဟောကြား ညွှန်ပြတော်မူတဲ့အတိုင်း သိဖို့လိုပါတယ်။ ဒီလိုနှလုံးသွင်းနိုင်ဖို့ရာကလည်း ဒီတရားတွေရဲ့ သဘောသဘာဝကို သိမှဖြစ်မှာပါ။ ဒါတွေကို သိအောင် ဆရာကောင်းသမားကောင်းတို့ရဲ့ ဟောပြောသွန်သင်မှုကို နာယူရပါမယ်။ ဓမ္မနည်းလမ်းကျကျ ရေးသားထားတဲ့ စာအုပ်တွေကိုလည်း ဖတ်ရှုရပါမယ်။ တရားအားထုတ်ရင်း တရားနာကြားရင် တရားစာတွေဖတ်ရှုရင်း မရှင်းလင်းတဲ့ ခဲရာခဲဆစ် နားမလည်တာ သဘောမပေါက်တာရှိရင် ပညာရှိတဲ့ ဆရာသမားတွေထံမှာ မေးမြန်းရပါမယ်။

မိမိတို့နဲ့အတူ တရားအားထုတ်ဘက် ဓမ္မမိတ်ဆွေ သူတော်ကောင်းတွေနဲ့ နှီးနှော ဆွေးနွေးရပါမယ်။ ငြင်းခုံ နေတာတော့ မလုပ်ကြနဲ့နော်။ ဘုန်းကြီးတို့ရဲ့မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်ဟာ ပါရမီဖြည့်တော်မူခဲ့စဉ် အလောင်း တော် ဘဝတုန်းကဆိုရင် ပညာရှိသူတော်ကောင်းတွေ ထံမှာ ခစားဆည်းကပ်ပြီး သိသင့်သိထိုက်တာတွေကို သိရအောင် မေးမြန်းခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို ရှိရှိသေသေ မေးမြန်းခဲ့ဖူးတဲ့အတွက်ကြောင့် ဘုရားဖြစ်တော်မူတဲ့အခါ အသား

အရေတော် နူးညံ့သိမ်မွေ့နေပါတယ်။

အသားအရေတော် နူးညံ့သိမ်မွေ့တဲ့အတွက်ကြောင့်
ပဲ ကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့ကိုယ်ပေါ်မှာ ကျရောက်လာတဲ့ ဘယ်လို
အညစ်အကြေးကမျှ ကပ်ငြိပြီးတော့ မတည်နိုင်ပါဘူး။
ပိန်းရွက်ကြာရွက်ပေါ်မှာ ရေပေါက်ရေစက် မတည်နိုင်
သလို ကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့ ကိုယ်ပေါ်ကနေ အညစ်အကြေး
တွေ လျော့ကျသွားရပါတယ်။ အဲဒီလို လက္ခဏာတော်ရှိတဲ့
အတွက်ကြောင့်ပဲ လောကမှာ အသိဉာဏ်အနေနဲ့ အကြီး
အကျယ်ဆုံး အမြင့်မြတ်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တော်မူပါတယ်။
အဲဒါကြောင့် ယောဂီတို့ နံနက်စောစော ပရိကမ်ပြုတဲ့အခါ
ဘုန်းတော်အနန္တ၊ ကံတော် အနန္တ၊ ဉာဏ်တော်အနန္တလို့
ဆိုကြရတာပေါ့။

* (ရဟန်းပုဏ္ဏား သူမြတ်များသို့ ခံစားဆည်းကပ်
သို့ပြုအပ်သည် မအပ်သည်ကို စိတ်ကြည်ညွတ်နူး မေးခဲ့ဖူး
၍ နူးညံ့အရေ၊ ပိန်းကြာရွှေတွင်၊ ရေမတင်သို့၊ မြူလျှင်
ကင်းဝေး၊ ညစ်ကြေးမလိမ်း၊ ခပ်သိမ်းသတ္တဝါ၊ လောက
ဓာဝယ်၊ ပညာသာသု၊ တူသူကင်းပြီး၊ ပညာရှိကြီးတစ်ဆူ
ဖြစ်တော်မူပါသော မြတ်စွာဘုရား မြတ်စွာဘုရား။)

မေးပါများ တရားရ

မေးမြန်းဆွေးနွေး နာကြားထားလို့ အသိတွေ ရင့်ကျက်နေတဲ့ ယောဂီဟာ တရားနာရင်း၊ တရားဆွေးနွေးရင်းနဲ့တောင် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် ရနိုင်ပါတယ်။ ရှင်တော်ဗုဒ္ဓ သက်တော်ထင်ရှား ရှိတော်မူစဉ်က ဗဒရိကာရုံကျောင်းမှာ သီတင်းသုံးတော်မူတဲ့ အရှင်ခေမကဟာ ထင်ရှားတဲ့ သာဓကတစ်ပါးပါ။ အရှင်ခေမကဟာ တရားတွေ ဟောပြော ပေးနေတဲ့ ဓမ္မကထိက ကိုယ်တော်တစ်ပါးလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ လောကုတ္တရာ တရားအဆင့်အတန်းကတော့ အနာဂါမ်အဆင့် ရှိပါတယ်။ သူဟာ တစ်နေ့မှာတော့ အကြီးအကျယ် မကျန်းမမာ ဖြစ်တော်မူပါတယ်။

အဲဒီအချိန် အရှင်ဒါသကထေရ် ကြွရောက်တော်
မူလာပြီးတော့ ရောဂါရဲ့အခြေအနေကို မေးမြန်းလျှောက်
ထားပါတယ်။ အဲဒီလိုမေးတော့ အရှင်ခေမက ကိုယ်တော်
မြတ်က သူ့ရဲ့ရောဂါအခြေအနေဟာ ဆုတ်ယုတ်မသွားတဲ့
အပြင် ပိုပြီးလို့တောင် ပြင်းထန်လာတဲ့အကြောင်း မိန့်ကြား
လိုက်ပါတယ်။

“ငါ့ရှင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို ငါ-ငါ့ဥစ္စာလို့
ရှုမြင်ပါသလား”လို့ မေးမြန်းကြည့်တော့-“မရှုမြင်ပါဘူး”လို့
ဖြေကြားလိုက်ပါတယ်။

“ဒီလိုဆိုရင်-ငါ့ရှင်ခေမကဟာ အာသဝေါကင်းကွာ
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပြီလား” လို့ မေးမြန်းကြည့်တော့ “အာ
သဝေါကင်းကွာ ရဟန္တာမဖြစ်သေးပါဘူး၊ လက်ရှိခန္ဓာ
အပေါ်မှာ တဏှာစွဲ မာနစွဲတွေ ကျန်ရှိနေပါသေးတယ်။
ဒိဌိစွဲကတော့ ကင်းရှင်းနေပါတယ်” လို့ ဖြေကြားလိုက်ပါ
တယ်။

နောက်ထပ်ပြီး အရှင်ဒါသကထေရ်က- “ငါ့ရှင်
ခေမက၊ သင်ဟာ ရုပ်တရားကို ငါလို့ပြောနေတာလား၊
ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်ဆိုတဲ့ နာမ်တရားတွေ
ကိုပဲ ငါလို့ပြောနေတာလား၊ ဒါမှမဟုတ် ခန္ဓာငါးပါးမှ တစ်

ပါး အခြားတစ်ခုတစ်ခုကိုပဲ ငါလို့ပြောနေတာလား” လို့ မေးမြန်းလိုက်ပါတယ်။

တကယ်တော့ အရှင်ဒါသကထေရ်ဟာ သူ့ အာဘော်နဲ့သူ မေးတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကောသမ္ဘိမြို့ ယောသိတာရုံကျောင်းမှာ သီတင်းသုံးတော်မူကြတဲ့ ထေရ်ကြီးတွေက မေးခိုင်းလို့မေးရတာပါ။ ဒီအကြောင်းကို အရှင်ခေမကထေရ်သိသွားတော့ ထေရ်ကြီးတွေရှိရာကို ကိုယ်တိုင် တောင်ဌေးထောက်ပြီး ကြိုးစားသွားရောက်လိုက်ပါတယ်။ ရောက်တဲ့အခါ ထေရ်ကြီးတွေက မေးမြန်းတော့ အရှင်ခေမကကိုယ်တော်က -

“အရှင်မြတ်တို့ဘုရား၊ တပည့်တော်က ရုပ်ဝေဒနာသညာ သင်္ခါရ ဝိညာဉ်ဆိုတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးမှာ ဘာတစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ ငါလို့ မဆိုလိုပါဘုရား။ ခန္ဓာငါးပါးမှတစ်ပါး အခြား ဘာတစ်စုံတစ်ခုကိုမျှလည်း ငါလို့ မဆိုလိုပါဘူး။ တကယ်တမ်းအားဖြင့်တော့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးလုံးမှာ တဏှာစွဲနဲ့တော့ စွဲနေပါသေးတယ်။ ဒီတရားတွေဟာ ငါဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ ဒိဋ္ဌိစွဲနဲ့တော့ မရှုမြင်ပါဘူးဘုရား။ ဥပမာအားဖြင့် လျှောက်ထားရရင် ကုမုဒြာကြာ၊ ပဒုမ္မာကြာ၊ ပုဏ္ဏရိတ်ကြာတို့ရဲ့ အနံ့ကို တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူက ဒီအနံ့ဟာ အရွက်ရဲ့ အနံ့လို့ပြောရင်ဖြစ်စေ၊

အဆင်းရဲ့အနံ့လို့ ပြောရင်ဖြစ်စေ၊ ဝတ်မှုရဲ့အနံ့လို့ ပြောရင်ဖြစ်စေ အမှန်ပြောတယ်လို့ ခေါ်နိုင်ပါ့မလား” လို့ ပြန်လည် မေးခွန်းထုတ်လိုက်တော့ ထေရ်ကြီးများက -

“ဒီစကားဟာ မှန်ကန်တဲ့စကားမဟုတ်ဘူး” လို့ ဖြေကြားလိုက်ပါတယ်။ “ဒီလိုဆိုရင် ဘယ်လိုပြောမှ အမှန်အကန် ပြောရာရောက်ပါသလဲဘုရား” လို့ ပြန်လည် မေးလျှောက်တော့ - “အပွင့်ရဲ့အနံ့လို့ပြောမှ မှန်ကန်မယ်” လို့ ဖြေကြားတော်မူကြပါတယ်။

အဲဒီတော့မှ အရှင်ခေမကကိုယ်တော်က - “အဲဒီနည်းတူပဲပေါ့ဘုရား၊ တပည့်တော်ဟာလည်း ရုပ်ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဉ်ဆိုတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးအနက် ဘယ်ခန္ဓာတစ်ပါးပါးကိုမှ ငါလို့ မရှုမြင်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့်လို့ ခန္ဓာငါးပါးလုံးရဲ့အပေါ်မှာ တဏှာစွဲ မာနစွဲတော့ ရှိပါသေးတယ်၊ ဒီရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဉ်ကို ငါဖြစ်တယ်လို့ ဒိဋ္ဌိစွဲနဲ့တော့ မရှုပါဘုရား”။

“အရိယသာဝက အဖို့မှာတော့ ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယဆိုတဲ့ သံယောဇဉ်ငါးပါးကို ပယ်ထားပြီးသော်လည်း သိမ်မွေ့တဲ့ တဏှာမာန အနုသယတရားတွေကို မပယ်ရသေးလို့ ဖြစ်ရတာပါ။ ဒီဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့ အဖြစ်အပျက်လက္ခဏာကို ရှုနေ

ရင် မပယ်ရသေးတဲ့ တဏှာမာန အနုသယတရားတွေဟာ တစ်ချိန်မှာ အကြွင်းမဲ့ပယ်ပြီး ဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။”

“ဥပမာအားဖြင့်- မြူကြေးတွေ ပေကျံနေတဲ့အဝတ် ကို ဆပ်ပြာတိုက်ပြီး ဖွပ်လျှော်တဲ့အခါ မြူကြေးတွေစင်သွား ပေမယ်လို့ ဆပ်ပြာနံ့ကတော့ ကျန်ရစ်နေပါတယ်။ အဲဒီ အခါ ဒီအဝတ်ကို နံ့သာမှုံထုံထားတဲ့ သေတ္တာထဲ ထည့် လိုက်ရင် မကြာမီ ဆပ်ပြာနံ့တွေ ပျောက်သွားပါတယ်။ အဲဒီနည်းတူ အရိယသာဝကအဖို့ အောက်သံယောဇဉ် ငါးပါး ပယ်ထားပြီးသော်လည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေ အပေါ်မှာ သိမ်မွေ့တဲ့ တဏှာစွဲ မာနစွဲတွေကို မပယ်ရ သေးတာကြောင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးရဲ့ အဖြစ်အပျက် လက္ခဏာကို ဆက်လက် ရှုပ္ပားနေရပါဦးမယ်။ အဲဒီလို ရှုပ္ပားနေမယ်ဆိုရင် တစ်ချိန်မှာ တဏှာ မာန အနုသယ တရားတွေ ကုန်ပျောက် ချုပ်ငြိမ်း သွားပါလိမ့်မယ်” လို့ လျှောက်ထားလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီလို တရားစကားတွေ မေးဖြေ ဆွေးနွေးပြီးသွားတဲ့အခါ အရှင်ခေမကရော မထေရ်ကြီး အပါးခြောက်ကျိတ်တို့ပါ အာသဝေါ ကင်းကွာ ရဟန္တာတွေ ဖြစ်သွားကြပါတယ်။

တရားစကား ဆွေးနွေးရင်း တရားအဆင့်အတန်း တက်သွားပုံကို ဘုန်းကြီးကပြောပြနေတာပါ။ တရား

သဘော မပါဘဲ ပေါက်ကရ တွေကရာတွေ ပြောနေတာ
 ကိုတော့ လုံးဝ ရှောင်ရှားရပါမယ်။ ထင်မိထင်ရာ တွေ
 ကရာ ပြောတာဟာ တရားအသိဉာဏ် မရတဲ့အပြင်
 ကိလေသာတွေကိုတောင် တိုးပွားစေတတ်ပါတယ်။
 ဒါကြောင့် တရားဆွေးနွေး တရားဆိုင်ရာ မေးမြေ့ပြုခြင်း
 တွေဟာ ‘ဓမ္မဝိစယ’ သမ္မောဇ္ဈင် ပွားများခြင်းရဲ့အကြောင်း
 မို့ လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်တဲ့ အလုပ်ပဲလို့ ယောဂီတို့ နားလည်
 ထားကြစမ်းပါ။

သန့်သန့်ရှင်းရှင်း နှလုံးသွင်း

နောက် ဝတ္ထုစင်ကြယ်ခြင်းဟာလည်း ဓမ္မဝိစယ သမ္မောဇ္ဈင်ဖြစ်ခြင်းရဲ့အကြောင်း တစ်ပါးပါပဲ။ ဝတ္ထုဆိုတာ ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ နှစ်ဌာနကို ဆိုလိုပါတယ်။ ဝတ္ထုဆိုတဲ့ ပါဠိစကားကို တိုက်ရိုက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုရရင် ‘တည်ရာ’လို့ အဓိပ္ပါယ်ရပါတယ်။ ယောဂီတို့ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်၊ ခန္ဓာကိုယ်နဲ့ စပ်တဲ့ အဝတ်အစား အိပ်ရာနေရာ၊ အိမ်ကျောင်းဇရပ်၊ နေရာအဆောင်တွေဟာ စိတ်စေတသိက်တွေရဲ့ ဖြစ်ရာ တည်ရာမို့ ဝတ္ထုလို့ခေါ်ပါတယ်။ ယောဂီတို့ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ် ကတော့ အတွင်းဝတ္ထုပေါ့။ အဝတ်အစား အိပ်ရာနေရာ အိမ်ကျောင်းဇရပ်အဆောင်တွေကတော့ အပဝတ္ထုပေါ့။

အဲဒီ အတွင်းဝတ္ထု အပဝတ္ထုတွေ မစင်ကြယ်နေခြင်းဟာ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်ပေါ်ပွားများခြင်းရဲ့အကြောင်းပါပဲ။

ယောဂီတို့ရဲ့ဆံပင်တွေ ရှည်လျား၊ ရှုပ်ပွပြီးတော့ နေမယ်၊ ခြေသည်းလက်သည်းတွေရှည်ပြီး အညစ်အကြေးတွေ ပေကျံနေမယ်၊ နှုတ်ခမ်းမွေး မုတ်ဆိတ်မွေးတွေ ရှည်နေမယ်၊ ကိုယ်အင်္ဂါကြီးငယ်တွေ ညစ်ပတ်ပေရေနေမယ် သို့မဟုတ် ပိုက်ထဲမှာ လေနာထနေမယ်၊ အော့အန်မှုးဝေနေမယ်စသည်ဖြင့် ရောဂါတစ်စုံတစ်ခု စွဲကပ်နေမယ်ဆိုရင် အတွင်းဝတ္ထု မစင်ကြယ်မှုလို့ ဆိုပါတယ်။ အဝတ်အထည်တွေ ညစ်ပတ်နံ့စော်နေမယ်၊ ဆွေးမြည့်ပေါက်ပြဲနေမယ်၊ ကိုယ်နေတဲ့ အိမ် ကျောင်း ဇရပ် အဆောင်တွေ ပြိုလဲနေမယ်၊ ဆွေးမြည့်ယိုင်နေမယ်၊ အနီးအနား အမှိုက်တွေ ပွနေမယ်ဆိုရင် အပဝတ္ထု မစင်ကြယ်ဘူးလို့ ဆိုပါတယ်။

ဒီလိုအတွင်းအပဝတ္ထု မစင်ကြယ်ဘဲ အားထုတ်နေရင် ယောဂီတို့ရဲ့ စိတ်ငြိမ်မှုရဖို့ မလွယ်ပါဘူး။ အကျိုးအကြောင်း အာရမ္မဏ ပစ္စည်းပစ္စယအနေနဲ့ ဆက်သွယ်နေတာကြောင့် အာရုံရှုပ်ပွတော့ စိတ်လည်းရှုပ်လာပါတယ်။ စိတ်မတည်ငြိမ်တော့ အမှန်သိမှု ယထာဘူတဉာဏ် မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် ရဖို့ရာ အနှောင့်အယှက်ဖြစ်တာကြောင့် ပလိဗောဓများ

တယ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ အဲဒီ ပလိဗောဓကို ယောဂီတို့က
 ရှေးဦးစွာ သုတ်သင်ရပါမယ်။ ဒါကြောင့် ညစ်ပတ်ပေရေ
 နေတဲ့ ကိုယ်အင်္ဂါကြီးငယ်တွေကို သန့်ရှင်းစင်ကြယ်အောင်
 ရေမိုးချိုးပေးရပါမယ်။ ခြေသည်းလက်သည်း ဆံပင်တွေ
 ရှည်လျား ရှုပ်ပွနေရင် လှီးပစ် ခိုတ်ပစ် ရပါမယ်။ ရောဂါ
 တွေ ဖြစ်ပေါ်နေရင် ရောဂါငြိမ်းအောင် ဆေးဝါးတွေ မှီဝဲ
 ပေးရပါမယ်။ ရှုပ်ပွနေတဲ့ အမှိုက်သရိုက်တွေကို သန့်ရှင်း
 ပစ်ရပါမယ်။

ညစ်ပတ်ပေရေနေတဲ့ ပိတ်ကားချပ်ရဲ့အပေါ်မှာ
 လှပခံညားတဲ့ ပန်းချီဆေးရေးရုပ်ဟာ ပီပီပြင်ပြင် ပေါ်လွင်
 ထင်ရှားမှု မရှိသလို အတွင်းအပ ဝတ္ထုတွေ မသန့်ရှင်းလို့
 စိတ်ရှုပ်စိတ်နောက်နေတဲ့သူရဲ့ သဏ္ဌာန်မှာလည်း စင်
 ကြယ်တဲ့ ဉာဏ်အမြင် ဖြစ်မလာနိုင်ပါဘူး။ မြတ်စွာဘုရား
 ကိုယ်တော်တိုင်ကလည်း သန့်ရှင်းစင်ကြယ်တာကို လိုလား
 တော်မူပါတယ်။ သာဓကတစ်ခု ထုတ်ဆောင်ပြပါမယ်။

မြတ်စွာဘုရားရဲ့ လက်ယာရံ ပညာအရာမှာ
 အသာဆုံး အမြတ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်
 မြတ်ကြီးဟာ တစ်နေ့သောအခါ အရဟတ္တဖလသမာပတ်
 ဝင်စားတော်မူနေပါတယ်။ အရဟတ္တဖလသမာပတ်ကို
 ကိလေသာကုန်ခန်းပြီးတဲ့ ရဟန္တာအရှင်မြတ်များသာ

ဝင်စားတော် မူနိုင်ကြပါတယ်။ အဲဒီသမာပတ်ကို ဝင်စား
နေတဲ့အချိန်မှာ အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်တွေချည်းပဲ အဟောင်း
ပျက်လိုက် အသစ်ဖြစ်လိုက် အဟောင်းပျက်လိုက် အသစ်
ဖြစ်လိုက်နဲ့ ဖြစ်ချည် ပျက်ချည် အလီလီ ပေါ်ပေါက်နေပါ
တယ်။ အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်ဟာ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနေပါ
တယ်။ အဲဒါကြောင့် အလွန်ငြိမ်းချမ်းတဲ့အရသာကို ခံစား
နေရပါတယ်။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များအနေနဲ့ အချိန်ရရင်
ရသလို အရဟတ္တဖိုလ်သမာပတ်ကို ဝင်စားတော် မူကြ
ပါတယ်။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးဟာဆိုရင်
မြတ်စွာဘုရားနဲ့စပ်တဲ့ တာဝန်တွေ၊ သံဃာနဲ့စပ်တဲ့ တာ
ဝန်တွေ၊ နတ်တွေလူတွေနဲ့ စပ်တဲ့တာဝန်တွေ အများကြီးပဲ
ရှိနေပါတယ်။ အဲဒီလောက် တာဝန်တွေများတဲ့အထဲကနေ
အားလပ်တဲ့အချိန် ရရင်ရသလို အရဟတ္တဖလသမာပတ်
ကို ဝင်စားတော်မူပါတယ်။ တစ်နေ့မှာတော့ အချိန်ကလေး
နည်းနည်းရတာကြောင့် ကျောင်းတော်ရဲ့အနီး ဆိတ်ငြိမ်
တဲ့ သစ်ပင်ရင်းတစ်ခုမှာ ထိုင်ပြီးတော့ သမာပတ် ဝင်စား
နေပါတယ်။ အဲဒီအချိန် ရှင်တော်ဗုဒ္ဓကလည်း ‘သားတော်
ကြီး သာရိပုတ္တရာဘယ်မှာရှိနေပါလိမ့်’လို့ နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်
တော်မူတဲ့အခါ သမာပတ်ဝင်စားနေကြောင်းကို သိတော်မူ

ပါတယ်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာအနီးမှာ အမှိုက်တွေ ရှုပ်ပွနေတာကိုလည်း မြင်တော်မူလိုက်ပါတယ်။

အဲဒီလိုမြင်တော်မူတော့ မြတ်စွာဘုရားက အရှင်သာရိပုတ္တရာ ဖလသမာပတ်ကထရင် မြင်နိုင်လောက်တဲ့ နေရာကို ကြွတော်မူပြီး ခြေတော်ရာချလို့ပြီးတော့ ကျောင်းတော်ကို ပြန်လည်ကြွတော်မူခဲ့ပါတယ်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာ ထေရ်မြတ်လည်း သမာပတ်ကို အလိုတော်ရှိသလောက် ဝင်စားပြီး သမာပတ်မှထတော်မူပြီးတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ရှင်တော်ဗုဒ္ဓရဲ့ခြေတော်ရာကို မျက်ဝါးထင်ထင် ဖူးမြင်လိုက်ရပါတယ်။ အဲဒီတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်က-

“အင်း- မြတ်စွာဘုရားကတော့ အကြောင်းထူးရှိလို့ ခြေတော်ရာကို ချထားတော်မူတာဖြစ်မှာပဲ၊ ဘယ်လို အကြောင်းရှိပါလိမ့်”လို့ ဆင်ခြင်ကြည့်တော်မူတဲ့အခါ သမာပတ်ဝင်စားတဲ့နေရာမှာ အမှိုက်သရိုက်တွေ မရှင်းလင်းမိတာကို သတိပြုမိတာကြောင့် မိမိရဲ့အပြစ်ကို နားလည်ပြီး ခိုးထုပ်ခိုးထည်နဲ့ အဖမ်းခံရတဲ့သူလို မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ထံတော်ကို ရှိသေခြင်းများစွာနဲ့ ကြွတော်မူသွားပါတယ်။ အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက -

“ချစ်သားသာရိပုတ္တရာ၊ ငါဘုရား သက်တော်ထင်ရှား ရှိတော်မူစဉ်မှာတောင် သင်လို ပညာအရာမှာ ဧတဒဂ်

ရတဲ့ လက်ယာရံထေရ်ကြီးတစ်ပါးက မိမိပတ်ဝန်းကျင်မှာ
မရှင်းမလင်းဘဲ ဖြစ်ကတတ်ဆန်း နေထိုင်သွားမယ်ဆိုရင်
နောင်အခါ သာသနာတော်မှာ စဉ်ဆက်မပြတ် ဝင်လာ
ကြမယ့် ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာလည်း ပေါ့ပေါ့ဆဆပဲ နေသွားကြ
တော့မှာပေါ့” လို့ အဆုံးအမ ပေးလိုက်ပါတယ်။ ဒါကို
ယောဂီတို့ သင်ခန်းစာယူပြီး မိမိတို့ရဲ့ ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ
အဆောင်တွင်း အဆောင်ပတွေမှာ သန့်သန့်ရှင်းရှင်း
စင်စင်ကြယ်ကြယ် ထားကြပါလို့ ဘုန်းကြီးက အထူးပဲ
သတိပေးလိုက်ပါတယ်။

ဣန္ဒြေညီမျှစွာဖြင့်.

တရားအားထုတ်တဲ့ယောဂီတွေဟာ ဣန္ဒြေတွေက ညီညီမျှမျှနဲ့ အလုပ်လုပ်နေဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒါမှ ဝိပဿနာ ဉာဏ်တွေ အားကောင်းလာမှာပါ။ ဣန္ဒြေဆိုတာ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာဆိုတဲ့ တရားတွေပါပဲ။ အဲဒီ တရားငါးပါးဟာ မိမိတို့ရဲ့ဆိုင်ရာကိစ္စမှာ ယှဉ်ဖော်ယှဉ်ဖက် တရားတွေကို မိမိအလိုပါအောင် အစိုးတရ ချုပ်ကိုင်ထား ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဣန္ဒြေလို့ခေါ်ပါတယ်။ ဒီတရားတွေ ညီညီမျှမျှ အလုပ်လုပ်ကြမှသာလျှင် တစ်နည်းအားဖြင့် အယုတ်အလွန်မရှိဘဲ ဆိုင်ရာကိစ္စမှာ ဆောင်ရွက်နေကြ မှသာလျှင် ပညာဆိုတဲ့တရားက ရုပ်နာမ်တွေရဲ့ သဘာဝ လက္ခဏာ၊ သာမညလက္ခဏာတွေကို ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်း ကိစ္စ၊ ဆိုင်ရာကိလေသာတွေကို ပယ်ခြင်းကိစ္စကို နိုင်နိုင်

နင်းနင်း ဆောင်ရွက်နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို မဟုတ်ဘဲ ကုဋေတွေက တစ်ခုခုလွန်နေမယ် သို့မဟုတ် တစ်ခုခု ဆုတ်ယုတ်နေမယ်ဆိုရင် ပညာကလည်း သူကိစ္စသူ မဆောင်ရွက်နိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကုဋေညီမျှမှသာ ပညာထက်သန်ပြီး ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်ပေါ်လာမယ်လို့ နားလည်ကြပါ။

ကုဋေတွေ မညီမျှရင် ညီမျှအောင် ညှိပေးရပါမယ်။ အထူးသဖြင့် သဒ္ဓါနဲ့ ပညာ၊ ဝီရိယနဲ့သမာဓိ ညီမျှနေဖို့ လိုပါတယ်။ သတိကတော့ ပိုနေတယ်လို့ မရှိပါဘူး။ အားကောင်းသထက်ကောင်းအောင် ကြိုးစားရပါမယ်။ မိမိရဲ့ ဘာဝနာအားထုတ်မှုလုပ်ငန်းမှာ ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါ အားနည်းနေရင် ဝီရိယက ထက်သန်စွာနဲ့ အားထုတ်မှုရှိမှာလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ လုပ်ငန်းစဉ်မှာ စိတ်ထက်သန်မှုမရှိတော့ သမာဓိလည်း မကောင်းတော့ဘဲ စိတ်တွေက ဟိုတွေး ဒီတွေး ဖြစ်လာတတ်ပါတယ်။ ဒီလို စိတ်မငြိမ်တော့ ပညာလည်း ဖြစ်မလာနိုင်တော့ဘူးပေါ့။ ဒါကြောင့် သဒ္ဓါဆိုတဲ့ ကုဋေထက်သန်ဖို့လည်း လိုပါတယ်။

ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါ အားကောင်းလာရင် အားထုတ်မှု ဝီရိယ၊ စူးစိုက်တည်ကြည်မှု သမာဓိတို့လည်း အားကောင်းလာပါတယ်။ ပညာလည်း ရင့်သန်လာတော့တာပါပဲ။ သဒ္ဓါ ကုဋေက သိပ်ပြီး လွန်ကဲနေပြန်ရင်လည်း ဘာဝနာလုပ်ငန်း

အတွက် အနှောင့်အယှက် ဖြစ်နေပြန်ပါတယ်။ အချို့ယောဂီတွေဆိုရင် အားထုတ်နေရင်း ဝိပဿနာဉာဏ်ကလေး ထက်သန်လာတာနဲ့ ရတနာသုံးပါးအပေါ် ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရားတွေ အားကောင်းလာပြီး ရုပ်သဘော နာမ်သဘော အရှုခံကိုလွှတ်ပြီး ဘုရားအကြောင်း တရားအကြောင်း သံဃာအကြောင်းတွေကိုပဲ ကြံစည်နေတတ်တယ်။

အချို့ယောဂီကျတော့ လှူဖွဲ့တန်းဖွဲ့ တွေးတောကြံစည်နေတတ်ပြန်တယ်။ သူတစ်ပါးကို ဒီလိုတရားမျိုးတွေ အားထုတ်လာအောင် ဟောပြော တိုက်တွန်းချင်လာတယ်။ သဒ္ဓါတရားနောက် စိတ်ကလိုက်ပြီး ရှုကွက်တွေ မတည့်တော့ပါဘူး။ အဲဒီတော့ ခန္ဓာရဲ့သဘောကို ပစ္စုပ္ပန်အတိုင်း ရှုမြင်မှုမရှိတော့ပါဘူး။ အရှုခံဖြစ်တဲ့ ရုပ်သဘောနာမ် သဘောမှာ တည်ကြည်မှုသမာဓိ မရှိတော့ပါဘူး။ အဲဒီတော့ ခန္ဓာရဲ့သဘောကို အမှန်သိမှုပညာ မဖြစ်ပေါ်လာတော့ပါဘူး။ အဲဒီအခါမျိုးမှာ ယောဂီဟာ စိတ်ကို မကြာမကြာ ပြန်ပြီး အနိစ္စလက္ခဏာထင်အောင် ရှုပေးရပါတယ်။ သို့မဟုတ် ဆရာကောင်းသမားကောင်းထံ မိမိရဲ့အခု စိတ်ဖြစ်စဉ်ကို အမှန်အတိုင်း တင်ပြလျှောက်ထားပြီး ဆရာသမားရဲ့ ပြုပြင်မှုကို ခံယူရပါတယ်။ ဒါမှလမ်းမှန် ရောက်မှာပါ။

မပိုမယုတ် အားထုတ်လိုက်ပါ

ဝီရိယဆိုတဲ့ အားထုတ်မှု ဣန္ဒြေကလည်း မလျော့
မတင်း ရှိနေရပါမယ်။ ဝီရိယဆိုတာ ဘာဝနာလုပ်ငန်းစဉ်
မှာ နောက်ဆုတ်လို့မူ မရှိတဲ့သဘောကို ပြောတာပါ။
ဝီရိယက အားကောင်းပြီး တက်ကြွနေမှသာ အခြားအခြား
ဣန္ဒြေတွေလည်း တက်ကြွထက်သန်လာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
ဝီရိယ ပျော့ညံ့နေရင် သဒ္ဓါ သမာဓိ ပညာတို့ကလည်း
ထက်ထက်သန်သန် ဆိုင်ရာကိစ္စမှာ မဆောင်ရွက်နိုင်
တော့ပါဘူး။ အဲဒီတော့ ရုပ်နာမ်လက္ခဏာကို ပီပီပြင်ပြင်
မတွေ့မြင်နိုင်တော့ပါဘူး။ အဲဒီလို မမြင်ရရင် ဓမ္မဝိစယ
သမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်ပေါ်ခွင့် မရတော့ဘူးပေါ့။

ဝီရိယဟာ လိုတာထက် ပိုနေရင်လည်း စိတ်ရော ကိုယ်ပါ ပင်ပန်းပြီး သဒ္ဓါအစရှိတဲ့ ဣန္ဒြေတွေက မိမိရဲ့ဆိုင် ရာ လုပ်ငန်းတွေမှာ ကောင်းကောင်းမွန်မွန် မဆောင်ရွက် နိုင်တော့ပါဘူး။ အဲဒီတော့ အမှန်သိမြင်မှု ‘ယထာဘူတ ဉာဏ်’ မဖြစ်ပေါ်နိုင်တော့ပါဘူး။ အဲဒီလိုအခါမျိုးမှာ ယောဂီဟာ ‘ငါ တကယ်အားထုတ်နေပါလျက်နဲ့ တရား ဘာကြောင့် မရသေးတာလဲ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ ဘာ ကြောင့် ရင့်သန်မှု မရှိရတာလဲ’ လို့ တွေးပြီးတော့ တရား တော်အပေါ်မှာ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရားတွေ လျော့နည်း သွားတတ်ပါတယ်။ သမာဓိတွေလည်း ကျဆင်းသွားပါ တယ်။ ပညာလည်း အားနည်းသွားပါတယ်။

ဘုန်းကြီးရဲ့တရားစခန်းများမှာ ယောဂီတွေဟာ များသောအားဖြင့် ဝီရိယ လိုတာထက် ပိုနေတာကို တွေ့ရ ပါတယ်။ အချို့ယောဂီတွေကျတော့ ထိုင်ပြီး အားထုတ် နေစဉ်မှာ ခန္ဓာရဲ့ဖောက်ပြန်မှုက အထူးသဖြင့် အောက် ပိုင်းမှာ သိပ်ပြီး လွန်လွန်ကဲကဲကြီး ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့အခါ အရှုခံအာရုံမှာ အရှုဉာဏ်ကလည်း မတည့်ဖြစ်နေပါလျက် နဲ့ မပြောင်း မပြင်ဘဲ မှိတ်ကျိတ် အောင့်အည်းပြီးတော့ ပေထိုင်နေပါတယ်။ အဲဒီအခါ ကာယိက ဒုက္ခတွေ ပိုများ လာပြီး အရှုဉာဏ်တွေပျောက်ပြီး ဒေါသတွေ ဖြစ်ပေါ်

လာတတ်ပြန်ပါတယ်။ သမာဓိတွေလည်း ကျဆင်းသွားပါတယ်။ ပညာဉာဏ်လည်း မဖြစ်နိုင်တော့ပါဘူး။

ဖောက်ပြန်မှု များလွန်းလို့ ကာယိကဒုက္ခတွေ ပြင်းထန်လာရင် အရူဉာဏ်မတည့် ဖြစ်လာတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုအခါမျိုးမှာ သတိရှိရှိနဲ့ ရှုမှတ်ရင်း မျှမျှတတ ရှိအောင် ပြုပြင်ပေးရပါတယ်။ မှိတ်ကျိတ်ပြီး ပေခံနေရင် ကာယိက ဝီရိယတွေ လွန်ကဲပြီး အရှုခံရုပ်နာမ်သဘောနဲ့ အရူဉာဏ်နဲ့ မတည့်တော့ပါဘူး။ ရှုနေပါလျက်နဲ့ အရှုခံကို မတွေ့ ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။ မတွေ့တော့ တွေ့အောင် အတင်းလိုက်ရှာပါတယ်။ အဲဒီတော့ စိတ်ကပိုပြီး ယုံ့လွင့်သွားတော့တာပေါ့။ မတ်တပ်ရပ်တဲ့အခါ စင်္ကြံသွားတဲ့အခါ လျောင်းတဲ့အခါတွေမှာလည်း ဒီလိုပါပဲ။

အချို့ယောဂီတွေကျတော့ စေတသိကဝီရိယတွေ လွန်နေပါတယ်။ ခန္ဓာမှာပေါ်သမျှကို ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့် သဘောမှန်သိအောင် ရှုတာမဟုတ်တော့ဘဲ ခန္ဓာမှာ ပေါ်သမျှတွေကို အေးတယ်၊ ပူတယ်၊ ကိုက်တယ်၊ နာတယ်၊ ယားတယ်၊ ထုံတယ်၊ ကျင်တယ် စသည်ဖြင့် ပေါ်သမျှကို စိတ်ထဲကနေ လိုက်ပြီး ရွတ်ဆို အမည်ပေးနေပြန်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ အမည်ပညတ်တွေနဲ့ အချိန်ကုန်ပြီး စိတ်ယုံ့လွင့်သွားပြန်ပါတယ်။ အဲဒီလို အမည်ပေးနေတာတွေဟာ

တရားရှုမှတ်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် စေတသိက ဝီရိယကလည်း မလွန်ပါစေနဲ့။

အချို့ယောဂီအသစ်တွေ ဘုန်းကြီးပေးတဲ့နည်း အတိုင်း ရှုနေမကျသေးရင် ပေါ်သမျှကို လိုက်ပြီး ရွတ်ဆို အမည်ပေးလိုက်မှ အားရတယ်လို့ ထင်နေကြပြန်ပါတယ်။ အဲဒါ အကျင့်မရသေးလို့ပါ။ ဝီရိယတွေ မလွန်ရအောင်လည်း သတိထားကြပါ။ ခန္ဓာမှာပေါ်သမျှ ဖြစ်သမျှတွေကို လိုက် ပြီးတော့ စိတ်ထဲကနေ ရွတ်ဆိုအမည်ပေးနေတာဟာ မလိုဘဲနဲ့ စေတသိက ဝီရိယကို အသုံးပြုနေခြင်းပါပဲ။ အဲဒါကို စေတသိက ဝီရိယလွန်နေတယ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

တကယ်လက်တွေ့ကျကျ ယောဂီတို့ အားထုတ်လာ တဲ့အခါမှာ ကာယိကဝီရိယဖြစ်စေ၊ စေတသိက ဝီရိယ ဖြစ်စေ လွန်ကဲလာတဲ့အခါမှာ အရှုစိတ်ဟာ အရှုခံအာရုံ ပေါ်မှာ မတည့်မတ်တော့ဘဲ ပျံ့လွင့်မှုတွေများလာတတ်ပါ တယ်။ ရှုပင်ရှုနေသော်လည်း အရှုခံအာရုံသဘောကို မတွေ့ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။ အချို့ယောဂီတွေဆိုရင် စိတ် တွေ ပူလောင်မွန်းကျပ်ပြီး ဒေါသတောင် ဖြစ်လာတတ်ပါ တယ်။ ဝီရိယလွန်လို့ ပျံ့လွင့်တယ်ဆိုတာ အဲဒါကိုပြောတာ ပါ။ ဝီရိယတွေ သိပ်အားနည်းနေရင် ခန္ဓာမှာ ပေါ်ဆဲ ပေါ်ခိုက် ရုပ်သဘော နာမ်သဘောတွေကို မရှုမှတ်မိတာနဲ့

ကြုံရပါတယ်။ စိတ်တွေ ထိုင်းမှိုင်းလေးလံနေတတ်ပါတယ်။
ဝီရိယလွန်တာလည်း မကောင်းဘူး။ လိုနေတာလည်း
မကောင်းပါဘူး။ ဝီရိယနဲ့သမာဓိ ညီမျှသွားရင် သဒ္ဓါ
ပညာတို့လည်း အညီအမျှ အလုပ်လုပ်ပြီးတော့ ဝိပဿနာ
ဉာဏ်တွေ အဆင့်ဆင့်တက်ပြီး မကြာမီ မဂ်ဉာဏ်
ဖိုလ်ဉာဏ် ဆိုက်တော့တာပါပဲ။

သဒ္ဓါ ပညာ ညီမျှပါ

သဒ္ဓါ ကုန္တန္တေနံ ပညာကုန္တန္တကလည်း ညီမျှနေရပါ
မယ်။ အချို့ယောဂီတွေဟာ သဒ္ဓါတရား သိပ်အားကောင်း
တယ်။ ကုသိုလ်ရတယ်ဆိုရင် ဘာမဆိုလုပ်တယ်။ ကုသိုလ်
ရရင်ပြီးရောဆိုတဲ့ စိတ်လောက်ပဲ ရှိတယ်။ ဆင်ခြင်ဉာဏ်
ကတော့ အားနည်းနေတယ်။ အတုအယောင်တွေ၊ အကျိုး
မရှိတဲ့နေရာတွေမှာ အဆန်းထွင်ထားတဲ့ နေရာတွေမှာ
ကြည်ညို သဒ္ဓါစိတ်တွေ ဖြစ်ပေါ်နေတတ်တယ်။ အဲဒါမျိုး
ကို “မုဓာပသန္ဓ= အလဟဿကြည်ညိုခြင်း” လို့ ခေါ်ပါ
တယ်။ ရတနာသုံးပါးကို ကြည်ညိုတဲ့နေရာ ကျပြန်တော့
လည်း ဂုဏ်တော်ရောက်အောင် စိတ်က မသက်ဝင်ဘဲ

ဆုတောင်းပြည့်ဘုရား၊ ဆုတောင်းရဘုရား၊ ချမ်းသာကြီး
ဘုရား စသည်ဖြင့် အပေါ်ရံ အမည်ပညတ်လောက်မှာပဲ
လိုက်ပြီး ကြည်ညိုနေတတ်ကြပြန်တယ်။

အချို့ကျတော့ ရုပ်ပွားတော် ဆင်းတုတော်လောက်
မှာပဲ လမ်းဆုံးနေကြတယ်။ တရားတော်ကို ကြည်ညိုပြန်
တော့လည်း တရားစာအုပ်တွေ ဗီရိယထဲထည့်ပြီး ခေါင်းရင်း
မှာထားပြီး ရှိခိုးပူဇော်ကြတယ်။ တရားပွဲတွေဆိုရင်လည်း
သွားတော့နာပါရဲ့။ ဟောတာပြောတာ နာကြားပြီး ပြန်
လာခဲ့တာပဲ ရှိတယ်။ မွန်မြတ်တဲ့ တရားရဲ့ အနက်အဓိပ္ပါယ်
ဆိုလိုရင်းက ဘာလဲဆိုတာကို စဉ်းစား ဆင်ခြင်မှု မရှိဘူး။
နှလုံးသားထဲမှာ သက်ဝင်ပြီး ကျင့်သုံးတဲ့အဆင့်အထိ
မရောက်ပြန်ဘူး။

သံဃာတော်ကို ကြည်ညိုပြန်တော့လည်း ဂုဏ်
တော်အထိ စိတ်ကမရောက်ဘဲ ကိုယ်နဲ့ရင်းနှီးလို့ ကြည်ညို
တယ်။ ရုပ်ရည်ချောမောတဲ့ ကိုယ်တော်ဖြစ်လို့ ကြည်ညို
တယ်။ မိဘဘိုးဘွား အစဉ်အဆက်က ကိုးကွယ်ခဲ့တာ
ဖြစ်လို့ ကြည်ညိုတယ်။ လောကီအရှိန်အဝါရှိလို့ ကြည်ညို
တယ်။ ပေါက်ပေါက်ရောက်ရောက်ရှိလို့ ကြည်ညိုတယ်။
နာမည်ကြီးလို့ ကြည်ညိုတယ်။ ဓာတ်ရိုက်ဓာတ်ဆင် လုပ်
ပေးလို့ ယတြာချေပေးလို့ ဗေဒင်ဟောပေးလို့ ကြည်ညို

တယ်။ စီးပွားရေးပြေလည်အောင် ကူညီပေးလို့ ကြည်ညို
တယ်။ ကိုယ်နဲ့သွေးသားစပ်ပြီး ဆွေမျိုးတော်လို့ ကြည်ညို
တယ်။ ပုဂ္ဂိုလ်အပေါ်မှာပဲ စိတ်ရောက်နေတယ်။ အလှူဒါန
ပြုပြန်တော့လည်း တကယ်သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲကနေ လွတ်
ကင်းဖို့ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်မပါဘဲ ပကာသနတွေ ဂုဏ်တွေ
နောက်လိုက်ပြီး အချိန်ကုန် ငွေကုန်ဖြစ်နေတတ်တယ်။
ထင်ပေါ်ကျော်ကြားမှုတွေ များနေတတ်တယ်။ ဥပုသ်သီ
တင်း ဆောက်တည်တဲ့အခါမှာလည်း တကယ်စင်ကြယ်တဲ့
ဥပုသ်သီလဖြစ်အောင် စိတ်ကိုထားတတ်တဲ့ပညာ မရှိလေ
တော့ ကောင်းကျိုးတွေ ရသင့်သလောက် မရဘူးပေါ့။

အချို့ယောဂီတွေကျပြန်တော့ သဒ္ဓါဣန္ဒြေက အား
နည်းပြီး ပညာက အားကောင်းနေပြန်တယ်။ ပညာဆိုတဲ့
နေရာမှာလည်း သစ္စာတရားသိတဲ့ပညာ၊ ဝိပဿနာပညာ
မဟုတ်ဘဲ ဝေဖန်တွေးတောနေမှုလောက်ပဲ ရှိပြန်တယ်။
အဲဒီလိုလူမျိုးဟာ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲ သွားတတ်ပါတယ်။
“အလှူဒါနဆိုတာ စိတ်နဲ့လှူလိုက်လည်း ပြီးတာပါပဲ၊
စေတနာက အကျိုးပေးတာပါ။ ကိုယ်တိုင် အကုန်အကျခံပြီး
လှူနေစရာမလိုပါဘူး။ သူများတွေ လှူဒါန်းတာကို သာဓု
ခေါ်လိုက်ရင်လည်း ပြီးတာပါပဲ။ ဘာဝနာတရားဆိုတာ
လည်း တကယ်အားထုတ်မှ မဟုတ်ပါဘူး။ ကိုယ့်မှာစိတ်

ကောင်းရှိရင် ပြီးတာပါပဲ။ မတော်မတရားတာ မလုပ်ရင် ပြီးပြီပေါ့”။ အဲဒီလို အယူအဆတွေ ဖြစ်ပေါ်နေတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ပညာအတုအယောင်တွေကို အခြေခံပြီး ကြံကြံဖန်ဖန် တွေးခေါ်တတ်ပါတယ်။ အဲဒီလို မှားယွင်းတဲ့ အတွေးအခေါ်တွေက သူတို့ရဲ့သဒ္ဓါတရားကို ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်ပါတယ်။ သဒ္ဓါပညာ ညီမျှတဲ့သူမှာတော့ ကြည်ညိုသင့်မှ ကြည်ညိုပါတယ်။ လုပ်သင့်မှပဲ လုပ်ပါတယ်။ ကြည်ညိုသင့်ရင် ကြည်ညိုတာပါပဲ။ လုပ်သင့်ရင် လုပ်တော့တာပါပဲ။ အဲဒါကြောင့် သဒ္ဓါနဲ့ပညာ ညီမျှမှုရှိအောင် ဂရုစိုက်ကြပါ။ သဒ္ဓါနဲ့ပညာ ညီမျှသွားရင် ကျန်တဲ့ဣန္ဒြေတွေလည်း ညီမျှသွားတော့တာပါပဲ။

သတိတရား အစောင့်ထား

သတိဆိုတဲ့ ကုဋေကတော့ အားရှိလေ ကောင်းလေ
ပဲ။ သတိအားကောင်းတဲ့ ယောဂီဟာ မိမိရဲ့စိတ်ကို ပျံ့လွင့်
မှုမဖြစ်ရအောင်လည်း ကာကွယ်တတ်ပါတယ်။ ပျင်းရိ
ထိုင်းမှိုင်းမှု မရှိရအောင်လည်း စောင့်ရှောက်တတ်ပါတယ်။
အရှုစိတ်ကို အရှုခံအာရုံပေါ်မှာ ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့် ကျ
အောင်လည်း ဆောင်ရွက်ပေးပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတိကို
အစောင့်အရှောက်တရားလို့ ခေါ်ရင်လည်း မမှားပါဘူး။
ရွှေငွေစိန်ကျောက် အဖိုးတန်ရတနာတွေ အပြည့်ရှိနေတဲ့
ဂိုဒေါင်ကြီးမှာ အစောင့်အရှောက် မရှိဘူးဆိုရင် အခိုးခံရ
မှာပါ။

အစောင့်အရှောက် ကောင်းကောင်းရှိနေရင် သူ့ခိုး
ဓားပြတွေ အနားတောင် မကပ်ဝံ့ပါဘူး။ ထိုနည်းတူ သတိ
အစောင့်အရှောက်ရှိနေရင် ကိလေသာ ခိုးသားဓားပြတွေ
ဟာ ယောဂီတို့ရဲ့ စိတ်အစဉ်မှာ ဝင်ရောက်ခွင့် မရပါဘူး။
သတိအစောင့်အရှောက် ကင်းမဲ့နေရင် သဒ္ဓါ ဝီရိယ ပညာ
အစရှိတဲ့ သူတော်ကောင်းဥစ္စာ ရတနာတွေကို ကိလေသာ
ခိုးသားဓားပြတွေက ဝင်ရောက် ဖျက်ဆီးသွားမှာပါ။
ဒါကြောင့် သတိအစောင့်အရှောက် ရှိကြဖို့ ဘုန်းကြီးက
ယောဂီတို့ကို အထူးပဲ တိုက်တွန်းနေပါတယ်။

ပညာမရလျှင် ဝေးစွာကြည့်

ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင် ပွားများလိုတဲ့ ယောဂီဟာ ပညာဉာဏ်ကင်းမဲ့တဲ့သူကို ရှောင်ကြဉ်ရပါမယ်။ ပညာဉာဏ်ကင်းမဲ့သူဆိုတာ လောကီမှာ ယနေ့ ခေါ်ဝေါ်နေတဲ့ ဘွဲ့တံဆိပ်တွေ ဒီဂရီတွေ မရှိတဲ့သူကို ပြောတာမဟုတ်ပါဘူး။ ရုပ်နာမ်၊ ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်၊ သစ္စာတရားတွေမှာ ဉာဏ်ပညာနဲ့ သက်ဝင်ဆင်ခြင်ပြောဆိုနိုင်စွမ်းမရှိတဲ့သူကို ပြောတာပါ။ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို မှီဝဲဆည်းကပ်ပေါင်းသင်းမိရင် ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင် ဆုတ်ယုတ်ဖို့သာ ရှိပါတယ်။ ဘယ်လိုနည်းနဲ့မျှ တိုးတက်ပွားများ အားကောင်းလာမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို

ရှောင်ကြဉ်ရတာပါ။

ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် သစ္စာနဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ ပရိယတ္တိအသိ၊ ပဋိပတ္တိအသိရှိသူကို မှီဝဲဆည်းကပ်ရပါမယ်။ အနည်းဆုံးအားဖြင့် ရုပ်နာမ်တရားတွေရဲ့ ဖြစ်မှု ပျက်မှုကို သိမြင်အောင် ရှုပွားထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ မှီဝဲဆည်းကပ်သင့်တဲ့ ပညာရှိပါပဲ။ အမှန်တရားကို သိမြင်ရန် အတွက် ဆရာကောင်း သမားကောင်းကို ရှာရမယ်လို့ ရှင်တော်ဗုဒ္ဓကလည်း မိန့်တော်မူထားပါတယ်။ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် သစ္စာ အစရှိတဲ့ တရားတွေဟာ သာမန်ဉာဏ်နဲ့ ကြည့်လို့ မမြင် မသိနိုင်ပါဘူး။ အင်မတန် နက်နည်းလှပါတယ်။ အဲဒီတရားတွေရဲ့ သဘောသဘာဝကို ဆင်ခြင်တွေးတော သုံးသပ်နေခြင်းဟာ ဝိပဿနာဉာဏ် အဆင့်ဆင့် တိုးတက်ကောင်းလာဖို့ အကြောင်းပါပဲ။ အဲဒီလိုနက်နည်းတဲ့ တရားတွေကို တွေးတောဆင်ခြင် သုံးသပ်ရခြင်းဟာလည်း ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင် အားကောင်းလာခြင်းရဲ့ အကြောင်းပါပဲ။

ယောဂီတို့ကိုယ်တိုင်ကလည်း ရရှိပြီးတဲ့တရား အသိဉာဏ်တွေကို မပျောက်ပျက်ရလေအောင်၊ မရရှိသေးတဲ့ တရားအသိဉာဏ်တွေကို ရရှိလာအောင် လိုလားတောင့်တတဲ့စိတ် ရှိနေဖို့လည်း လိုအပ်ပါတယ်။ အဲဒီလို စိတ်ရှိမှ

လည်း တကယ် တရားအသိဉာဏ်ရအောင် ကြိုးစားလာ
 မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို အသိဉာဏ်မျိုးရရှိဖို့ လိုလို
 လားလားစိတ်တွေ ဖြစ်ပေါ်နေတာကလည်း ဓမ္မဝိစယ
 သမ္မောဇ္ဈင် တိုးတက်အားကောင်းခြင်းရဲ့ အကြောင်းပါပဲ။

ဝီရိယဖြစ်ရန် အကြောင်းဖန်

တရားကို အားထုတ်သော်လည်း ကာယိက ဝီရိယ၊
စေတသိက ဝီရိယတွေ အားနည်းနေရင် ဝိပဿနာဉာဏ်
တွေ အထက်ကို မတက်လှမ်းနိုင်တဲ့အပြင် ကျဆင်းတောင်
သွားပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့် တရားထူးတရားမြတ်ကို
လိုလားရင် ဝီရိယ သမ္မောဇ္ဈင်ကိုလည်း ပွားများရပါမယ်။

ဒီလိုတရားတွေကို အားမထုတ်ခဲ့တဲ့အတွက်ကြောင့်
တရားအသိဉာဏ်တွေ နှလုံးသားမှာ မကိန်းခဲ့တဲ့အတွက်
ကြောင့် နှလုံးသွင်းမှန်မရှိခဲ့တဲ့အတွက်ကြောင့် ဘဝများစွာ
မှာ အပါယ်ဘုံအလီလီ ကျရောက်ခဲ့ရတယ်။ အခုလို အခွင့်
ကောင်းတုန်းမှာ ဒီလိုသူတော်ကောင်းတရားတွေကို အား

မထုတ်ဘဲ ပျင်းရိနေရင် နောက်နောင်လည်း အပါယ်ဘုံမှာ ကျင်လည်ရဦးမယ်လို့ ဆင်ခြင်ပေးရပါမယ်။

ငရဲဘုံမှာ ငရဲအိုးထဲနစ်ပြီး ခံရတဲ့ဒုက္ခ၊ သံစူးသံမြားနဲ့ အထိုးခံရတဲ့ဒုက္ခ၊ ငရဲထိန်းတွေရဲ့ နှိပ်စက်မှုကို ခံရတဲ့ဒုက္ခ စသည်ဖြင့် ဆင်းရဲမှုတွေဟာ ရေတွက်မကုန်နိုင်အောင် များပြားလှပါတယ်။ တိရစ္ဆာန်ဘဝ ရောက်ပြန်တော့လည်း ကျွဲဘဝ နွားဘဝမှာ နေပူမရွှောင် မိုးရွာမရွှောင် နေရတဲ့ ဒုက္ခ၊ ကြိမ်နဲ့အရိုက်ခံရတဲ့ဒုက္ခ၊ ခြင်တို့ ယင်တို့ မှက်တို့ အကိုက်ခံရတဲ့ ဒုက္ခ၊ သူတစ်ပါးရဲ့ ဟင်းလျာအဖြစ် သတ်ဖြတ်စားသောက်မှု ခံရတဲ့ဒုက္ခ စသည်ဖြင့် ရေတွက်မကုန် နိုင်ပါဘူး။

ပြိတ္တာဘဝရောက်ပြန်တော့လည်း နှစ်ပေါင်းများစွာ အစားအသောက် ငတ်ပြတ်ပြီး နေရတဲ့ဘဝ၊ နေစရာထိုင်စရာမရှိ၊ ဝတ်စားဆင်ယင်စရာမရှိ ကိုယ်တုံးလုံး နေရတဲ့ ဘဝ၊ အဲဒီလို ဆင်းရဲမှုများစွာနဲ့ နေခဲ့ရတယ်ဆိုတာ သူတော်ကောင်းတရားတွေနဲ့ကင်းပြီး ပေါ့ပေါ့ဆဆ နေခဲ့လို့ပေါ့။ အခုလို သူတော်ကောင်းတရားတွေ ထွန်းကားနေတဲ့ အချိန်ဟာ ငါ့အတွက် လုံ့လဝီရိယ စိုက်ထုတ်ပြီး တကယ်ကျင့်ကြံရမယ့်အချိန်လို့ ဆင်ခြင်ပေးရင် ယောဂီတို့ရဲ့ သန္တာန်မှာ ဝီရိယသမ္ပောဇ္ဈင် အားကောင်းလာပါလိမ့်

မယ်။ ဖြစ်ပေါ်လာပါလိမ့်မယ်။

အိုနာသေ ဒုက္ခတွေကနေ လွတ်ငြိမ်းသွားကြတဲ့ ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တွေဟာ ပျင်းပျင်း ရိရိနဲ့ နေသွားကြတာ မဟုတ်ဘူး၊ တကယ် လုံ့လဝီရိယနဲ့ ကြိုးစားအားထုတ်သွားကြလို့ တကယ်ချမ်းသာ အစစ်အမှန် ဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသွားကြတယ်လို့လည်း ဆင်ခြင်ရပါမယ်။

အခုလို သတိပဋ္ဌာန် အကျင့်လမ်းစဉ်ဟာ ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အစရှိတဲ့ အရိယာသူတော်ကောင်းတွေရဲ့ အကျင့်လမ်းစဉ်ဖြစ်တယ်။ ဒီအကျင့်လမ်းစဉ်ဟာ ပျင်းရိ ပေါ့ဆတဲ့သူတွေရဲ့ လမ်းစဉ်မဟုတ်ဘူးလို့ ဆင်ခြင်တတ်တဲ့ ယောဂီရဲ့ သန္တာန်မှာလည်း ဝီရိယတရားတွေ အားကောင်း လာပါလိမ့်မယ်။

ရှင်ရဟန်းတွေအနေနဲ့. . “ငါ့ကို နေ့စဉ် ဆွမ်း သင်္ကန်း ကျောင်း ဆေး ပစ္စည်းလေးပါးနဲ့ ပြုစုလုပ်ကျွေး နေတဲ့သူတွေဟာ ငါနဲ့အမျိုးတော်လို့ သွေးသားစပ်လို့ ပြုစု လုပ်ကျွေးနေကြတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ ငါ့ရဲ့အခိုင်းအစေ ကျေးကျွန်တွေလည်း မဟုတ်ဘူး။ ငါ့ကို အမှီပြုပြီး စီးပွား ရေးလုပ်ကြမယ်ဆိုတဲ့ အကြံနဲ့ပြုစု လုပ်ကျွေးနေကြတာ လည်း မဟုတ်ဘူး။ တကယ်စင်စစ်တော့ မိမိတို့ရဲ့ နေ့စဉ်

လှူဒါန်းမှု ဝေယျာဝစ္စပြုမှုတွေရဲ့ ကြီးကျယ်များပြားလှတဲ့ အကျိုးတရားတွေကို မျှော်လင့်တောင့်တပြီး လှူဒါန်းမှု ပူဇော်မှု ပြုနေကြတာပါ။”

“မြတ်စွာဘုရားက ငါ့ကို ဇိမ်ကျကျနေပြီး စည်းစိမ် ခံစားဖို့ဆိုတဲ့အနေနဲ့ ပစ္စည်းလေးပါး အာမိသအမွေကို ပေးထားတာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီပစ္စည်းလေးပါးကို အမှီပြုပြီး သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲကနေ လွတ်မြောက်ကြောင်းတရားတွေ ကို ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်နိုင်အောင်လို့ ချီးမြှောက် တဲ့အနေနဲ့ အမွေပေးထားတာဖြစ်တယ်။ အဲဒါကြောင့် ငါ ပျင်းရိနေလို့ မတော်ဘူး။ တကယ် သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲက နေ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရအောင် အားထုတ်မှု သင့် တော်မယ်” လို့ တွေးပြီးတော့နေရင်လည်း စိတ်အားတွေ တက်ကြွလာပြီး ‘ဝိရိယသမ္ပောဇ္ဈင်’ တိုးပွား အားကောင်း လာပါလိမ့်မယ်။ ယောဂီတို့ အခု စားသောက်နေရတဲ့ ဆွမ်း အာဟာရတွေ နေရာအဆောင်တွေကို အဆင်ပြေအောင် ဆောင်ရွက်ပေးနေကြတဲ့ ဝေယျာဝစ္စ အဖွဲ့တွေဟာလည်း ဒီကုသိုလ်စေတနာကြောင့် ရလာမယ့် ကြီးကျယ်မြင့်မြတ် တဲ့ လူ နတ် နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သောချမ်းသာကို တကယ် လိုလားကြလို့ပါ။ အဲဒါကြောင့် ယောဂီတို့ဘက်ကလည်း အဲဒီ လူ နတ် နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သောချမ်းသာကို ပေးနိုင်

လောက်တဲ့ ကိုယ်ကျင့်တရားတွေရှိအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ကြပါ။

မိဘစကားနားမထောင် မိဘကိုစိတ်ဆင်းရဲအောင် အဖန်ဖန်ပြုလုပ်နေတဲ့ သားသမီးကို မိုက်မဲရမ်းကားတဲ့ သားသမီးကို ယခုခေတ်မှာ မိဘတွေက သားသမီးအဖြစ် ကနေ စွန့်လွှတ်လိုက်တာတွေ ကြားဖူးကြပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို မိုက်မဲတဲ့သားသမီးဟာ မိဘရဲ့အမွေကို မခံထိုက်ဘူးပေါ့။ အဲဒီလိုပဲ လုံ့လဝီရိယမရှိဘဲ ပျင်းရိပေါ့ဆနေတဲ့ သူဟာလည်း မြတ်စွာဘုရားရဲ့ အမွေဖြစ်တဲ့ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို မရနိုင်ပါဘူး။ အဲဒါကြောင့် ‘ငါဟာ လုံ့လဝီရိယနဲ့ တကယ်ကျင့်ကြံ ကြိုးစားအားထုတ်ပြီး မြတ်စွာဘုရားရဲ့ အမွေတော်ကို ရအောင်ယူမယ်’လို့ စိတ်ဓာတ်ကို မွေးမြူပြီးတော့လည်း ‘ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်’ကို ပွားများ ပေးရပါမယ်။

ငါတို့ရဲ့ လမ်းပြရှေ့ဆောင် မြတ်စွာဘုရားဟာ မယ်တော် မဟာမာယာဒေဝီရဲ့ ဝမ်းကြာတိုက်မှာ ပဋိသန္ဓေတည်နေတော်မူစဉ်အခါ ဘုရားဖြစ်ဖို့အရေး တောထွက်တော်မူတဲ့အခါ၊ ဘုရားအဖြစ် ရောက်တော်မူတဲ့အခါ တရားဦး ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ်ကို ဟောတော်မူတဲ့အခါ၊ ရေမီးအစုံ တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ပြတော်မူတဲ့အခါ၊ ခုနစ်ဝါပြည့်ပြီး တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှာ အဘိဓမ္မာတရား ဟော

ကြားပြီးလို့ လူ့ပြည်ကို ပြန်ဆင်းကြွတော်မူတဲ့အခါ၊ အာယု သင်္ခါရ လွှတ်တော်မူတဲ့အခါ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံတော်မူတဲ့ အခါ စသည်ဖြင့် ထူးခြားတဲ့အခါတွေမှာ တစ်သောင်း သော စကြဝဠာတိုက်ကြီးမှာ တသိမ့်သိမ့် တုန်လှုပ်ခဲ့တယ်။ ဒီလိုတန်ခိုးအာနုဘော် ကြီးမြတ်တော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရား ရဲ့ သာသနာတော်မှာ ရဟန်းပြုနေရပါလျက်နဲ့ ပျင်းပျင်း ရိရိပေါ့ပေါ့ဆဆ နေသွားရင် မသင့်တော်ပါဘူးလို့ ဆင်ခြင် ပြီးတော့လည်း ဝီရိယ တိုးပွားအောင် ပြုလုပ်ပေးရပါမယ်။

“ငါဟာ မြတ်စွာဘုရားရဲ့သားတော်ပါ။ ငါတို့ရဲ့ မြတ်စွာဘုရားဟာ သာကီယဇာတ်ဖြစ်တာကြောင့် အမျိုး မြတ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုအမျိုးမြတ်တော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရား ရဲ့ သားတော်ဖြစ်တဲ့ ငါဟာလည်း ယုတ်ညံ့တဲ့ အမျိုးဇာတ် ရှိသူ မဟုတ်ပါဘူး။ သီလ သမာဓိ ပညာ အစရှိတဲ့ ဂုဏ်နဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်းဇာတ်ရှိသူအဖြစ်ကိုလည်း ငါရနေပြီ မဟုတ်လား၊ အဲဒီလို မြင့်မြတ်တဲ့ဇာတ်ရှိသူဖြစ်နေပါလျက် နဲ့ ပျင်းပျင်းရိရိ ပေါ့ပေါ့ဆဆနဲ့ နေသွားရင် မသင့်တော်ပါ ဘူး၊ မြင့်မြတ်တဲ့အမျိုးဇာတ်ရှိသူဟာ ကြီးမားတဲ့ လုံ့လ ဝီရိယ ရှိသင့်တယ်” လို့ ဆင်ခြင်ပြီး မိမိကိုယ်ကို ဆုံးမလို့ ‘ဝီရိယသမ္ပောဇ္ဈင်’ တိုးပွားလာအောင် လုပ်ရတယ်။

“ငါတို့ရဲ့နောင်တော် သီတင်းသုံးဖော်များဖြစ်တော် မူကြတဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တ၊ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် အစ

ရှိတဲ့ အရှင်မြတ်ကြီးတွေဟာ တကယ် သီလ သမာဓိ ပညာ ဆိုတဲ့ ဂုဏ်အားဖြင့် လွန်ကဲထူးမြတ်တဲ့ သူတွေဖြစ်တယ်။ ဒီအရှင်မြတ်ကြီးတွေဟာ လုံ့လဝီရိယကြီးမားစွာနဲ့ ဒီလို ထူးမြတ်တဲ့ ဂုဏ်တွေကို ရရှိတော်မူသွားကြတာဖြစ်တယ်။ ငါဟာ အဲဒီလို နောင်တော်အရှင်မြတ်တွေရဲ့ လမ်းစဉ် အတိုင်း တကယ်ပဲ ဝီရိယရှိရှိနဲ့ အားထုတ်နေပါရဲ့လား။ မေ့မေ့လျော့လျော့ ပေါ့ပေါ့ဆဆနဲ့နေရင် မတော်ပါဘူး”လို့ မိမိကိုယ်ကိုဆုံးမပြီး ဝီရိယကို မွေးကြစမ်းပါ။

ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင် ပွားများလိုတဲ့ယောဂီဟာ ပျင်း ပျင်းရိရိ နေတတ်တဲ့သူကိုလည်း ရှောင်ကြဉ်ရပါတယ်။ ပျင်းရိတဲ့သူဟာ ဝီရိယမရှိသလို၊ ဝီရိယဆိုတဲ့တရားဟာ လည်း ပျင်းရိသူရဲ့သန္တာန်မှာ မတည်တန့်နိုင်ပါဘူး။ ပျင်းရိ တဲ့သူနဲ့ ပေါင်းသင်းနေရင် မိမိစိတ်အစဉ်မှာလည်း ဝီရိယ တရားတွေ တဖြည်းဖြည်း လျော့နည်းသွားပါတယ်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်မှာ လုံ့လဝီရိယရှိတဲ့ သူတော်ကောင်းကို မှီဝဲဆည်းကပ်မှသာလျှင် မိမိမှာလည်း ပျင်းရိမှုတွေ လျော့ နည်းပြီး ဝီရိယတွေ အားကောင်းလာမှာပါ။ သူတော် ကောင်း အစစ်တွေဟာ ကိုယ်တိုင်လည်း ကောင်းတဲ့လုပ် ငန်းတွေမှာ တက်တက်ကြွကြွ ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်သလို သူတစ်ပါးတွေကိုလည်း ဝီရိယရှိရှိ တက်တက်ကြွကြွ

ဆောင်ရွက်ဖို့ အားပေးလမ်းပြ တိုက်တွန်းတော်မူကြပါတယ်။

ပျင်းရိတဲ့သူများဟာ ဝီရိယနဲ့ ပြုလုပ်ရမယ့်အလုပ်နဲ့ မတည့်ပါဘူး။ ပျင်းပျင်းရိရိနေရတာကို သိပ်ပြီးတော့ သက်သာတယ်၊ ဇိမ်ကျတယ်လို့ ထင်နေတတ်ပါတယ်။ ဝီရိယရှိတဲ့သူများကျပြန်တော့လည်း ပျင်းတယ်ဆိုတာကို သိပ်ပြီး စက်ဆုပ်ရွံ့ရှာကြပါတယ်။ ဘုန်းကြီးတို့ရဲ့ ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော် ဓမ္မဒူတ အရှင်ပညာဇောတ ဟာဆိုရင် ‘ငါတော့ ပျင်းတဲ့သူကို ကြည့်လို့ကို မရဘူး’ လို့ မကြာမကြာ ဩဝါဒစကားထဲမှာ မိန့်ကြားလေ့ရှိပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် လုံ့လဝီရိယ လျော့မသွားဖို့၊ ဝီရိယနဲ့ ပြုလုပ်ရမည့်လုပ်ငန်းတွေမှာ စိတ်ညွတ်နေရပါမယ်။ အဲဒီလို နေတတ်မယ်ဆိုရင် မဖြစ်သေးတဲ့ ဝီရိယတွေလည်း ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ ဖြစ်ပေါ်ပြီးတဲ့ ဝီရိယတွေလည်း ပိုပြီးတော့ အားကောင်းလာပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင် ပွားများလိုတဲ့ ယောဂီဟာ မိမိကိုယ်တိုင်ကလည်း ဝီရိယဖြစ်ဖို့ စိတ်ညွတ်နေရပါမယ်။

ပီတိပွားကြောင်း နည်းလမ်းကောင်း

ပီတိသမ္မောဇ္ဈင် ပွားများပြည့်စုံချင်ရင် ယောဂီတို့
ဟာ ပီတိဖြစ်ကြောင်းတရားတွေမှာ နည်းမှန်လမ်းမှန်နဲ့
နှလုံးသွင်းမှုရှိနေရပါမယ်။ ပီတိဖြစ်ကြောင်းဆိုတာဟာ
ပီတိ ဖြစ်ပေါ်လာအောင် နှလုံးသွင်းမှုပါပဲ။ တစ်နည်းအား
ဖြင့် ပီတိရဲ့အာရုံဟာ ပီတိဖြစ်ခြင်းရဲ့အကြောင်းတရားပါ
ပဲ။ အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ပီတိဟာ နောက်နောက်
ပီတိတွေ ဆက်တိုက်ဆက်တိုက် ဖြစ်ခြင်းရဲ့အကြောင်းပါပဲ။
မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဘယ်သူမျှ နှိုင်းစာမပြနိုင်လောက်အောင်
ဖြည့်ဆည်းပူးခဲ့တဲ့ အတိုင်းအတာပမာဏ မပြနိုင်တဲ့ ပါရမီ
တော်တွေ၊ ကြီးမားမျှားပြားလှတဲ့ ဘုန်းတော်တွေ၊ ဘယ်

သူမှ တူနှိုင်းမမီတဲ့ ဉာဏ်တော်တွေ၊ အံ့ဩစရာ တန်ခိုးတော်တွေ ဘယ်လူ ဘယ်နတ် ဘယ်ဗြဟ္မာနဲ့မှ နှိုင်းစာလို့ မရနိုင်တဲ့ ရုပ်ပုံတော်ရဲ့ ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းပုံတွေ အဲဒီလို ဂုဏ်တော်အရပ်ရပ်ကို အောက်မေ့လိုက်တိုင်း ဆင်ခြင်လိုက်တိုင်း မိမိရဲ့စိတ်အစဉ်မှာ ကြည်နူးနှစ်သိမ့်မှုတွေ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ ဂုဏ်တော်တွေအကြောင်း ရေးဖွဲ့ထားတဲ့စာပေတွေကို ရွတ်ဖတ်ပူဇော်နေရင်လည်း ဝမ်းမြောက်ကြေနပ်မှု ပီတိတွေ ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားရဲ့တရားတော်တွေဟာ ကြားနာရရုံနဲ့တောင် ပူပန်သောကတွေ ငြိမ်းအေးစေတတ်ပါတယ်။ လက်တွေ့ကျကျ နည်းမှန်လမ်းမှန်နဲ့ ကျင့်သုံးနေလျှင်လည်း ကျင့်ကြံနေဆဲမှာတောင် တရားရဲ့သတ္တိကြောင့် စိတ်ချမ်းသာမှု ကိုယ်ချမ်းသာမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေတတ်ပါတယ်။ အကျင့်လမ်းစဉ် ပြီးဆုံးသွားတဲ့အခါမှာလည်း ဒုက္ခမှန်သမျှ အကုန်ငြိမ်းပါတယ်။ ကိုယ်တိုင်ကျင့်ရင် ကိုယ်တိုင်ခံစားရမယ့် တရားတွေပဲ စသည်ဖြင့် တရားတော်ရဲ့ ထူးမြတ်တဲ့ ဂုဏ်တော်တွေကို ဆင်ခြင်နေတာဟာလည်း ‘ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်’ ကို ဖြစ်ပေါ်စေခြင်းရဲ့ အကြောင်းပါပဲ။

မြတ်စွာဘုရားရဲ့ တပည့်သာဝက သံဃာတော်တွေ

ဟာ မြတ်စွာဘုရား ဆုံးမညွှန်ပြတော်မူတဲ့အတိုင်း ကောင်း
ကောင်းမွန်မွန် ကျင့်ကြံအားထုတ်တော် မူတတ်ကြပါတယ်။
မာယာသာဌေယျတွေနဲ့ လှည့်ပတ်မှုမရှိဘဲ ရိုးရိုးသားသား
ဖြောင့်ဖြောင့်စင်းစင်း ကျင့်သုံးတော် မူတတ်ကြပါတယ်။
လောကီစည်းစိမ်တွေခံစားဖို့ ကျင့်ကြံနေကြတာ မဟုတ်
ဘူး။ မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်နိဗ္ဗာန်ရဖို့ ကျင့်သုံးတော် မူကြပါ
တယ်။ သာမန်လူတွေ မကျင့်နိုင်တဲ့ မွန်မြတ်တဲ့အကျင့်တွေ
ကို ကျင့်ကြံနေတာကြောင့်ပဲ တစ်ရပ်တစ်ကျေးအဝေးအရပ်
ကနေ တကူးတကလာရောက် ပူဇော်လှူဒါန်းမှုမျိုးကိုလည်း
ခံယူတော်မူထိုက်ပါပေတယ်။ သံဃာတော်အရှင်မြတ်တွေ
ရဲ့ထံမှာ အနည်းငယ်ကလေး လှူဒါန်းလိုက်ရတဲ့ စေတနာ
ကံဟာ ကြီးကြယ်များပြားတဲ့ လူ နတ် နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သော
ကောင်းကျိုးတွေကို ဖြစ်ပေါ်တတ်ပါတယ်။ စသည်ဖြင့်
ဆင်ခြင် နှလုံးသွင်းဖန်များရင်လည်း ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်တွေ
ဖြစ်ပေါ်ပွားများ လာတတ်ပါတယ်။

ယောဂီတို့အနေနဲ့ မိမိတို့ ခြိုးခြိုးခြံခြံ ကျင့်သုံး
ဆောက်တည်ခဲ့တဲ့ သီလတွေ၊ ဒီသီလတွေရဲ့ မကျိုးမပေါက်
ခဲ့ပုံ၊ မပျောက်မကြားခဲ့ပုံတွေကိုလည်း ဆင်ခြင်ရပါတယ်။
ငါ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးခဲ့တဲ့ သီလဟာ အရိယာမဂ်တရား
ရဲ့ အခြေခံဖြစ်တယ်။ လောကီချမ်းသာကံ ရသ်မန်းတောင်

တပြီး ကျင့်သုံးဆောက်တည်ခဲ့တာ မဟုတ်ဘူး။ ‘ငါ့မှာ သီလရှိတယ်။ ငါသာ ဒီလိုသီလမျိုးကို ဆောက်တည်နိုင် တယ်’ လို့ ကြွားဝါချင်တဲ့သဘောလည်း ငါ့မှာမရှိဘူး။ ‘ငါ့မှတစ်ပါး ကျန်တဲ့သူတွေဟာ သီလမရှိဘူး’ လို့ တစ်ဖက် သားကို နှိမ်ချလိုတဲ့စိတ်နဲ့ ဆောက်တည်ခဲ့တာလည်း မဟုတ် ဘူး။ အဲဒီလို မိမိရဲ့ သီလသိက္ခာကို အဖန်ဖန် ဆင်ခြင်နေမှု ဟာလည်း ပီတိဖြစ်ပေါ်ခြင်းရဲ့ အကြောင်းပါပဲ။

ဆင်းရဲနွမ်းပါးတဲ့သူတွေကို ပေးလှူလိုက်ရတာတွေ၊ ကိုယ့်ဆီမှာ ပြည့်ပြည့်စုံစုံမရှိသော်လည်း ကိုယ်စားတဲ့ သောက်တဲ့အထဲကနေ ခြိုးခြံပြီး သီလရှိသူတွေကို ပေးလှူ လိုက်ရတာတွေကို ပြန်လည်ဆင်ခြင် အမှတ်ရလိုက်ရင် လည်း ဝမ်းမြောက်မှု ပီတိတရားတွေ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ် လာတတ်ပါတယ်။ စားဝတ်နေရေး အခက်အခဲနဲ့ ကြုံနေ ရာကနေ ခြိုးခြိုးခြံခြံနဲ့ လှူလိုက်ရတဲ့အခါ ဝမ်းမြောက်မှု ပီတိကို ပိုပြီးဖြစ်ပေါ်စေတတ်တာကြောင့် ဒီအကြောင်း တွေကို ပြန်လည်တွေးတောလိုက်ရင် စာဂါနုဿတိ ဘာဝနာလည်းဖြစ်ပါတယ်။

‘သဒ္ဓါ သီလ အစရှိတဲ့ ကုသိုလ်တရားတွေရှိတဲ့ သူများဟာ နတ်ပြည် ဗြဟ္မာပြည်တွေမှာ ကောင်းမြတ်တဲ့ စည်းစိမ်ချမ်းသာကို ကိုယ်စီ ခံစားနေကြရတယ်။ ငါ့ထံမှာ

လည်း သဒ္ဓါ သီလ အစရှိတဲ့တရားတွေရှိနေတယ်' လို့ နတ်
ဗြဟ္မာတွေကို သက်သေအရာထားပြီး မိမိရဲ့ သဒ္ဓါသီလသုတ်
အစရှိတဲ့ဂုဏ်ကို ဆင်ခြင်ပွားများနေတာကို ဒေဝတာ
နုဿတိလို့ ခေါ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ဒေဝတာနုဿတိကို ပွား
များနေရင်လည်း မိမိဘဝမှာ ကျေနပ်စရာ ဝမ်းမြောက်
စရာတွေ ဖြစ်ပေါ်စေတတ်တာကြောင့် ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်
ဖြစ်ပေါ်စေတတ်တဲ့ အကြောင်းတစ်ရပ်ပါပဲ။

‘သတ္တဝါတွေမှာ နေ့စဉ် ပူဆွေးရမှု ငိုကြွေးရမှု အစ
ရှိတဲ့ ဒုက္ခ၊ အိုနာသေရတဲ့ဒုက္ခတွေနဲ့ ရင်ဆိုင်နေရတယ်။
နိဗ္ဗာန်မှာတော့ ဒီလိုဒုက္ခတွေ လုံးဝ ချုပ်ငြိမ်းနေတယ်။
လောကီနယ်မှာတော့ ချမ်းသာတစ်ခု ခံစားရဖို့ ပင်ပန်း
ဆင်းရဲခြင်းများစွာနဲ့ ရင်းနှီးဖန်တီးနေရတယ်။ နိဗ္ဗာန်
မှာတော့ ဖန်တီး ပြုပြင်စရာမလိုတဲ့ တည်ငြိမ်အေးမြတဲ့
သန္တိသုခဆိုတဲ့ ချမ်းသာအစစ်ကြီးပဲရှိတယ်’ လို့ နိဗ္ဗာန်ရဲ့
ဂုဏ်ကို ဆင်ခြင်ပြီးနေတာဟာ ဥပသမာနုဿတိ ဘာဝနာ
ပါ။ အဲဒီ ဥပသမာနုဿတိဘာဝနာဟာလည်း ပီတိ
သမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်ပေါ်ပွားများခြင်းရဲ့ အကြောင်းတစ်ခုပါပဲ။

ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်ပွားလိုတဲ့ သူတော်ကောင်းဟာ
ကြမ်းတမ်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ချစ်မြတ်နိုးရပါမယ်။ ကြမ်းတမ်းတဲ့

သူဆိုတာ သဒ္ဓါတရားမရှိတဲ့သူမျိုး၊ ကုသိုလ်အမှုမှာ
ဝါသနာ မပါတဲ့သူမျိုးကို ပြောတာပါ။ အဲဒီလိုကြမ်းတမ်းတဲ့
သူများဟာ ဆရာသမားတွေရဲ့ အဆုံးအမကိုလည်း မနာ
ခံတတ်ပါဘူး။ ဘုရားဖူးခြင်း တရားနာခြင်း အမှုတွေမှာ
လည်း ဝါသနာမရှိပါဘူး။ ဒုစရိုက်အမှုတွေမှာသာ အထုံ
ဝါသနာပါရှိတယ်။ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးနဲ့ တရားအားထုတ်တဲ့
ယောဂီနဲ့ဟာ ဆန့်ကျင်ဘက်ပါပဲ။ အဲဒီလို ကြမ်းတမ်းတဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို မပေါင်းသင်းဘဲ ရှောင်ကြဉ်ပြီး နေတာဟာ
လည်း ပီတိသမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်ကြောင်းပါပဲ။

ရတနာမြတ်သုံးပါးအပေါ် ရိုသေကိုင်းနှိုင်းသူ၊ ဆရာ
ကောင်း သမားကောင်းတို့အပေါ် ရိုသေသူ၊ အဆုံး အမ
နာခံတတ်သူ၊ သဒ္ဓါတရား အားကောင်းသူများကို သိမ်မွေ့
နူးညံ့တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ သိမ်မွေ့နူးညံ့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်
မျိုးကို မှီဝဲဆည်းကပ်ပေါင်းသင်းရင် သူရဲ့အမှုအကျင့်
ဓလေ့တွေ ကိုယ့်ထံ ကူးစက်ပြီးတော့ သဒ္ဓါ သီလ သုတ
စာဂတရားတွေ တိုးပွားလာတတ်တာကြောင့် ကျေနပ်
အားရစရာ ကောင်းလှပါတယ်။ ဒါကြောင့် သဒ္ဓါ သီလ
အစရှိတဲ့ တရားတွေရှိတဲ့ သိမ်မွေ့နူးညံ့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို
မှီဝဲဆည်းကပ်ရခြင်းဟာ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်ခြင်းရဲ့
အကြောင်း တစ်ရပ်ပါပဲ။

ရတနာသုံးပါးရဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူးနဲ့စပ်တဲ့ သုတ္တန်
တရားတွေကို အဖန်ဖန် နှလုံးသွင်းနေရင်လည်း ပီတိတွေ
တဖြည်းဖြည်း ဖြစ်ပေါ်လာတတ်ပါတယ်။ ရတနာမြတ်သုံး
ပါးရဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူးဟာ နည်းနည်းသိရရင် ပီတိနည်းနည်း
ဖြစ်ပေါ်လာတတ်ပါတယ်။ များများသိရင် ပီတိတွေ
များများ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပီတိ
သမ္မောဇ္ဈင် ပွားများလိုတဲ့ယောဂီဟာ ရတနာမြတ်သုံးပါးရဲ့
ဂုဏ်ကျေးဇူးနဲ့စပ်တဲ့ သုတ္တန်ဒေသနာတော်များကို အဖန်
ဖန် နှလုံးသွင်းရပါတယ်။ ယောဂီတို့ကိုယ်တိုင်ကလည်း
ပီတိရဲ့အရသာကို နားလည်ပြီး ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်ဖြစ်ဖို့ရာ
လိုလိုလားလား စိတ်ထက်သန်နေမယ်ဆိုရင် ပီတိ
သမ္မောဇ္ဈင် ပွားများလာဖို့ အကြောင်းတစ်ရပ်ပါပဲ။

ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင် ပွားလိုလျှင်

နောက်တစ်မျိုးကတော့ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်ပါပဲ။ ပဿဒ္ဓိဆိုတာ ငြိမ်းအေးမှုကို ပြောတာပါ။ စိတ်တွေ စေတသိက်တွေရဲ့ ငြိမ်းအေးခြင်းကို ပြောတာပါ။ စိတ် စေတသိက်တွေ ငြိမ်းအေးလာရင် စိတ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ စိတ္တဇရုပ်တွေလည်း ငြိမ်းအေးလာပါတယ်။ စိတ္တဇရုပ်တွေ ငြိမ်းအေးလာရင် စိတ္တဇရုပ်နဲ့ စပ်ယှဉ်နေတဲ့ အခြားအခြား ရုပ်တွေလည်း ငြိမ်းအေးမှုသဘောတွေ ကူးစက်သွားပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် ပဿဒ္ဓိတရားရှိနေတဲ့သူဟာ အခု မျက်မှောက်ဘဝမှာလည်း ငြိမ်းအေးမှု အရသာကို ခံစားရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင် ပွားများလိုတဲ့ ယောဂီ

ဟာ ရှေးရှေး ဘာဝနာတစ်ခုခု ပွားများခြင်းကြောင့် ပဿဒ္ဓိတရား ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ဖူးတယ်ဆိုရင် အဲဒီဘာဝနာကို အခု ပြန်လည်ပွားများခြင်းကြောင့်လည်း ပဿဒ္ဓိတရားတွေ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်ပါတယ်။

မိမိကျန်းမာရေးနဲ့ ကိုက်ညီသင့်တော်တဲ့ အစားအစာကို စားရခြင်းဟာ၊ မိမိကျန်းမာရေးနဲ့ ကိုက်ညီသင့်တော်တဲ့ ရာသီဥတုနဲ့ ကြုံရပြီး လျောင်း ထိုင် ရပ် သွား က္ကရိယာပုတ် လေးပါးမှလည်း မိမိနဲ့သင့်တော်တဲ့ က္ကရိယာပုတ်ကို အသုံးပြုရခြင်းဟာ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်ခြင်းရဲ့ အကြောင်းပါပဲ။ အဲဒီလို သင့်တော်လျောက်ပတ်တဲ့ အစာအာဟာရကို မှီဝဲ၊ သင့်တင့်လျောက်ပတ်တဲ့ ဥတုနဲ့ကြုံတွေ့၊ သင့်တင့်လျောက်ပတ်တဲ့ က္ကရိယာပုတ်ကို မှီဝဲရတော့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ကျန်းမာရေးကောင်းပြီး လန်းလန်းဆန်းဆန်း ဖြစ်သွားတာပေါ့။ စိတ်တွေလည်း ကြည်လင်လာတယ်။ အချို့အချို့ယောဂီတွေဟာ ဘယ်နေရာ ဘယ်အရပ်မှာမဆို ဘယ်လိုရာသီဥတုနဲ့မဆို ဘယ်လို က္ကရိယာပုတ်မဆို မိမိနဲ့ကိုက်ညီ သင့်တော်တာလည်း ရှိပါတယ်။ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးအဖို့မှာတော့ အစာအာဟာရ၊ ဥတု၊ နေရာ၊ က္ကရိယာပုတ်တို့ကို ရွေးချယ်နေစရာ မလိုပါဘူး။

ငါတို့ နေ့စဉ် ပြုနေတဲ့ ကာယကံ၊ ပြောနေတဲ့ ဝစီကံ၊
 ကြံနေတဲ့ မနောကံ အမှုတွေဟာ သံသရာတစ်လျှောက်
 ငါတို့နောက်ကိုလိုက်ပြီး အကျိုးပေးနေမှာပဲ။ ကံတရားသာ
 လျှင် ငါတို့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာဖြစ်တယ်။ ကံအားလျော်စွာ
 သတ္တဝါတွေဟာ ကောင်းကျိုးဆိုးပြစ်တွေကို ခံစားရတယ်
 လို့ ဆင်ခြင်ပေးရပါမယ်။ အဲဒီလို ဆင်ခြင်တတ်မယ်ဆိုရင်
 သူတစ်ပါးကြောင့်လည်း ကိုယ့်မှာစိတ်မပူပန်ရ၊ ကိုယ့်ကြောင့်
 လည်း ကိုယ့်မှာစိတ်မပူပန်ရတော့ဘူးပေါ့။ အေးချမ်းစွာ
 နေတတ်လာပါတယ်။ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင် ပွားများလိုတဲ့
 ယောဂီဟာ ကံသာလျှင် သတ္တဝါတွေအတွက် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ
 ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ရပါမယ်။

ပူပန်သောကကြီးတဲ့သူကိုလည်း ရှောင်ကြဉ်ရပါ
 မယ်။ သတ္တဝါတွေရဲ့ အပေါ်မှာ မေတ္တာ ကရုဏာကင်းပြီး
 ရက်ရက်စက်စက် သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲတဲ့သူ၊ အနိုင်ကျင့်
 တတ်သူများဟာ ငြိမ်းချမ်းမှုမရှိပါဘူး။ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ
 ပူလောင် နေတတ်ကြပါတယ်။ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးနဲ့ ပေါင်း
 သင်းဆက်ဆံမှု ပြုလိုက်ရင် မိမိမှာပါ ကိုယ်စိတ်ပူပန်မှုတွေ
 ကူးစက်ဖြစ်ပေါ်လာတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပဿဒ္ဓိ
 သမ္မောဇ္ဈင် ပွားများလိုတဲ့ယောဂီဟာ ကိုယ်စိတ်ပူပန်တတ်
 တဲ့ သူမျိုးကို ဝေးဝေးရှောင်ရှားရပါတယ်။

ငြိမ်းအေးတဲ့ စိတ်နှလုံးရှိသူကို ပေါင်းသင်းမှီဝဲ ဆည်းကပ်ရပါမယ်။ တစ်ဖက်သားရဲ့အပေါ်မှာ မေတ္တာ တရား ကရုဏာတရား ကြီးမားစွာထားတတ်တဲ့သူဟာ ပူပန်စိတ် ကင်းနေတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို မြင်လိုက်ရ တွေ့လိုက်ရရင်ပဲ စိတ်ထဲမှာ ငြိမ်းချမ်းမှုတွေ ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ ပူပန်မှုတွေ ငြိမ်းအေးနေခြင်းဟာ ကောင်းမြတ်တဲ့ တရားအရသာတစ်မျိုးပါပဲ။

ငြိမ်းချမ်းမှုရှိသူမှာ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ချမ်းသာခြင်း ဆိုတဲ့ သုခတရားတွေ ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ ချမ်းသာမှုသုခ ရှိမှသာ စိတ်တည်ငြိမ်မှု သမာဓိဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ တည် ငြိမ်မှုသမာဓိ အားကောင်းလာရင် အမှန်သိမှုပညာ ဖြစ် ပေါ်လာပါတယ်။ ဒါကြောင့် တရားအသိဉာဏ် ရင့်သန် ချင်ရင် ငြိမ်းချမ်းမှု ပဿဒ္ဓိဖြစ်ဖို့လိုပါတယ်။ ယောဂီတို့ အနေနဲ့ကလည်း ငြိမ်းချမ်းမှု ပဿဒ္ဓိတရားကို မိမိတို့ကိုယ် တိုင်က တကယ်လိုလိုလားလား ရှိရပါမယ်။ ငြိမ်းချမ်းမှု ပဿဒ္ဓိတရားကို တကယ်လိုလားနေခြင်းဟာလည်း ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်ပေါ်လာဖို့ အကြောင်းတစ်ချက် ပါပဲ။

သမာဓိဖြစ်စရာ အကြောင်းအရာ

သမာဓိသမ္ပောဇ္ဈင် ပွားများဖို့ရာ သမာဓိဖြစ်ခြင်း
 ရဲ့ အကြောင်းတွေကို နားလည်ရပါမယ်။ ရှေးရှေးအချိန်
 တွေက မိမိ တရားနှလုံးသွင်းနေစဉ် တည်ကြည်မှု သမာဓိ
 ဖြစ်ခဲ့ဖူးတယ်ဆိုရင် အဲဒီဖြစ်ခဲ့ပုံ အခြင်းအရာကို မှတ်သား
 ထားပြီး အဲဒီနည်းအတိုင်းပဲ တည်ကြည်မှု သမာဓိဖြစ်
 အောင် နှလုံးသွင်းမှုကို ပြုရပါတယ်။ အဲဒီလိုဆိုရင် ရှေးရှေး
 က ရရှိခဲ့ပြီးတဲ့ သမာဓိဟာ နောက်နောက် သမာဓိတွေ
 ဖြစ်ပေါ်အားကောင်းလာဖို့ အကြောင်းပဲပေါ့။ အဲဒီသမာဓိ
 ရဲ့အာရုံဖြစ်တဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဟာလည်း သမာဓိသမ္ပောဇ္ဈင်
 ဖြစ်ခြင်းရဲ့အကြောင်း တစ်ရပ်ပဲလို့ ယောဂီတို့ နားလည်
 ထားကြပါ။

မိမိနဲ့ မိမိရဲ့ပတ်ဝန်းကျင် တစ်နည်းအားဖြင့် ကိုယ်
တွင်းကိုယ်ပ ပတ်ဝန်းကျင် အနီးအနား အရာဝတ္ထုတွေ
သန့်သန့်ရှင်းရှင်း စင်စင်ကြယ်ကြယ် ရှိနေမယ်ဆိုရင် သဒ္ဓါ
ဣန္ဒြေ၊ ပညာဣန္ဒြေ တရားတွေလည်း ညီညီမျှမျှဖြစ်
အောင် ထားနိုင်မယ်ဆိုရင် စိတ်တည်ငြိမ်မှု သမာဓိစွမ်း
အားတွေကောင်းမွန်ပြီး ‘သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်’လည်း ဖြစ်
ပေါ် လာတော့တာပါပဲ။

ကိုယ်အားထုတ်ဆဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းရဲ့ အားထုတ်နည်း
စနစ်တွေမှာလည်း ကျွမ်းကျင်လိမ္မာရပါမယ်။ တစ်ခါ
တစ်ရံ ယောဂီတို့ရဲ့ ဝီရိယလျော့နည်းမှု၊ ပညာအားနည်းမှု၊
သတိချွတ်ယွင်းမှုတို့ကြောင့် စိတ်ဓာတ်တွေဟာ ပျင်းရိတွန့်
ဆုတ် နေတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလို တွန့်ဆုတ်နေတဲ့အခါမျိုး
မှာ မိမိရဲ့စိတ်ဓာတ်တွေ တက်ကြွလာအောင် ဓမ္မဝိစယ
သမ္မောဇ္ဈင် ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင် ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်တို့ကို ပွားပြီး
တော့ မြှောက်ပင့်ပေးရပါမယ်။ စိတ်ဓာတ်အားတွေ ကျ
ဆင်းပြီး တွန့်ဆုတ်နေတဲ့အခါ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်၊ သမာဓိ
သမ္မောဇ္ဈင်၊ ဥပေက္ခာ သမ္မောဇ္ဈင်တွေကို ပွားများမယ်
ဆိုရင် ပိုပြီးတော့ တွန့်ဆုတ်သွားတတ်ပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့်ပြောရရင် ယောဂီတို့ မီးမွှေးတဲ့
အခါ မီးတောက်က အားနည်းနေတယ်ဆိုပါစို့၊ အဲဒီအခါ

ယောဂီတို့က စိမ်းစိုတဲ့ မြက်တွေကိုထည့်ပေးလိုက်မယ်၊
 နွားချေးအစို့တွေ ထင်းအစို့တွေကိုထည့်ပေးလိုက်မယ်၊
 ရေခိုးရေငွေ့များတဲ့လေတွေ မှုတ်ထည့်ပေးလိုက်မယ်၊ သဲ
 မှုန့်တွေ ကြံပြန့်ထည့်ပေးလိုက်မယ်ဆိုရင် အဲဒီ မီးတောက်
 ဟာ အားကောင်းမလာတဲ့အပြင် ငြိမ်းတောင် သွားပါလိမ့်
 မယ်။

အဲဒီလိုပါပဲ။ စိတ်ဓာတ်တွေ ကျဆင်းနေတဲ့အခါ
 တွန့်ဆုတ်နေတဲ့အခါမှာ ပဿန္နိသမ္ပောဇ္ဈင်၊ သမာဓိ
 သမ္ပောဇ္ဈင်၊ ဥပေက္ခာ သမ္ပောဇ္ဈင်တို့ကို ပွားများပေးလိုက်
 မယ်ဆိုရင် တွန့်ဆုတ်နေတဲ့စိတ်ဟာ ပိုပြီးတော့ တွန့်ဆုတ်
 သွားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဓမ္မဝိစယသမ္ပောဇ္ဈင် ဝီရိယ
 သမ္ပောဇ္ဈင် ပီတိသမ္ပောဇ္ဈင်တို့ကိုပွားပြီး စိတ်ကိုတက်ကြွ
 အောင် ပြုလုပ်ပေးရပါမယ်။

ဥပမာ- ယောဂီတို့ မွှေးထားတဲ့ မီးတောက်မီးလျှံ
 ဟာ အားနည်းမွှေးမှိန်နေတဲ့အခါ မြက်ခြောက်တွေ
 ကောက်ရိုးခြောက်တွေ ထည့်ပေးမယ်၊ နွားချေးအခြောက်
 တွေ ထည့်ပေးမယ်၊ ထင်းခြောက်တွေထည့်ပေးမယ်၊ ရေခိုး
 ရေငွေ့ကင်းတဲ့လေကို မှုတ်ထည့်ပေးမယ်၊ သဲမှုန့်မြေမှုန့်
 တွေ ထည့်မပေးဘူးဆိုရင် အဲဒီမီးတောက် ပိုပြီးတော့ အား
 ကောင်းလာသလိုပေါ့။

မိမိရဲ့စိတ်ကို နှိမ်သင့်တဲ့အခါမှာလည်း နှိမ်ပေးရပါတယ်။ အားထုတ်နေစဉ် တစ်ခါတစ်ရံ ဝီရိယတွေ လွန်နေတတ်ပါတယ်။ လုံ့လပယောဂတွေလည်း သိပ်ပြီးများနေတတ်ပါတယ်။ ဝမ်းမြောက်မှု ပီတိတရားတွေလည်း ဆက်ကာဆက်ကာ ဖြစ်ပေါ်နေတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုအခါမျိုးမှာ အတွေးစိတ်တွေများပြီး ယုံ့လွင့်နေတတ်ပါတယ်။ တက်ကြွမှုတွေ လွန်ကဲနေတတ်တယ်။ အရှုခံတရားရဲ့ လက္ခဏာကို မတွေ့ဖြစ်နေတတ်တယ်။ အဲဒီလိုအခါမျိုးမှာ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်၊ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်တို့ကို ပွားများပြီးတော့ မိမိစိတ်ကို နှိမ်ပေးရပါတယ်။

အဲဒီလို နှိမ်သင့်တဲ့အချိန်မှာ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်၊ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်တို့ကို မပွားသင့်ပါဘူး။ အရှိန်အဟုန်ကြီးမားစွာနဲ့ လောင်မြိုက်နေတဲ့ မီးတောက်ကြီးကို မြက်ခြောက် ကောက်ရိုးခြောက်တွေ၊ နွားချေးခြောက် ထင်းခြောက်တွေ ထည့်ပေးမယ်- ရေခွဲရေငွေ့ကင်းတဲ့လေကို မှုတ်ပေးမယ်၊ သဲမှုန့်မြေမှုန့်တွေ ထည့်မပေးဘူးဆိုရင် အဲဒီ မီးပုံမီးတောက်ကြီးဟာ ငြိမ်းသွားမှာမဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒီနည်းတူ စိတ်တွေသိပ်ပြီး ယုံ့လွင့်နေတဲ့အခါ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်၊ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်တွေ ပွား

များလိုက်ရင် ယောဂီတို့ရဲ့စိတ်ဟာ ပိုပြီးတော့ ပျံ့လွင့်သွားပါတယ်။

တကယ်စင်စစ်တော့ အဲဒီမီးပုံမီးတောက်ကြီးကို ငြိမ်းစေလိုတဲ့သူဟာ စိမ်းစိုတဲ့မြက်တွေ၊ နွားချေးစိုတွေ၊ ထင်းအစိုတွေကို ထည့်ပေးရမှာပါ။ ရေခိုးရေငွေ့ပါတဲ့ လေနဲ့ မှတ်ထည့်ပေးရမှာပါ။ သဲမှုန့်မြေမှုန့်တွေ ထည့်ပေးရမှာပါ။ အဲဒါမှ မီးပုံမီးတောက် ငြိမ်းသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီနည်းတူ စိတ်တွေသိပ်ပြီး ပျံ့လွင့်နေတဲ့အခါမျိုးမှာ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင် သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်တို့ကို ပွားပေးလိုက်ရင် ပျံ့လွင့်နေတဲ့စိတ်ဟာ ခပ်မြန်မြန်ပဲ ပြန်လည်တည်ငြိမ်သွားပါတယ်။

စိတ်ကို ရွှင်လန်းစေသင့်တဲ့အခါမှာ ရွှင်လန်းအောင် လုပ်ပေးရပါမယ်။ စိတ်ထဲမှာ ပူလောင်မှုတွေအားကြီးပြီး ရွှင်လန်းမှုမရှိရင် သဒ္ဓါစေတသိက် ပညာစေတသိက်တို့ ဟာ မိမိတို့ရဲ့ ဆိုင်ရာကိစ္စမှာ အလုပ်မလုပ်နိုင်တော့ပါဘူး။ သဒ္ဓါပညာတရားတွေအင်အားမရှိရင် ဝိပဿနာဘာဝနာ ဉာဏ်တွေဟာလည်း အဆင့်ဆင့် မြင့်တက်နိုင်မှာ မဟုတ်တော့ပါဘူး။ စနစ်တကျ ချက်ပြုတ်ပြုပြင်မှုမရှိတဲ့ အစာအာဟာရဟာ စားသုံးသူရဲ့စိတ်ကို နှစ်သက်ရွှင်လန်းမှု မဖြစ်စေသလို၊ သဒ္ဓါ ပညာ အားယုတ်လျော့နေရင်

ဝိပဿနာဘာဝနာ ပွားများအားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီရဲ့စိတ်ဟာလည်း အင်အားကျဆင်းနေတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုအခါမျိုးမှာ ယောဂီတို့ရဲ့စိတ်ဟာ သတိပဋ္ဌာန်လမ်းကြောင်းမှန်ပေါ်ကို မရောက်နိုင်တော့ပါဘူး။

လုပ်ငန်းစဉ်မမှန်ကန်တော့ ငြိမ်းချမ်းမှုကိုလည်း မရနိုင်တော့ဘူးပေါ့။ ငြိမ်းချမ်းမှုမရှိတဲ့စိတ်ဟာ တရားရဲ့အရသာကို မတွေ့နိုင်ပါဘူး။ အဲဒီလိုအခါမျိုးမှာ သံဝေဂ ဖြစ်ဖွယ်ရာတွေကို ဆင်ခြင်ပေးရပါတယ်။ သံဝေဂ ဖြစ်ဖွယ်ရာတွေဆိုတာ-

- (၁) ဇာတိ = ပဋိသန္ဓေနေရမှု
- (၂) ဇရာ = အိုမင်းရင့်ရော်မှု
- (၃) ဗျာဓိ = နာဖျားမှု
- (၄) မရဏ = သေမှု
- (၅) အပါယဒုက္ခ = အပါယ်လေးဘုံမှကြုံတွေ့ရတဲ့ ဆင်းရဲမှု၊
- (၆) အတိတဝဋ်ဒုက္ခ = အတိတ်ဘဝ, အတိတ်အချိန်က ခံခဲ့ရတဲ့ ဆင်းရဲမှု၊
- (၇) အနာဂတဒုက္ခ = နောင်တစ်ချိန်ခံရမည့်ဆင်းရဲမှု
- (၈) ပစ္စုပ္ပန်အာဟာရေပရိယေသန = လက်ရှိဘဝမှာ စားဝတ်နေရေးအတွက် ပင်ပန်းကြီးစွာ လှုပ်ရှားလုပ်ကိုင်နေရမှု။

*အမိဝမ်းခေါင်း၊ ဆယ်လညောင်းမျှ၊ အောင်းခဲ့ရခြေ၊ တည်သန္ဓေနှင့်၊ လူ့ပြည်လူ့ရွာ၊ ရောက်ပြန်ပါလည်း၊ အိုနာသေရေး၊ ဒုက္ခဘေးကြောင့်၊ စိတ်အေးကိုယ်ခိုင်၊ မနေနိုင်ခဲ့၊ ဆိုင်ဆိုင်ဒုက္ခ၊ ခံပြီးမှလည်း၊ များလှပါယ်ရွာ၊ ရောက်ရရှာ၏၊ အတိတာရှေး၊ ဤဝဋ်ဘေးနှင့်၊ နောင်ရေးနာဂတ်၊ ဆင်းရဲထပ်လိမ့်၊ မပြတ်ခုခါ၊ ဖြစ်တုန်းမှာလည်း၊ အစာရှာရ၊ ပူဒုက္ခနှင့်၊ နေ့ညမဟူ၊ ကိုယ်စိတ်ပူ၍၊ သူသူငါငါ၊ မသက်သာသည်၊ ရှစ်ဖြာသံဝေ ရကြောင်းတည်း)

အဲဒီသံဝေဂ ဖြစ်ဖွယ်တွေကို ဆင်ခြင်ဖန်များလာရင် စိတ်ဟာ ပြန်လည်တက်ကြွလာပါတယ်။ စိတ်တွေ တွန့်ဆုတ်ထိုင်းမှိုင်းပြီး ပူပန်မှုတွေဖြစ်နေတဲ့အခါ စိတ်တည်ငြိမ်မှု သမာဓိအားတွေ ကျဆင်းနေတယ်။ ကျဆင်းတဲ့စိတ်ဓာတ်ကို တက်ကြွရွှင်လန်းလာအောင် ပြုလုပ်ပေးခြင်းဟာ ‘သမာဓိသမ္ပောဇ္ဈင်’ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းရဲ့ အကြောင်းတစ်ခုပါပဲ။

လျစ်လျူရှုသင့်တဲ့အခါမှာလည်း လျစ်လျူရှု ပေးရပါတယ်။ ယောဂီတို့ရဲ့စိတ်ဟာ သတိပဋ္ဌာန်လမ်းမှန်ပေါ်ကို ရောက်ပြီး ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အဆင့်ဆင့်တက်နေတယ်ဆိုရင်၊ စိတ်ကလည်း အရှုခံရုပ်သဘော နာမ်သဘောပေါ်မှာ တည့်မတ်မှုရှိတယ်ဆိုရင်၊ ပျံ့လွင့်မှုလည်းမရှိ၊ တွန့်ဆုတ်မှုလည်းမရှိတော့ပါဘူး။ အဲဒီလိုအခါမျိုးဟာ လျစ်လျူ

ရှုသင့်တဲ့အခါပါပဲ။ ဥပမာအားဖြင့်ပြောရရင် လှည်းမောင်း
နေတဲ့လူဟာ အညီအမျှ မခိုမကပ်သွားနေတဲ့ နွားနှစ်
ကောင်ကို လျစ်လျူရှုပြီးတော့ အေးအေးဆေးဆေး လှည်း
ပေါ်ကနေ စီးပြီးလိုက်နေသလို သမာဓိကလည်းကောင်း
ပြီး သတိပဋ္ဌာန်လမ်းကြောင်းပေါ် တည့်တည့်မတ်မတ် ကျ
ရောက်နေတဲ့ စိတ်ကိုလည်း ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်က လျစ်လျူရှု
နေခြင်းဟာ ‘သမာဓိသမ္ဘောဇ္ဈင်’ ဖြစ်ခြင်းရဲ့ အကြောင်း
ပါပဲ။

သမာဓိ မရှိတဲ့သူကိုလည်း ရှောင်ကြဉ်ပေးရပါမယ်။
စိတ်တည်ငြိမ်မှုမရှိ၊ ကုဋေမရ ပြာလောင်ခတ်နေတဲ့ သူ
ဟာ ဘယ်အလုပ် ဘယ်အာရုံမှာမျှ တည်တည်ငြိမ်ငြိမ်
စွဲစွဲမြဲမြဲ မရှိပါဘူး။ အဲဒီလိုလူမျိုးနဲ့ သွားပေါင်းမိရင် ယောဂီ
တို့ဟာ ဘာကောင်းကျိုးတစ်ခုမှ ဖြစ်ပေါ်လာမှာ မဟုတ်ပါ
ဘူး။ သူနဲ့ပေါင်းသင်းရခြင်းကြောင့် ယောဂီတို့ရဲ့လုပ်ငန်း
စဉ်တောင် ပျက်စီးသွားနိုင်ပါတယ်။ သူနဲ့ပေါင်းသင်းခြင်း
ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ရလဒ်ကတော့ မရသေးတဲ့
သမာဓိတွေလည်း ရမလာ၊ ရရှိပြီးသား သမာဓိတွေလည်း
ပျက်စီးသွားတတ်ပါတယ်။ ဒီလို သမာဓိမရှိတဲ့သူကို ရှောင်
ကြဉ်ရခြင်းဟာ သမာဓိသမ္ဘောဇ္ဈင် ဖြစ်ပေါ်ဖို့ရာ အခွင့်

အရေး တစ်ရပ်ပါပဲ။

သမာဓိရှိသူဆိုရင်တော့ ပေါင်းသင်းမှီဝဲရပါမယ်။ ဘုန်းကြီးတို့ ပဋ္ဌာန်းဒေသနာတော်မှာ- ‘ပုဂ္ဂလောပိ ဥပနိဿ ယပစ္စယေန ပစ္စယော’လို့ ဟောတော် မူထားပါတယ်။ ကုသိုလ်တရားတွေဖြစ်ပေါ်ဖို့ အကုသိုလ်တရားတွေ ဖြစ်ပေါ်ဖို့ရာ မိမိပေါင်းသင်းရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာလည်း အဓိကအားကြီးတဲ့ အကြောင်းတစ်ရပ်ဖြစ်နေပါတယ်။ စိတ်တည်ငြိမ်မှု သမာဓိအားကောင်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ ပေါင်းသင်းမှီဝဲ ဆည်းကပ်မိရင် ယောဂီတို့မှာလည်း သမာဓိဖြစ်ကြောင်း နည်းလမ်းကောင်းတွေ ရရှိလာနိုင်ပါတယ်။ သမာဓိရှိသူကို အတုယူအားကျပြီး အားထုတ်လိုက်မယ်ဆိုရင် မိမိမှာလည်း မရဘူးသေးတဲ့ သမာဓိတွေ ဖြစ်ပေါ်ရရှိလာပါလိမ့်မယ်။ ရရှိပြီးသား သမာဓိတွေလည်း ပိုပြီးခိုင်မြဲအားကောင်းလာပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် သမာဓိသမ္ပောဇ္ဈင် ပွားများလိုတဲ့ ယောဂီဟာ သမာဓိရှိသူကို ပေါင်းသင်းမှီဝဲ ဆည်းကပ်ရပါမယ်။

ဈာန်အကြောင်း၊ ဝိမောက္ခအကြောင်းကို ဟောကြားထားတဲ့တရားတွေကို အဖန်ဖန်ဆင်ခြင်နေခြင်းဟာလည်း သမာဓိသမ္ပောဇ္ဈင်ကို ဖြစ်ပေါ်စေခြင်းရဲ့အကြောင်းပါပဲ။ အဲဒီလို ဆင်ခြင်နေမယ်ဆိုရင် ဥပစာရသမာဓိ ကနေ

စပြီး အရဟတ္တမဂ်သမာဓိအထိ အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပေါ်လာ
စေတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သမာဓိသမ္ဘောဇ္ဈင် ဖြစ်ပေါ်
စေလိုတဲ့ ပွားများတဲ့ယောဂီဟာ ဈာန်ဝိမောက္ခတရားတွေ
ကို အဖန်ဖန်ဆင်ခြင် နှလုံးသွင်းပေးရပါတယ်။ ယောဂီတို့
ကိုယ်တိုင်ကလည်း သမာဓိတရားကို လိုလိုလားလား ရှိရပါ
မယ်။ သမာဓိမရှိရင်လည်း ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတရားတွေရဲ့
သဘောမှန်ကို သိလာနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ သမာဓိ
သမ္ဘောဇ္ဈင်ပွားပုံကို ဒီလောက်နဲ့ပဲ တော်ကြဦးစို့။

ဥပေက္ခာပွားစရာ အဖြာဖြာ

ဥပေက္ခာသမ္ပောဇ္ဈင် ဖြစ်ကြောင်းတရားတွေမှာ သင့်
တင့်မှန်ကန်စွာ နှလုံးသွင်းဖန်များလာရင် မဖြစ်သေးတဲ့
'ဥပေက္ခာသမ္ပောဇ္ဈင်'တွေ ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ ဖြစ်ပေါ်
ပြီးတဲ့ ဥပေက္ခာသမ္ပောဇ္ဈင်တွေလည်း ပိုမိုအားကောင်းလာ
ပါတယ်။ ရှေးရှေးကဖြစ်ခဲ့တဲ့ ဥပေက္ခာဟာ နောက်နောက်
ဖြစ်လတ္တံ့ ဥပေက္ခာရဲ့ အကြောင်းပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့
မိမိနှစ်သက်တဲ့ အာရုံလည်းမဟုတ်၊ မနှစ်သက်တဲ့ အာရုံ
လည်း မဟုတ်၊ အလယ်အလတ် သဘောရှိတဲ့ အာရုံဟာ
လည်း 'ဥပေက္ခာသမ္ပောဇ္ဈင်' ရဲ့ အကြောင်းပါပဲ။ မုန်းတာ
လည်းမဟုတ်၊ ချစ်တာလည်းမဟုတ် အလယ်အလတ်

သဘောဖြစ်အောင် မိမိစိတ်ကိုထားနိုင်ရင်လည်း ဥပေက္ခာ သမ္မောဇ္ဈင် ပွားများ ပေါ်ပေါက်လာပါတယ်။

နေ့စဉ် မိမိနဲ့တွေ့ကြုံဆုံစည်းနေရတဲ့ သက်ရှိသတ္တဝါ တွေအပေါ်မှာ သူ့ရဲ့ကံသာလျှင် သူ့ရဲ့ကိုယ်ပိုင် ဥစ္စာဖြစ် တယ်၊ ‘သူ့ကံအလျောက် ကောင်းကျိုးဆိုးပြစ်ကို ခံစားနေ ရတယ်’ လို့လည်း အဖန်ဖန် နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ပေးရပါ မယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင်နဲ့ ကြည့်လိုက်ရင် ‘တကယ် စင်စစ်တော့ ‘ရုပ်နာမ်အစုအဝေးမျှသာဖြစ်တယ်၊ သတ္တဝါ ဆိုတာ မရှိဘူး’ လို့လည်း နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ရပါတယ်။

‘ငါဟာ ငါ့ကံအလျောက် ဒီဘဝကို ရောက်လာရ တယ်။ သူ့ဟာလည်း သူ့ကံအလျောက် ဒီဘဝကိုရောက် လာရတယ်။ ကိုယ့်ကံနဲ့ကိုယ်၊ သူ့ကံနဲ့သူဖြစ်နေကြရတယ်။ သူနဲ့ငါနဲ့ စင်စစ်တော့ ဘာမှမဆိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် ကပ်ငြိ ခင်တွယ်နေဖို့ မလိုပါဘူးလေ’ လို့ နှလုံးသွင်းဖန်များလာ ရင်လည်း တစ်စုံတစ်ယောက်သော သတ္တဝါရဲ့အပေါ်မှာ လျစ်လျူရှုနိုင်ပါတယ်။ ဒီလို လျစ်လျူရှုတယ်ဆိုတာကလည်း အလေ့အကျင့်တွေ အားကောင်းလာရင် တရားတွေအား ထုတ်ဖူးထားရင် နာကြားထားရင်တော့ မခက်ပါဘူး။ ဒီလိုမှမဟုတ်ရင် ကိုယ်တကယ် ချစ်ရတဲ့သူရဲ့အပေါ်မှာ လျစ်လျူရှုနိုင်ဖို့ဆိုတာ မလွယ်ပါဘူး။ ယောဂီတို့ လက်တွေ့

ပဲ မဟုတ်လား။

ဝိပဿနာလမ်းကြောင်းမှန်အတိုင်း အားထုတ်ဖူးထားသူအဖို့မှာတော့ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမရှိဆိုတာ အလိုလို သိပြီးသားပါ။ ဝိပဿနာဉာဏ်မရှိသူ အားမထုတ်ဘူးသေးတဲ့သူအဖို့မှာတော့- ‘ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမရှိ၊ ယောက်ျားမိန်းမ မရှိ၊ တစ်လောကလုံးမှာ ခင်တွယ်ကပ်ငြိစရာ ဘာမှမရှိဘူး။ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင် ပွားများလိုတဲ့ ယောဂီဟာ သတိပဋ္ဌာန် အလုပ်ကို နည်းမှန်လမ်းမှန်နဲ့ အားထုတ်ဖူးသူအဖို့သာ အခက်အခဲ မရှိတာပါ။

ပစ္စည်းဝတ္ထုအစုစုတွေရဲ့ အပေါ်မှာလည်း လျစ်လျူ ရှုနိုင်ရပါမယ်။ ပစ္စည်းဝတ္ထုဆိုတာ ဝတ်စရာ၊ စားစရာ၊ နေစရာ၊ သုံးစွဲစရာ၊ ဖြီးလိမ်းတန်ဆာဆင်စရာ၊ စသည်ဖြင့် ပြောပြလို့ မကုန်နိုင်ပါဘူး။ အဲဒီပစ္စည်းဝတ္ထုအစုစုကို ဘယ်သူမှမပိုင်ဘူးဆိုတာကို နက်နက်နဲနဲ ဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့် လည်း သင်္ခါရပစ္စည်းဝတ္ထုအစုစုအပေါ်မှာ လျစ်လျူရှုနိုင်ပါတယ်။

“ငါ့ထံမှာရှိတဲ့ ရွှေငွေစိန်ကျောက် အိုးအိမ်တိုက်တာ ယာဉ်ရထားအစရှိတဲ့ လောကီအသုံးအဆောင်တွေဟာ တည်မြဲတဲ့အရာတွေ မဟုတ်ဘူး။ အကြောင်းအားလျော်စွာ မကြာမီပျက်စီးကြရကုန်မှာပဲ။ ခေတ္တခဏသာ

ငါနဲ့ဆိုင်တဲ့ဒီပစ္စည်းတွေကို ငါကဘာကြောင့် ကပ်ငြိစွဲလန်း
နေရမှာလဲ” လို့ တစ်ခဏသာ တည်တန့်ခြင်း သဘော
ရှိပုံကိုလည်း ဆင်ခြင်ပေးရပါတယ်။

သက်ရှိသင်္ခါရ သက်မဲ့သင်္ခါရတွေအပေါ်မှာ တွယ်
တာမက်မောတတ်တဲ့သူကိုလည်း ရှောင်ကြဉ်ပေးရပါမယ်။
အချို့သူတွေဟာ သားသမီးမြေးမြစ် အစရှိတဲ့သွေးသား
စပ်သူတွေ တပည့်မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်း ရောင်းရင်း
တွေအပေါ်မှာ ခင်မင်တွယ်တာမှု အားကြီးကြတယ်။ သူတို့
တတွေ ကိုယ့်အပေါ်မှာ စိမ်းကားသွားမှာ သိပ်ပြီးစိုးရိမ်ကြ
တယ်။ သူတို့တစ်တွေ ပင်ပန်းဆင်းရဲမှု မရှိစေချင်ဘူး။
သူတို့နဲ့ အနေမဝေးချင်ကြဘူး။ သူတို့တစ်တွေကို ပင်ပန်း
အောင် မခိုင်းရက် မစေရက်ကြဘူး။ သူတို့အစား ကိုယ်က
ဝင်ပြီး အပင်ပန်းခံလိုက်ချင်တယ်။ မျက်စိအောက်ကနေ
အပျောက်မခံချင်ကြဘူး။

အချို့ကျတော့လည်း ပစ္စည်းဥစ္စာတွေအပေါ်မှာ
တွယ်တာစုံမက်မှု အားကြီးကြတယ်။ ကိုယ့်ပစ္စည်းကို သူ
တစ်ပါး လာယိတာတောင် မကြိုက်ကြဘူး။ သူတစ်ပါး လာ
ရောက် ချေးငှားတာတောင် မရဘူး။ ခေတ္တခဏ သုံးဆောင်
ခွင့်တောင် မပေးကြပါဘူး။ အဲဒီလို သက်ရှိသက်မဲ့ သင်္ခါရ
ဝတ္ထု အစုစုတွေအပေါ်မှာ ကပ်ငြိတွယ်တာ အားကြီးတဲ့သူ

ဟာ ဥပေက္ခာတရား လက်ကိုင်ထားလို့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။
အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ဝေးဝေးက ရှောင်ကြဉ်ပေးခြင်းဟာ
ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်ဖြစ်ခြင်းရဲ့ အကြောင်းတစ်ရပ်ပါပဲ။

သက်ရှိသင်္ခါရ သက်မဲ့သင်္ခါရတွေရဲ့အပေါ်မှာ လျစ်
လျူရှုတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မှီဝဲဆည်းကပ်ခြင်းဟာလည်း
ဥပေက္ခာ သမ္မောဇ္ဈင်ဖြစ်ခြင်းရဲ့ အကြောင်းပါပဲ။ လျစ်လျူ
ရှုတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မှီဝဲဆည်းကပ်မိရင် သူ့ထံကနေ ကျင့်
သုံးနေထိုင်နည်း နှလုံးသွင်းနည်းတွေ ရရှိပြီး အတုယူကျင့်
သုံးလိုက်မယ်ဆိုရင် ကိုယ့်ထံမှာလည်း ‘ဥပေက္ခာ သမ္မော
ဇ္ဈင်’ ဖြစ်ဖို့ အခွင့်အလမ်းတွေ ပေါ်လာတော့တာပါပဲ။

ယောဂီတို့ကိုယ်တိုင်ကလည်း ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်
တရား ကိုယ့်သန္တာန်မှာ ပွားများဖြစ်ပေါ်လာရေးကို
လိုလား မှုရှိရပါမယ်။ ကိုယ် စိတ်ပါဝင်စားတဲ့အလုပ်ဖြစ်မှ
သာ အလုပ်ထဲမှာ စွဲစွဲမြဲမြဲ ကြိုးစားဆောင်ရွက် လုပ်ကိုင်
လာမှာဖြစ်ပါတယ်။ ‘ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်’ ဖြစ်ဖို့ရာ စိတ်
ဝင်စားမှု မရှိဘူးဆိုရင် ဖြစ်ပေါ်လာအောင်လည်း ကြိုးစား
မှာ မဟုတ်တော့ပါဘူး။ ကိုယ်တိုင်က ဥပေက္ခာ သမ္မောဇ္ဈင်
ကို လိုလိုလားလား ရှိနေခြင်းဟာလည်း ဥပေက္ခာ
သမ္မောဇ္ဈင်ဖြစ်ပေါ်လာဖို့ အကြောင်းပဲလို့ နားလည်ကြ
ပါတော့။

ကဲ အခုဆိုရင် ဘုန်းကြီး သမ္မောဇ္ဈင်တရားတွေ
ဖြစ်ပေါ်လာဖို့ အကြောင်းတွေ ဟောသွားတာ တော်တော်
ကလေး အချိန်ကုန်သွားပါပြီ။ ယောဂီတို့အနေနဲ့တော့
ဘာသမ္မောဇ္ဈင်လိုအပ်နေတယ်။ ပွားများအောင် ဘယ်လို
လုပ်ရမယ်ဆိုတာ သေသေချာချာ မိမိကိုယ်တိုင်စိစစ်ပြီး
ကြိုးစား အားထုတ်သွားကြပါ။ တကယ်နည်းလမ်း မှန်မှန်
ကန်ကန်နဲ့ တကယ်အားထုတ်ရင် တကယ်ကောင်းကျိုး
ချမ်းသာ ရလာမှာပါ။

ယောဂီတို့ အားထုတ်ခါစမှာတော့ အလေ့အကျင့်
ကလည်း မရသေး၊ သတိအား သမာဓိအားတွေကလည်း
နည်းသေးတော့ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေ ကိုယ့်သန္တာန်မှာ ဖြစ်
ပေါ်နေတာကို သိနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ အလေ့အကျင့်က
လည်းကောင်းလာ၊ ယောဂီတို့ကလည်း စိတ်အားထက်
သန်စွာနဲ့ တကယ်လက်တွေ့လုပ်လာရင် တကယ်သိလာပါ
လိမ့်မယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့အတူတွဲပြီး ဗောဇ္ဈင်တရား
တွေဟာ အဆင်သင့်သလို ထိုက်သင့်သလို ပါဝင်လာကြပါ
တယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်လာရင် ဒီတရားတွေရဲ့
ကိစ္စကို ထင်ထင်ရှားရှားကြီး သိလာမှာပါ။

လက်တွေ့နှင့်သာ ယှဉ်ကြည့်ပါ

လက်တွေ့ကျကျ အားထုတ်မှုနဲ့ ကိုက်ညီပြီး ကြည့်ကြရအောင်။ သတိသမ္မောဇ္ဈင်၊ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို ရှေ့ပိုင်းမှာ ဘုန်းကြီး ထိုက်သင့်သလောက် ဟောခဲ့ပြီးပါပြီ။ လုပ်ငန်းစဉ်တရားဆိုတာ ထပ်မံပြီး ဟောရလေ၊ ထပ်မံပြီး နာကြားရလေ သဘောပေါက်လေပါပဲ။ အခု ယောဂီတို့ဟာ မိမိရဲ့ခန္ဓာမှာ ပေါ်ရာပေါ်ရာ ရုပ်သဘော၊ ပေါ်ရာပေါ်ရာ နာမ်သဘောကို အရှုခံထားပြီး ရှုနေကြပါတယ်။ ပေါ်ဆဲ အရှုခံတရားမှာ အရှုစိတ်က လေးက ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့် ရှုဖန်များလာရင် ခန္ဓာရဲ့ ဖြစ်စဉ်တွေကို ဖြစ်ပေါ်တာနဲ့ ချက်ချင်း ချက်ချင်းပဲ သိလာ

ပါတယ်။ စိတ်ကလေးက အာရုံတစ်ပါးမှာ တွေးတောကြံ စည်လာရင်လည်း တွေးတောတဲ့အခိုက်၊ ကြံစည်တဲ့အခိုက် ချက်ချင်းကို သိလာပါတယ်။ အဲဒါ သတိအားကောင်းလို့ ဖြစ်လာတာပါ။ အဲဒါဟာ သတိသမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်လာတာ ပေါ့။

အဲဒီလို ရှုလာတော့ အရှုခံရုပ်တရားအပေါ်မှာ လည်း အကောင်အထည် ပုံသဏ္ဌာန် အမည်ပညတ်တွေ နောက် မလိုက်ဘဲ သဘောတရားကလေး သက်သက် ထင်လာပါတယ်။ နာမ်တရားကို ရှုတဲ့အခါမှာလည်း သိတတ် တွေးတတ် ကြံတတ်တဲ့သဘော သက်သက်မျှပဲ ရှိတယ်။ တွေးတဲ့ကြံတဲ့ သိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ တစ်စုံတစ် ယောက်ကို မတွေ့တော့ပါဘူး။ အဲဒီလို ရှုနေရာကနေ အရှုခံအာရုံကတခြား အရှုစိတ်ကလေးက တခြားစီဖြစ် နေတာကိုလည်း ရှုရင်း သိလာပါတယ်။ အရှုခံတရားတွေ ရဲ့ ပြောင်းလဲပျက်စီး သွားပုံ အရှုစိတ်ကလေးရဲ့ ပြောင်းလဲ ပျက်စီးသွားပုံ လက္ခဏာကလေးကို သိမြင်တဲ့ဉာဏ် ပေါ် လာပါတယ်။ ပေါ်ပေါက်လာတိုင်း ပေါ်ပေါက်လာတိုင်း ရုပ်နာမ်သဘောတွေရဲ့ ဖြစ်မှုပျက်မှု လက္ခဏာကိုပဲ ဉာဏ်ကမြင်လာတာ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်ပေါ်နေတာ ပါ။

အဲဒီလို ရုပ်တရား နာမ်တရားတွေရဲ့ လက္ခဏာကို မြင်လာတော့ ယောဂီဟာ လုပ်ငန်းစဉ်မှာ ပိုပြီးတော့ စိတ် အားတွေ ထက်သန်လာပါတယ်။ လက်တွေ့ကျကျလည်း တကယ်အားထုတ်လာပါတယ်။ အဲဒီလို အားထုတ်မှု ကြောင့်ပဲ မဖြစ်သေးတဲ့ ဝိပဿနာ ဘာဝနာ ကုသိုလ်စိတ် တွေလည်း ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ ဖြစ်ပေါ်ပြီးတဲ့ ဝိပဿနာ ကုသိုလ်တရားတွေလည်း ပိုပြီးတော့ အားကောင်းရင့်သန် လာပါတယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်နေတော့ မဖြစ်ပေါ်သေး တဲ့ အကုသိုလ်စိတ်တွေလည်း ဖြစ်ပေါ်ခွင့် မရတော့ပါဘူး။ ဖြစ်ပေါ်ပြီးတဲ့ အကုသိုလ်တရားတွေကိုလည်း ဝိပဿနာ ဉာဏ်နဲ့ တဒင်္ဂပဟာန်အားဖြင့် ပယ်ပြီးဖြစ်သွားပါတယ်။ တရားရှုပွားရတာလည်း ပိုပြီးတော့ ကောင်းလာတယ်။ ဒီဘာဝနာအလုပ်ကို အပျက်မခံတော့ဘဲ ဆက်လက်အား ထုတ်လာပါတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်လာတာဟာ ဝိရိယ သမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်ပေါ်လာတာပါပဲ။

နည်းလမ်းကလည်း မှန်ကန်တယ်။ တကယ်လည်း အားထုတ်လာတယ်ဆိုတော့ ဉာဏ်တွေကသွက်လာတယ်။ ကိလေသာတွေအဖြစ်ကျဲသွားပြီး စိတ်တွေလည်း ကြည် လင် ထက်သန်လာပါတယ်။ ကြာလေကြာလေ ဉာဏ် အမြင်တွေ ကြည်လင်လာလေပါပဲ။ သတိအားတွေလည်း

အံ့ဩစရာ ကောင်းလောက်အောင် ထင်ရှားလာပါတယ်။ စိတ်ထဲမှာ ကြည်လင်ပေါ့ပါးလာတော့ ယောဂီရဲ့မျက်နှာ တစ်ဝိုက်မှာ အချို့ရင်ဘတ်တစ်ခွင်မှာ၊ အချို့ဆိုရင် တစ် ကိုယ်လုံးမှာ အလင်းရောင်တွေ ဖြာထွက်နေတာနဲ့လည်း ကြုံရတတ်ပါတယ်။ အချို့ယောဂီတွေဆိုရင် အဲဒါကို မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်လို့တောင် အထင်မှားသွားတတ်ကြပါ တယ်။ ဆရာသမားတွေ ညံ့ရင်လည်း မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ် ဆိုပြီးတော့ အဆုံးအဖြတ် ပေးတတ်ပါတယ်။ အချို့ဆိုရင် ငါတို့ကျင့်စဉ် ပြီးဆုံးသွားပြီလို့တောင် ထင်သွားတတ်ပါ တယ်။ အဲဒီလို အထင် အမြင်မှားမှုတွေဟာ ကိုယ့်အတွက် ဆုတ်ယုတ်မှုပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဆရာကောင်း သမားကောင်း လိုအပ်ပါတယ်။

အရှုဉာဏ်တွေသွက်ပြီး မသိသေးတဲ့အသိတွေ လည်း ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ခန္ဓာရှုကွက်တွေကလည်း ဖေါ် ပြပေးသလို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းတွေ မြင်လာရတယ်ဆို တော့ ဝိပဿနာဉာဏ်ကလည်း အဆက်မပြတ် အရှိန်တွေ တက်နေတာကြောင့် ယောဂီဟာ သူ့လုပ်ငန်းကို အားရ ကျေနပ်ပြီး အလွန်ပျော်ရွှင်မှုတွေလည်း ဖြစ်လာပါတယ်။ စိတ်ပျော် ရွှင်မှုကြောင့် စိတ္တဇရုပ်တွေလည်း ကြည်လင်ပေါ့ ပါးလာပါတယ်။ စိတ္တဇရုပ်တွေနဲ့ ဆက်သွယ်နေတဲ့ အခြား

အခြား ရုပ်တရားတွေလည်း တက်တက်ကြွကြွ ရှိလာပါတယ်။ အချို့ယောဂီတွေဆိုရင် နှလုံးရောဂါတွေ၊ သွေးတိုးရောဂါတွေ ခေါင်းကိုက်တတ်တဲ့ ရောဂါတွေတောင် ယူပစ်သလို ပျောက်ကင်းသွားတတ်ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့သန္တာန်မှာ- ပီတိသမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်ပေါ်နေပြီပေါ့။

နှစ်သက်ကျေနပ်မှု ဝမ်းမြောက်မှု ပီတိတွေဖြစ်လာလို့ပဲ ယောဂီရဲ့ တရားတော်အပေါ်မှာ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတွေလည်း တိုးပွားလာပါတယ်။ သဒ္ဓါတိုးပွားလာတာကြောင့် အားထုတ်မှု ဝီရိယကလည်း လျော့မသွားပါဘူး။ ပိုပြီးတော့ အင်အားကောင်းလာတယ်။ ရှုကွက်တွေကလည်း ပိုပိုပြီးတော့ ရှင်းလင်းလာတယ်။ တရားရဲ့အရသာကိုပဲ ခံစားချင်တော့တယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်အာရုံတွေနဲ့ ဘယ်လိုပဲ ကြုံတွေ့နေနေ တရားကိုပဲ အဓိကထားပြီး ကြိုးစားလာပါတယ်။ အရာရာကို ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ မြင်တတ်လာတယ်။ ကိလေသာဖြစ်ပေါ်ခွင့် အလွန်အလွန် နည်းသွားတာကြောင့် စိတ်လည်း အလွန်ငြိမ်အေးသွားတယ်။ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ စိတ္တဇရုပ်တွေရော အခြားအခြားရုပ်တွေပါ ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်း ရှိသွားတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်တာဟာ ‘ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်’ ဖြစ်ပေါ်နေတာပါ။

ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ငြိမ်းချမ်းမှုကြောင့် လေးလံ ထိုင်း
 မှိုင်းမှုတွေ ကင်းပြီး သွက်လက် ပေါ့ပါးလာပါတယ်။ အား
 ထုတ် ပွားများရတာလည်း အလွန်ကောင်းနေပါတယ်။
 ဘယ်အာရုံနောက်ကိုမှ စိတ်ကမပါတော့ဘဲ အရှုခံဖြစ်တဲ့
 ရုပ်သဘော နာမ်သဘောမှာပဲ စိတ်က တည်တန့်လာပါ
 တယ်။ ရုပ်တရား နာမ်တရားတွေရဲ့ ဖြစ်ပေါ်လာမှုကို
 လည်း ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်ရှုနိုင်တယ်။ ပျက်စီးပြောင်းလဲသွား
 တဲ့ လက္ခဏာကိုလည်း ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ရှုနိုင်တယ်။ ဘယ်
 လက္ခဏာမှ လွတ်သွားတယ်ဆိုတာ မရှိလောက်အောင်
 ဖြစ်လာပါတယ်။ ဈာန်သမာဓိလို ပညတ်အာရုံပေါ်မှာ
 တည်နေတာမဟုတ်ပါဘူး။ ရုပ်တရား နာမ်တရားတွေရဲ့
 ဖြစ်ဆဲသဘော ပျက်ဆဲသဘောပေါ်မှာ တည်နေတာပါ။
 အဲဒီလိုဖြစ်လာတာဟာ သမာဓိ သမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်ပေါ်လာ
 တာပါပဲ။

ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ရုပ်နာမ်လက္ခဏာကို အမြင်
 စိပ်လာလေ အရှုဉာဏ် အားကောင်းလေပါပဲ။ တည်ငြိမ်
 သမာဓိကလည်းကောင်း၊ တရားတော်အပေါ်မှာ ယုံကြည်
 မှု သဒ္ဓါကလည်း အရှိန်အဟုန်ကောင်းတယ်ဆိုတော့
 မလျော့တဲ့ လုံ့လဝီရိယနဲ့ ဆက်လက်ပြီး အားထုတ်နေတာ
 ကိလေသာကို ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ ခွာထားတာ အချိန်တော်

တော်ကြာလာတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်ကြောင့်ဖြစ်လာတဲ့
 ချမ်းသာမှုကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်ကြီး ရရှိလာပါတယ်။ သတိတွေ
 လည်း ပိုပိုပြီး အားကောင်းလာပြီပေါ့။ အဲဒီလို သဒ္ဓါ ပညာ
 ဝီရိယ သမာဓိ သတိအားတွေ ထက်သန်လာတော့ ရှုကွက်
 တွေကလည်း သိပ်ပြီးထင်ရှားနေပြီပေါ့။ ရုပ်တရား နာမ်
 တရားတွေရဲ့ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ လက္ခဏာဟာ အရှုဉာဏ်ထဲ
 မှာ လာလာပြီး ဖော်ပြပေးသလို ဖြစ်လာပါတယ်။ သူ့အလို
 လို ပေါ်လာသလိုတောင် ထင်ရပါတယ်။ အဲဒီတော့ ယော
 ဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ရုပ်သဘော နာမ်သဘော၊ ရုပ်တရားရဲ့ ဖြစ်မှု
 ပျက်မှုလက္ခဏာ၊ နာမ်တရားရဲ့ ဖြစ်မှုပျက်မှု လက္ခဏာကို
 ရှုဖို့ရာ အထူးအာရုံစိုက်စရာ မလိုတော့ပါဘူး။ မိမိကိုယ်
 တိုင်ကလည်း လုပ်နည်းလုပ်ဟန်မှန်တယ် မမှန်ဘူးဆိုတာ
 သိတယ်ဆိုတော့၊ သို့မဟုတ် ဆရာကောင်း သမားကောင်း
 တွေရဲ့ သွန်သင်လမ်းညွှန်မှုအတိုင်း ဆက်လက်ရှုပွားနေ
 တယ် ဆိုတော့ ပတ်ဝန်းကျင်အာရုံနောက်ကိုလည်း စိတ်က
 ပါမသွားဘူး။ ဝိပဿနာဉာဏ်ကြောင့် ဖြစ်လာတဲ့ ဝမ်း
 မြောက်ရမှု၊ စိတ်ကြည်လင်မှု၊ ထူးထူးဆန်းဆန်း ဖြစ်ပေါ်
 လာမှုတွေမှာလည်း သာယာကပ်ငြိမနေပါဘူး။ ရုပ်နာမ်ရဲ့
 လက္ခဏာပေါ်မှာပဲ ရှုမြဲရှုလာပါတယ်။ အာရုံရဲ့ ဆွဲဆောင်
 မှုကိုလည်း ဥပေက္ခာပြုလာတယ်။

အရှုဉာဏ်သာမဟုတ်သေးဘူး၊ ကိုယ်ကြားနာဖူး
အားထုတ်ထားဖူးတဲ့ တရားတွေကို ဆင်ခြင်တိုင်း ဆင်ခြင်
တိုင်းမှာလည်း ဉာဏ်ထဲမှာ ထင်ထင်ရှားရှား ပေါ်လွင်လာ
တယ်။ အရှုခံအာရုံတွေမှာလည်း ကြောင့်ကြဗျာပါရ ကင်း
ပြီး အလွယ်တကူကလေးနဲ့ ရှုပွားလာပါတယ်။ အဲဒီလို
အခြေအနေတွေ ဖြစ်လာတာဟာ ‘ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်’
ဆိုက်ရောက် လာတာပါပဲ။ ဘင်္ဂဉာဏ် ရင့်သန်လာတဲ့အခါ
မှာဆိုရင် ‘ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်’ အားကောင်းနေတတ်ပါ
တယ်။

ဒေသနာနိဂုံး

ဗောဇ္ဈင်တရားပွားများတဲ့အလုပ်ကတော့ ကိလေ
သာတွေ မကုန်မချင်း ပွားများနေရမှာပါ။ ဘယ်လိုအခြေ
အနေမျိုးမှာ ဘယ်လိုဗောဇ္ဈင် ပွားများသင့်တယ်ဆိုတာကို
လည်း ဘုန်းကြီးရှေ့ပိုင်းမှာ ဟောခဲ့ပြီးပါပြီ။ အရဟတ္တမဂ်
အရဟတ္တဖိုလ်အထိ ဆိုက်ရောက်သွားရင်တော့ ဗောဇ္ဈင်
ပွားများမှု လုပ်ငန်းဟာ အထွတ်အထိပ် ရောက်သွားပါပြီ။
ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ရဟန္တာအရှင်မြတ်များဟာ အရဟတ္တ
ဖလသမာပတ် ဝင်စားတယ်ဆိုတာကလည်း ဗောဇ္ဈင်
တရားရဲ့ အရသာကို ခံစားတော်မူကြတာပါပဲ။ အဲဒီသမာ
ပတ်ကြောင့်ပဲ ယခုလက်ရှိ အခြေအနေမှာ ချမ်းသာစွာ

နေထိုင်ရမှု (ဒိဋ္ဌ ဓမ္မသုခ) ကို ရရှိတော် မူကြပါတယ်။

ယောဂီတို့အနေနဲ့ ဒီဗောဇ္ဈင်တရားဟာ မကျန်း
မမာဖြစ်တဲ့အခါမှာသာ ရွတ်ဖို့နာဖို့ မဟုတ်ဘူး။ သံသရာ
ဝဋ်ဆင်းရဲကနေ လွတ်မြောက်ရာဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ
တရားတော်မြတ်ကိုတောင် ရရှိစေနိုင်တဲ့တရားဆိုတာ နား
လည်ပြီး ဗောဇ္ဈင်တရားကို ကြိုးစားပွားများ အားထုတ်နိုင်
ကြပါစေလို့ ဆန္ဒပြုရင်း တရားတော်ကို ဒီလောက်နဲ့ပဲ နိဂုံး
ချုပ်ကြပါစို့။

ယေ စ ခေါ သမ္ပဒက္ခာတေ၊

ဓမ္မေ ဓမ္မာနုဝတ္တိနော။

တေ ဇနာ ပါရမေဿန္တု၊

မစ္စုဓေယျံ သုဒုတ္တရံ။

ယေစ = သူတော်များထံ တရားမှန်ကို ကြားဖန်
များသလောက် တအားထောက်၍
ပွားမြှောက်ကျိုးစား အကြင်အမျိုး
ကောင်းသား အမျိုးကောင်းသမီး
ယောဂီသူတော်စင်အပေါင်း တို့သည်
ကား။

သမ္ပဒက္ခာတေ = ဗုဒ္ဓစောမြတ် ကောင်းမွန်စွာဟော
ကြား တော်မူအပ်သော။

ဓမ္မေ

= ယုတ်မာ ညစ်ညမ်း ပြစ်မသန်းဘဲ
သစ်ဆန်းစင်ကြယ် သွယ်သွယ်ပိဋု
ကတ် တရားတော်မြတ်၌။

ဓမ္မာနုဝတ္တိနော

= တရားတော်နည်းလမ်းနှင့် စည်းကမ်း
ကို အရင်းထားပြီးမယွင်းမမှားအောင်
ကျင့်ကြံကြိုးကုပ် အားထုတ်နိုင်ကြ
ကုန်သည်။

ဟောန္တု

= ကောင်းစွာမသွေ ဖြစ်တော်မူနိုင်ကြ
ပါစေကုန်သတည်း။

တေဇနာ

= ဒိဋ္ဌိအတ္တ ကင်းစင်ပအောင် လုံ့လကြိုး
စား ထိုအမျိုးသား အမျိုးကောင်းသမီး
ယောဂီသူတော်စင်တို့သည်ကား။

သုဒုတ္တရံ

= လေယာဉ်ပျံ မော်တော်ကားတွေနဲ့
ဘယ် လိုပင်သွားသွား လားလားကမ္ဘာ
မပေါက်ရောက်နိုင်အောင် အလွန်
တရာ ကူးမြောက်နိုင်ခဲ့စွာသော။

မစ္စုဓေယျံ

= မစ္စုမည်လျင်း သေမင်းနိုင်ငံ ဘုံသုံး
တန်ကို။

တရိက္ခာ = သမာဓိဂုဏ်လွှမ်း ဝိပဿနာ ထုံမွမ်း
လျက် ဉာဏ်စွမ်းအလျောက် ကူး
မြောက်တော် မူနိုင်ကြကုန်သည်ဖြစ်
၍။

ပါရံ = ဤသံသရာ ဟိုမှာဘက်စွန်း နိဗ္ဗာန်
ကျွန်းသို့။

ဧဿန္တု = လောကုတ္တရာမဂ္ဂင် ဇက်ပလ္လင်ကိုစီး
ဝေဟင်ခရီးဖြင့် တဟုန်တည်းကူး
မြောက် ဆိုက်ရောက်တော်မူနိုင်ကြပါ
စေကုန်သတည်း။

သာဓု သာဓု သာဓု

ဗောဇ္ဈင်တရားနေ့စဉ်ပွားတရားမဂ်ဖိုလ်ရစေသောင့်။

ဖောဇ္ဈင်ရတနာ ဓာတ်လုံးဆောင်မယ်

- * စမ်းကျစီးသွန် ငွေယမားနှင့်၊
ရေဖျားခက်တဲ့ ချောက်ဘွေငူ၊
ခွေလျားပတ်ဖွဲ့ ကျောက်ရွှေဂူမှာ၊
တပြောက် နေပူရှိန်မသန်း။
- * သဲဖြူလွလွ ဘော်သားပြင်မှာ၊
ပျော်ပါးရွှင်ရွှင် ကိုယ်ထီးစံမဲ့လမ်း။
ရင်ကပ်သော်က ယိမ်းနွဲ့ယိုင်တယ်၊
တိမ်းငဲ့ပြိုင်ဆိုင် ရုက္ခမူဆန်း။
- * စိမ်းလဲ့မြိုင်မြိုင် မုတ်ဂူနန်းနှင့်၊
အရုတ်ပူခန်းဆိတ်ငြိမ်စွာ။

- * နေမင်းရီရီ ညနေစောင်း၊
မြရေတကောင်း ပန်းပေါင်းစိုက်ထားကာ။
- * ပန်းရေကပ်လို့ မြတ်ဂါထာကို၊
တပ်ကာထပ်ကာ သီဆိုကျူးလို့၊
ကြည်ညိုအထူး ဇောစိတ်အေးကြည်အောင်၊
တောရိပ်ဝေးသီခေါင်။
- * ကိုယ်လွတ်ရုန်းလို့ ထွက်ပုန်းရှောင်မယ်၊
တစ်ဝက်သုံးထောင် ရန်ဘေးစင်ဖို့လေး။
- * ဗောဇ္ဈင်ရတနာ ဓာတ်လုံးဆောင်မယ်၊
အမြတ်ဘုန်းခေါင် မြိုက်နန်းစံဖို့လေး။ ။

